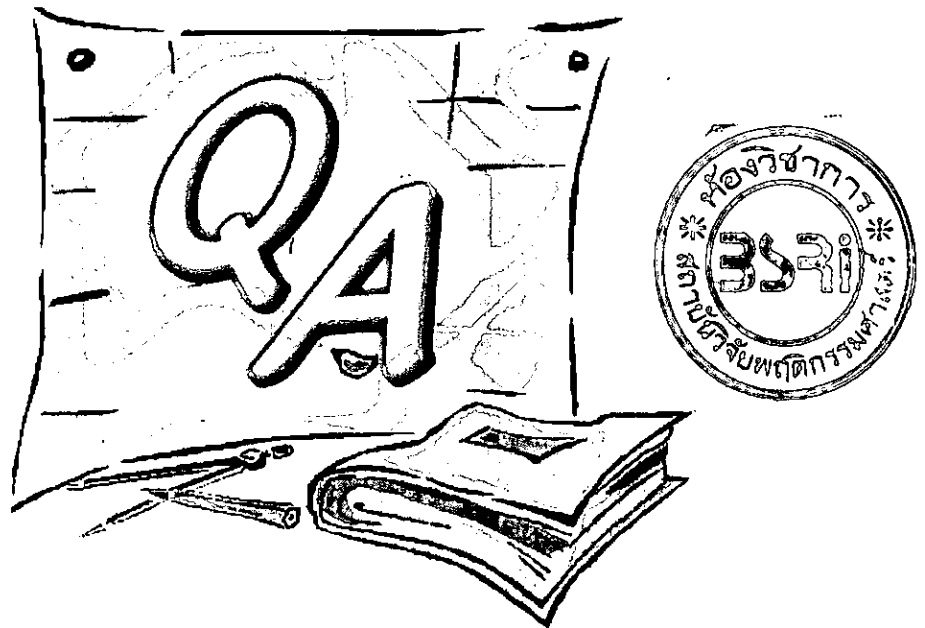

รายงานการวิจัย ฉบับที่ 85

เรื่อง

ปัจจัยระดับครูและระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
เกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1

คณะผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎี โยเหลา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อ้อมเดือน สดมณี
นางสาววันเพ็ญ วรวงศ์พงศา

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะกรรมการวิจัยการศึกษา
การศาสนา และการวัฒนธรรม ของกระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 974 - 650 - 233 - 6

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะกรรมการวิจัยการศึกษา การศึกษาและการวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการ ประเภททุนทั่วไป คณะผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างสูง

ขอขอบคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน คือ ดร.บุญชู ชลัษฐีเยียร และดร.ชนิษฐา สุริยพร ที่กรุณาเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณอาจารย์ วีระชัย ศรีเมือง ดร.พิเชษฐ ศรีเมฆ อาจารย์ฉวีวรรณ สุขสุนัย อาจารย์นฤมล เนื่องช้าง อาจารย์จรียา สวนคล้าย อาจารย์พวงเพ็ญ เลิศฤทธิภูวคต อาจารย์วิไลพรรณ บุญมี และอาจารย์ชลอ เอี่ยมสะอาด ที่อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณคุณสุรชัย ช่วยเกิด และคุณผานิตา บัวขำ ที่ช่วยพิมพ์ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ผลการวิจัย และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ที่อำนวยความสะดวกในการจัดทำรายงานการวิจัยฉบับนี้

คณะผู้วิจัย

27 กันยายน 2545

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และศึกษาความเกี่ยวข้องของตัวแปรระดับบุคคลและตัวแปรระดับโรงเรียนกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา เขตการศึกษา 1 รวม 303 โรงเรียน ครู-อาจารย์ จำนวน 2,130 คน และคณะกรรมการโรงเรียน 1,848 คน การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถาม ลักษณะเป็นมาตราประเมิน 6 ระดับ มีตัวแปรดังต่อไปนี้ ตัวแปรระดับครู มีตัวแปรอิสระ คือ เพศ อายุ อาชวราชการ ระดับการศึกษา พฤติกรรมการสื่อสาร และการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา ตัวแปรตามคือ การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 4 ระดับ คือ ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ตัวแปรอิสระระดับโรงเรียนคือ เพศของคณะกรรมการโรงเรียน อายุของคณะกรรมการโรงเรียน ระดับการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียน และภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการโรงเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์พหุระดับ

ผลการวิจัยพบว่า ครู-อาจารย์มีการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ครบทั้ง 4 ขั้นตอน และพบว่า ครูมีปริมาณการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาสูงที่สุด รองลงมาคือ การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ และความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ ตัวแปรระดับโรงเรียนที่มีความสำคัญคือภาวะผู้นำทางความคิด และในการอธิบายความแปรปรวนของการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งสี่ขั้นพบว่า ตัวแปรระดับบุคคลที่มีความสำคัญคือ พฤติกรรมการสื่อสาร และการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา ความแตกต่างของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเกิดขึ้นจากตัวแปรในระดับบุคคลมากกว่าตัวแปรในระดับโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ให้ข้อมูลที่อาจเรียกได้ว่า เป็นการมองต่างมุม แต่ผลทั้งสองด้านเมื่อนำมารวมกันแล้วจะให้ความชัดเจนของแนวการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา มุมที่หนึ่งมองความสำเร็จที่พฤติกรรมของครู กล่าวคือ กำหนดว่าครูมีความรู้ ความรู้สึกงูใจ และปฏิบัติงานตามแนวทางของการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นเป้าหมาย ผลการวิจัยมีข้อค้นพบว่า จะบรรลุเป้าหมายต้องส่งเสริมให้ครูได้รับข่าวสารข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาให้มาก ๆ และมองเห็นประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษาในหลาย

แง่มุม ในขณะที่เดียวกันคณะกรรมการโรงเรียนต้องเป็นกลุ่มที่ได้รับการยอมรับ วางใจ ยกย่องจากครู และต้องสามารถวางระบบการทำงานได้ดีด้วย ในอีกมุมหนึ่งมองว่าโรงเรียนทั้งโรงเรียนทั้งโรงเรียนมีความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นเป้าหมาย การวิจัยมีข้อค้นพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องมุ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ให้อิสระทางความคิด ให้ความสนใจในการติดตามผลงาน ชุมชนและโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ให้การสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ และครูมีความรักต่อการเป็นครู และรักเด็กอย่างจริงใจ ครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการแบ่งงานกันทำ จากมุมมองทั้งสองด้านดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า การที่โรงเรียนจะประสบความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพการศึกษาต้องมีปัจจัยอย่างน้อย 2 ด้าน 1) ด้านบรรยากาศในการทำงานทุกระดับ ต้องมีความร่วมมือ ความยอมรับ วางใจ ให้อำนาจตัดสินใจระหว่างชุมชน - โรงเรียน ผู้บริหาร-ครู ครู - นักเรียน 2) ด้านความรู้ ทักษะ ความรู้สึกลงใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาในระดัคณะกรรมการโรงเรียน และครู - อาจารย์ โดยปัจจัยในข้อแรกเป็นพื้นฐาน และเมื่อเพิ่มปัจจัยที่สอง เข้าไป ความสำเร็จของโรงเรียนด้านการประกันคุณภาพก็จะเกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะในการขยายผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ มีทั้งในระดับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ระดับเขตการศึกษา ระดับโรงเรียน ระดับครู ที่ต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาให้สำเร็จอย่างทั่วถึง

Abstract

The objectives of this research were: to describe the process of innovation decision of quality assurance, and to explain the innovation decision using teacher and school level variables. Sample comprised 303 primary schools in educational region one, 1,848 school committees, and 2,130 teachers. Questionnaires were used to collect data. Variables were grouped according to the level of data analysis. The first level called the teacher level variable, it consisted of: gender, age, years of teaching, level of education, communication behavior, perception of innovation quality, knowledge of innovation, persuasion to innovation, acceptance of innovation, implementation of innovation. The school level variables consisted of: gender of the school committee, age of the school committee, education level of the school committee, and the opinion leadership of the school committee. Data analysis was multilevel technique.

The result revealed the followings. Teachers acquired four steps of innovation decision. The highest step they had was the acceptance of innovation, then the persuasion to the innovation, the implementation of the innovation, and lastly the knowledge of the innovation. The important explanatory variables at school level were the opinion leadership of the school committee. The important explanatory variables at the teacher level were: the perception of the innovation quality, and the communication behavior.

Combining the results from both quantitative and qualitative analysis, two success factors for quality assurance work in primary school were: the worm, supportive, cooperative, participatory climates at all level such as: community-school, administrators-teachers, and teacher-student. The second factor was attitude toward innovation and skills of the innovation.

Suggestions were provided for the National Primary Education Commission, the educational region, the school, and the teacher.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ..... 1
	ความสำคัญและที่มาของปัญหา 1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย 5
	ความสำคัญของการวิจัย 5
	ขอบเขตของการวิจัย 6
	นิยามปฏิบัติการ..... 7
2	แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 12
	การประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ..... 12
	ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา..... 12
	หลักการประกันคุณภาพการศึกษา..... 13
	นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา..... 13
	มาตรการการประกันคุณภาพการศึกษา..... 14
	บทบาทของโรงเรียนในการประกันคุณภาพการศึกษา..... 14
	กระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา..... 15
	บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา..... 23
	แนวคิดการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม..... 24
	ความหมายของนวัตกรรม..... 24
	กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม..... 25
	ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม..... 30
	ภาวะผู้นำทางความคิดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม..... 32
	คุณลักษณะนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม..... 36
	พฤติกรรมสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม..... 40
	คุณลักษณะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม..... 45
	กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 48
	สมมติฐานในการวิจัย..... 51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
	เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรและการหาคุณภาพเครื่องมือวัด.....
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....
	การวิเคราะห์ข้อมูล
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....
	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....
	ตอนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐาน.....
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกัน
	คุณภาพการศึกษา โดยพิจารณาภาพรวมระดับโรงเรียน.....
	ตอนที่ 3 ปัจจัยระดับบุคคลและระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
	เกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา.....
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
	สรุปผลการวิจัย.....
	อภิปรายผลการศึกษา.....
	ข้อเสนอแนะเพื่อให้นำผลการวิจัยไปใช้.....
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก.....	116
	ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
	ภาคผนวก ข การหาคุณภาพเครื่องมือวัด
	ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวัด.....
	ภาคผนวก ง รายชื่อโรงเรียน.....
	ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....
	ภาคผนวก ฉ สูตรการคำนวณ.....
	ภาคผนวก ช สภาพแวดล้อมและรายละเอียดโรงเรียนที่มีการตัดสินใจเกี่ยวกับ
	นวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพสูง

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ลักษณะเฉพาะของคณะกรรมการโรงเรียน.....	67
2 ลักษณะเฉพาะของครูผู้สอน.....	68
3 ค่าสถิติพื้นฐานของลักษณะชีวสังคมของตัวแปรอิสระระดับบุคคล ระดับโรงเรียน และตัวแปรตาม.....	69
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนต่ำสุดและคะแนนสูงสุดของตัวแปร ระดับโรงเรียน.....	74
5 อิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) และอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) ของการตัดสินใจ เกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา.....	76
6 อิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) และอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) ของตัวแปร อิสระระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการ ประกันคุณภาพการศึกษา.....	78
7 อิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) ของตัวแปรอิสระระดับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัด สินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา.....	80
8 อิทธิพลสุ่ม (Random Effect) ของตัวแปรอิสระระดับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	82
9 อิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) และอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) ของตัวแปร อิสระระดับบุคคลที่คัดสรรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา.....	84
10 อิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) และอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) ของตัวแปร อิสระระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการ ประกันคุณภาพการศึกษากับสัมประสิทธิ์ของการรับรู้คุณลักษณะของการ ประกันคุณภาพการศึกษาของครู.....	86
11 อิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) และอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) ของตัวแปร อิสระระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการ ประกันคุณภาพการศึกษากับสัมประสิทธิ์ของพฤติกรรมการสื่อสารของครู	88
12 ค่า Item – total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดการ รับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	131
13 ค่า Item-total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดพฤติ กรรมการสื่อสาร.....	132

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 ค่า Item-total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดภาวะผู้นำทางความคิด.....	132
15 ค่า Item-total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	133
16 ค่า Item-total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา.....	133
17 ค่า Item-total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดการตัดสินใจยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	134
18 ค่า Item-total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้.....	135
19 รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	139
20 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคลและการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา.....	149
21 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับโรงเรียนและการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	150

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	50
2 ค่าเฉลี่ยและร้อยละของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาของครู จำแนกตามสปลจ.....	71
3 ร้อยละของการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยพิจารณา ภาพรวมระดับจังหวัด	72

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

“การจัดการศึกษาของประเทศไทยในระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายในเชิงปริมาณ แต่ยังมีปัญหา ในด้านความเสมอภาคของบริการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตลอดจนประสิทธิภาพของการจัดการศึกษายังไม่สามารถตอบสนองต่อกระบวนการพัฒนา “คน” ใน สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงสูงในด้านต่างๆ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, มปป) ข้อความข้างต้นเป็นข้อสรุปของปัญหาการจัดการศึกษาของประเทศไทย ที่นำมาสู่การเปลี่ยนแปลง ครั้งยิ่งใหญ่อีกครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์การศึกษาของประเทศ คือ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) และเกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 เพื่อปฏิรูประบบ การศึกษาของไทยให้มีคุณภาพทัดเทียมกับอารยประเทศ และเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้มี คุณภาพสูงขึ้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 หมวด 6 กล่าวถึง มาตรฐานการประกัน คุณภาพการศึกษา ในมาตรา 47 ถึงมาตรา 51 สรุปความได้ว่าระบบประกันคุณภาพการศึกษามี 2 ระบบ คือ ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก ระบบ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นระบบที่หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่องและเปิดเผยต่อสาธารณชน ส่วนระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกจัดทำโดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาต้องจัดเตรียมเอกสาร หลักฐาน จากผู้เกี่ยวข้องให้พร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา และต้องมีการปรับปรุง แก้ไข ถ้าผลการประเมินไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ที่กำหนด (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

การดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน มีเป้าหมาย เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครองชุมชน สังคม ว่า ผลผลิตของการศึกษามีคุณภาพตามความคาดหวัง ของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ประกอบด้วย กลไก 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาแต่ละแห่งต้อง มีกลวิธีที่มีประสิทธิภาพจึงจะสามารถให้งานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสำเร็จตามเป้าหมาย และรับการประเมินคุณภาพภายนอก ภายในปี พ.ศ. 2545

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา เพราะเป็นวิถีปฏิบัติซึ่งเป็นของใหม่สำหรับครู การอธิบายว่านวัตกรรมจะแพร่กระจายสู่สังคมได้อย่างไร และมีปัจจัยสาเหตุของการแพร่กระจาย รวมทั้งกระบวนการตัดสินใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นเช่นใด เป็นแนวความคิดที่ โรเจอร์ (Roger, 1995) ได้ทำการศึกษาวิจัยและสรุปเป็นแนวคิดคือกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม มีขั้นตอน 5 ขั้น ขั้นแรกได้แก่ ขั้นความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม หมายถึง การที่บุคคล รับผิดชอบต่อมีนวัตกรรมเกิดขึ้น รวมทั้ง มีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การทำงาน ของนวัตกรรม ขั้นต่อไปคือ ขั้นการจูงใจส่วนนวัตกรรมหมายถึง ขั้นที่บุคคลเริ่มสร้างความรู้สึกรับชอบ ไม่ชอบ มีประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์ของนวัตกรรม ขั้นที่สามคือ ขั้นการยอมรับนวัตกรรม ในขั้นนี้บุคคลสามารถ ตัดสินใจได้ว่า จะนำนวัตกรรมไปใช้หรือไม่นำไปใช้ ขั้นที่สี่ เรียกว่า ขั้นนำ นวัตกรรมไปใช้ ในขั้นนี้แสดงถึงการลงปฏิบัติในชีวิตจริง การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และรับเป็นส่วน หนึ่งของการปฏิบัติงาน หรือการดำเนินชีวิต และขั้นสุดท้ายคือ ขั้นยืนยันการใช้นวัตกรรม เป็นขั้นที่ บุคคลทำการประเมินผลการนำนวัตกรรมไปใช้ ถ้าผลจากการใช้มีผลทางด้านดีและมีข้อมูลอื่นๆ มา สนับสนุน บุคคลก็จะ ตัดสินใจใช้นวัตกรรมนั้นต่อไป ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลมีข้อมูลขัดแย้ง คือ มีข้อมูลด้านลบเกี่ยวกับนวัตกรรม บุคคลก็อาจจะตัดสินใจเลิกใช้นวัตกรรมก็ได้ การวิจัยเกี่ยว กับการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาในฐานะที่เป็นนวัตกรรม จึงเป็นแนวทางให้เกิดความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงทางความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของครู เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการ พัฒนาการดำเนินงาน ด้านการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาต่อไป

การศึกษาครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการโรงเรียนและการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาและพฤติกรรมสื่อสารของครูที่มีอิทธิพลต่อ กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่มีบทบาทในฐานะผู้นำ ผู้สนับสนุน ผู้ปฏิบัติและมีส่วนร่วมในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน แต่เนื่องจากการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นนวัตกรรม ทำอย่างไร จึงสามารถทำให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตระหนักถึงความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา ตัดสินใจยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างมีเหตุผล คำนี้ถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาและนำการประกันคุณภาพศึกษามาผสมผสานกับ ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม ซึ่งทำให้การดำเนินชีวิตมีประสิทธิภาพและสมบูรณ์พูนสุขขึ้น จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะได้มีการศึกษาถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

จากการศึกษาและค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมพบว่าพฤติกรรมสื่อสารและการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเกี่ยวกับ

นวัตกรรม โดยพฤติกรรมสื่อสารต้องอาศัยช่องทางการสื่อสารในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร โดยการสื่อสารแนวความคิดใหม่แต่ละบุคคลไปยังบุคคลอื่น โดยช่องทางการสื่อสารแบ่งออกเป็น 2 ช่องทาง คือ ช่องทางการสื่อสารแบบมวลชนและช่องทางการสื่อสารแบบสื่อระหว่างบุคคล (Rogers. 1983 : 197-201) ดังงานวิจัยของซาโรจน์ แฟงยัง (2536 : 137 – 140) พบว่า พฤติกรรมการติดต่อสื่อสารของนักฝึกอบรมมีอิทธิพลโดยตรงต่อการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาถึงพฤติกรรมสื่อสารซึ่งเป็นปัจจัยระดับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม

ส่วนการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมว่ามีประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ สามารถเข้ากันได้กับค่านิยมที่มีอยู่ ประสบการณ์และความต้องการที่อาจเป็นไปได้ของการนำไปใช้ ความไม่ซับซ้อนสามารถที่จะทดลองใช้ได้ และสามารถสังเกตเห็นผลได้ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม (Rogers. 1983 : 35 – 36) ดังงานวิจัยของวีรวุฒน์ พึ่งเจริญ (2538 : 62-69) ซึ่งพบว่าคุณค่าของนวัตกรรม ความสะดวกในการใช้นวัตกรรม นวัตกรรมมีความกลมกลืนกับสภาพสังคมของครู ประสบการณ์ทางวิชาการของครู ผู้บริหารสนับสนุนการใช้นวัตกรรม ความเป็นนวัตกรรมสำเร็จรูป นโยบายสนับสนุน การฝึกอบรม ความสนใจศึกษาหาความรู้ของครู และราคาของนวัตกรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาจากการประมวลเอกสารจึงแสดงให้เห็นว่าการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเป็นปัจจัยระดับบุคคลปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม

นอกจากปัจจัยระดับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาแล้ว ปัจจัยระดับโรงเรียน อันได้แก่ ภาวะผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา กล่าวคือ ระบบสังคมเป็นตัวกำหนดหน่วยความสัมพันธ์ของสมาชิกในระบบสังคม ที่จะแก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยโครงสร้างระบบสังคมมีผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม คือ โครงสร้างระบบสังคมเป็นการจัดรูปแบบสังคมให้มีระเบียบและมีเสถียรภาพแก่พฤติกรรมมนุษย์ในระบบสังคม โดยผ่านช่องทางการสื่อสาร ซึ่งโครงสร้างระบบสังคมสามารถส่งเสริมหรือขัดขวางการเผยแพร่ นวัตกรรมในระบบสังคมและส่งผลกระทบต่อลักษณะของบุคคลและธรรมชาติของระบบสังคมซึ่งบุคคลเป็นสมาชิกอยู่ (Rogers. 1983 : 24 – 27) โดยมีแบบแผน (Norm) เป็นรูปแบบพฤติกรรมที่สร้างขึ้นสำหรับสมาชิกในระบบสังคม ซึ่งแบบแผนเป็นตัวอย่างของพฤติกรรมของผู้นำความคิดในระบบสังคม โดยภาวะผู้นำทางความคิดเป็นอิทธิพลอย่างไม่มีเป็นทางการต่อทัศนคติของบุคคลอื่นหรือพฤติกรรมที่ต้องการในระบบสังคม (Rogers. 1983 : 37)

การจัดองค์การทางการศึกษาและการแบ่งส่วนการบริหารงานภายในองค์กรมีลักษณะการจัดตั้งเป็นลำดับชั้น (Hierarchy) หน่วยงานหรือการบริหารงานในระดับสูงย่อมต้องมีความรับผิดชอบหรือมีอิทธิพลต่อหน่วยงานหรือการบริหารในระดับรองลงมาต่อ ๆ ไปเป็นลำดับชั้น การจัดองค์การและการดำเนินงานทางการศึกษาก็เช่นกัน ตัวแปรในระดับสูงย่อมส่งผลกระทบต่อตัวแปรในระดับล่างเป็นทอด ๆ ไปและเนื่องจากการจัดองค์การทางการศึกษาและธรรมชาติของข้อมูลทางการศึกษามักมีลักษณะเป็นพหุระดับ ประกอบกับระบบการศึกษามีความสลับซับซ้อนและไม่หยุดนิ่ง (Dynamic) ดังนั้นตัวแปรต่างๆ ทางการศึกษาที่อยู่ในระดับเดียวกันและต่างระดับกัน จึงมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ซึ่งกันและกันตลอดเวลา การศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการทางการศึกษาอย่างชัดเจนและลึกซึ้งจึงต้องทำความเข้าใจกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในระดับเดียวกันและปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างระดับ นอกจากนี้สมาชิก ทางศึกษามักมารวมกันเป็นหน่วยทางการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายใดจุดมุ่งหมายหนึ่ง หน่วยทางการศึกษาอาจเป็นชั้นเรียน โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนในเขตการศึกษา เป็นต้น ดังนั้นหน่วยต่าง ๆ ทางการศึกษาจึงประกอบด้วยสมาชิก ได้แก่ ผู้สอน ผู้บริหาร โรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียน เป็นต้น มาอยู่ร่วมกัน ด้วยจุดมุ่งหมายเฉพาะอย่าง ไม่ได้มาอยู่ร่วมกันอย่างสุ่ม (Random) เช่น ครูจากโรงเรียน ก.น่าจะมีลักษณะแตกต่างจากครูโรงเรียน ข.ถึงแม้จะมีการสุ่มครูจากโรงเรียนทั้งสอง เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างหน่วยทางการศึกษาจะต้องมั่นใจว่าได้มีการควบคุมความแตกต่างเบื้องต้นของหน่วย (Pre - existing differences) และคัดเลือกตัวแปรในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างครอบคลุม (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2535 : 3-5)

การศึกษาค้นคว้าที่สนใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู คำนี้ถึงระดับของข้อมูลและการทำการวิเคราะห์ทั้งในระดับครูและระดับโรงเรียน โดยเลือกใช้สถิติการวิเคราะห์ที่เหมาะสม การศึกษาครั้งนี้จึงใช้เทคนิควิเคราะห์พหุระดับ (Multi - level Analysis) ซึ่งเป็นเทคนิคทางสถิติที่ใช้สำหรับทำนายหรืออธิบายตัวแปรตามจากชุดของตัวแปรอิสระซึ่งเป็นตัวแปรหลายระดับ โดยตัวแปรอิสระหลายระดับเกิดจากการรวบรวมมาจากระบบโครงสร้างของสิ่งที่สนใจศึกษา ซึ่งมีการจัดตัวอย่างเป็นระดับชั้น โดยสมาชิกที่สอดแทรก (Nested) อยู่ในหน่วยเดียวกันต่างมีความสัมพันธ์กันและได้รับผลร่วมกันจากหน่วยบนต่อ ๆ ไปตามลำดับชั้น การวิเคราะห์พหุระดับให้ความสำคัญต่อโครงสร้างของระดับตัวแปร จึงสามารถใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในระดับเดียวกันและปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรต่างระดับกันได้ลึกซึ้งกว่า (รัชนี ศิลปบรรเลง. 2535 : 25 - 26) โดยการวิเคราะห์พหุระดับสามารถที่จะศึกษาอิทธิพลของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตามในระดับหน่วยการวัดที่เล็กที่สุด และศึกษาว่าอิทธิพลจากความแตกต่างแต่ละระดับมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามอย่างไร วิธีวิทยาการวิเคราะห์กำหนดค่าสัมประ

สิทธิ์การถอดยอกจากการวิเคราะห์ระดับหน่วยการวัดที่เล็กที่สุดให้เป็นตัวแปรสุ่มและนำมาใช้เป็นตัวแปรตามเพื่อศึกษาว่าได้รับอิทธิพลจากตัวแปรในระดับหน่วยการวัดที่ใหญ่กว่าอย่างไร (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2538 : 23 – 24)

การวิจัยเรื่องนี้นำแนวคิดของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมและการวิเคราะห์ที่ให้ความสำคัญกับระดับของข้อมูลในสภาพจริงของการจัดการศึกษามาใช้ร่วมกัน เพื่อหาคำอธิบายที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้พัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยระดับบุคคลและระดับ โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู/อาจารย์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1
2. เพื่อศึกษาปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง การรับรู้ คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาและพฤติกรรมสื่อสาร และปัจจัยระดับโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังและภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการ โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริม โรงเรียนที่มีการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูสูงที่สุด

ความสำคัญของการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ คือ

ด้านวิชาการ

ศึกษาผลการใช้แนวคิดด้านการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมของโรเจอร์ (Rogers.1995) เพื่ออธิบายการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ด้านการปฏิบัติงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

1. ทราบถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1

2. ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียน และครู/อาจารย์ มีแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาให้ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียน และครู/อาจารย์เข้ามามีบทบาทในงานประกันคุณภาพการศึกษามากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะปัจจัยระดับบุคคล อันได้แก่ ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง พฤติกรรมการสื่อสารและการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาของครู และปัจจัยระดับโรงเรียน อันได้แก่ ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง และภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาคู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย คณะกรรมการโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2543 กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รวบรวมไว้ดังนี้ คือ โรงเรียนจำนวน 859 โรงเรียน และครูสายผู้สอนจำนวน 14,214 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย คณะกรรมการโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2543 โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบตามระดับชั้นพหุระดับ (Multistage random stratification) โดยกลุ่มตัวอย่างเขตการศึกษา 1 ประกอบด้วย สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร และสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยมีระดับการสุ่มดังนี้

ระดับที่ 1 แต่ละสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สุ่มสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 3 อำเภอ ยกเว้นสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เนื่องจากมีโรงเรียน 38 โรงเรียน จึงนำประชากรทั้งหมดมาศึกษา ในระดับนี้ จึงมี 15 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และอีก 38 โรงเรียน

ระดับที่ 2 แต่ละสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สุ่มกลุ่มโรงเรียน 3 กลุ่ม โรงเรียน จึงมี 45 กลุ่มโรงเรียน และอีก 38 โรงเรียน

ระดับที่ 3 แต่ละกลุ่มโรงเรียนสู่โรงเรียน 6 โรงเรียน จึงมีโรงเรียนทั้งสิ้น 303 โรงเรียน จากนั้นผู้คุมครุและคณะกรรมการโรงเรียนจากแต่ละโรงเรียน ได้คณะกรรมการโรงเรียน 1,848 คน และ ครู 2,130 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

ตัวแปรอิสระ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ตัวแปรระดับบุคคล ถือเป็นตัวแปรระดับจุลภาค และตัวแปรระดับโรงเรียน เป็นตัวแปรระดับมหภาค

ตัวแปรระดับบุคคล ประกอบด้วย

- ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพราชการ และระดับการศึกษา
- การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา
- พฤติกรรมการสื่อสาร

ตัวแปรระดับโรงเรียน ประกอบด้วย

- ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา
- ภาวะผู้นำทางความคิด

ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

- ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
- การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา
- การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา
- การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

นิยามปฏิบัติการ

1. การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เริ่มต้นจากการรับรู้ว่ามี การประกันคุณภาพการศึกษา โดยผ่านการเปลี่ยนแปลงในชั้นต่าง ๆ ซึ่งผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนนำการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ เปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงขึ้น โดยกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในการศึกษาครั้งนี้มีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ปริมาณความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยบุคคลต้องรับรู้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาคืออะไร รู้ว่า

การประกันคุณภาพการศึกษาทำอย่างไร รู้วิธีการปฏิบัติแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียดพอที่จะดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาได้ และมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและหลักการที่อยู่เบื้องหลังการประกันคุณภาพการศึกษา

การวัดความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา วัดโดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีจำนวน 7 ข้อ เป็นแบบให้เลือกตอบ ใช่ หรือ ไม่ใช่ เป็นข้อคำถามทางบวก ให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงต่อข้อความโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ข้อใดตอบใช่ให้ 1 คะแนน และข้อใดตอบไม่ใช่ให้ 0 คะแนน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 0-7 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูง แสดงว่า มีความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษามาก และผู้ตอบที่ได้คะแนนต่ำ แสดงว่า มีความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาน้อย โดยผู้ที่ตอบได้คะแนนระหว่าง 0 - 2 คะแนนเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาน้อย ผู้ที่ตอบได้คะแนนระหว่าง 3 - 4 คะแนนเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาปานกลาง และผู้ที่ตอบได้คะแนนระหว่าง 5 - 7 คะแนนเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษามาก

การจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่เริ่มสร้างความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการแสวงหาแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและอนาคตหรือไม่ อย่างไร เป็นการลดความเสี่ยงของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยพิจารณาถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพการศึกษาในแง่ผลประโยชน์ที่ได้รับ ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ความยากง่ายของการนำไปใช้ ตลอดจนความผสมกลมกลืนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน

การวัดการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา วัดโดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีจำนวน 14 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 อันดับ เป็นข้อคำถามทั้งทางบวกและทางลบ ให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความคิดเห็นและความรู้สึกต่อข้อความ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ถ้าเป็นข้อคำถามเชิงบวกคำตอบจริงที่สุดให้ 6 คะแนน จริงให้ 5 คะแนน ก่อนข้างจริงให้ 4 คะแนน ก่อนข้างไม่จริงให้ 3 คะแนน ไม่จริงให้ 2 คะแนน และไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน และถ้าเป็นข้อคำถามเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 14 - 84 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูง แสดงว่า มีการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษามาก และผู้ตอบที่ได้คะแนนต่ำ แสดงว่า มีการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาน้อย โดยผู้ที่ตอบได้คะแนนระหว่าง 14 - 35 คะแนน เป็นผู้ที่มีการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาน้อย ผู้ที่ตอบได้คะแนนระหว่าง 36 - 63 คะแนน เป็นผู้ที่มีการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาปานกลาง และผู้ที่ตอบได้คะแนนระหว่าง 64 - 84 คะแนน เป็นผู้ที่มีการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษามาก

การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การยอมรับที่จะนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้หรือปฏิเสธที่จะนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ โดยที่การแสดงการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาทำได้โดยการแสดงออกโดยความสมัครใจ เต็มใจ ตั้งใจที่จะใช้การประกันคุณภาพการศึกษา หรือสนับสนุนกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาหรือการปฏิเสธการประกันคุณภาพการศึกษา

การวัดการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา วัดโดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีจำนวน 15 ข้อ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 6 อันดับ เป็นข้อคำถามทั้งทางบวกและทางลบ ให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความคิดเห็นและความรู้สึกต่อข้อความ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ถ้าเป็นข้อคำถามเชิงบวกคำตอบยอมรับอย่างยิ่งให้ 6 คะแนน ยอมรับให้ 5 คะแนน ค่อนข้างยอมรับได้ 4 คะแนน ค่อนข้างปฏิเสธให้ 3 คะแนน ปฏิเสธให้ 2 คะแนน ปฏิเสธอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน และถ้าเป็นข้อคำถามเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 15 - 90 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูง แสดงว่า มีการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษามาก ผู้ตอบที่ได้คะแนนต่ำ แสดงว่า มีการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาน้อย โดยผู้ที่ตอบได้คะแนนระหว่าง 15 - 37 คะแนน เป็นผู้ที่มีการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาน้อย ผู้ที่ตอบได้คะแนนระหว่าง 38 - 67 คะแนน เป็นผู้ที่มีการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาปานกลาง และผู้ที่ตอบได้คะแนนระหว่าง 68 - 90 คะแนน เป็นผู้ที่มีการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษามาก

การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ หมายถึง การปฏิบัติของบุคคลที่มีการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ โดยการให้ความร่วมมือและนำไปปฏิบัติและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้การประกันคุณภาพการศึกษาได้

การวัดการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ วัดโดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีจำนวน 15 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 อันดับ เป็นข้อคำถามทั้งทางบวกและทางลบ ให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความคิดเห็นและความรู้สึกต่อข้อความ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ถ้าเป็นข้อคำถามเชิงบวกคำตอบจริงที่สุดให้ 6 คะแนน จริงให้ 5 คะแนน ค่อนข้างจริงให้ 4 คะแนน ค่อนข้างไม่จริงให้ 3 คะแนน ไม่จริงให้ 2 คะแนน และไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน และถ้าเป็นข้อคำถามเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 15 - 90 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูง แสดงว่า มีการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้มาก ผู้ตอบที่ได้คะแนนต่ำ แสดงว่า มีการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้น้อย โดยผู้ที่ตอบได้คะแนนระหว่าง 15 - 37 คะแนน แสดงว่าเป็นผู้ที่มีการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้น้อย ผู้ที่ตอบได้คะแนนระหว่าง 38 - 67 คะแนน แสดงว่าเป็นผู้ที่มีการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

ปานกลาง และผู้ที่ตอบได้คะแนนระหว่าง 68 – 90 คะแนน แสดงว่าเป็นผู้ที่มีการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้มาก

2. พฤติกรรมการสื่อสาร หมายถึง การกระทำ การแสดงออกหรือมีแนวโน้มในการกระทำของบุคคลในลักษณะที่เป็นผู้รับข่าวสาร การแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้สึกนึกคิดทัศนคติ ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยผ่านสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารและวารสารต่างๆ และโดยผ่านการปฏิสัมพันธ์เฉพาะหน้าระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป จนถึงกลุ่มบุคคล เช่น เพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองและการอบรม เป็นต้น

การวัดพฤติกรรมการสื่อสาร วัดโดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีจำนวน 10 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 อันดับ เป็นข้อคำถามทั้งทางบวกและทางลบ ให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความคิดเห็นและความรู้สึกต่อข้อความโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ ถ้าเป็นข้อคำถามเชิงบวกคำตอบจริงที่สุดให้ 6 คะแนน จริงให้ 5 คะแนน ค่อนข้างจริงให้ 4 คะแนน ค่อนข้างไม่จริงให้ 3 คะแนน ไม่จริงให้ 2 คะแนน และไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน และถ้าเป็นข้อคำถามเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบได้คะแนนอยู่ระหว่าง 10 - 60 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงแสดงว่า มีพฤติกรรมการสื่อสารมาก ผู้ตอบที่ได้คะแนนต่ำ แสดงว่า มีพฤติกรรมการสื่อสารน้อย

3. การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การรับรู้คุณลักษณะ 5 ด้าน คือ การมองเห็นประโยชน์เชิงเปรียบเทียบของการประกันคุณภาพการศึกษาว่ามีประโยชน์ การประกันคุณภาพการศึกษาเข้ากันได้กับค่านิยม ประสบการณ์ในอดีต ตลอดจนความต้องการของตนเอง การประกันคุณภาพการศึกษามีความเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก สามารถนำไปทดลองใช้ได้ และสามารถเห็นผลของการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นที่ยอมรับของสังคม

การวัดการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา วัดโดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีจำนวน 22 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 อันดับ เป็นข้อคำถามที่ทางบวกและทางลบ ให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความคิดเห็นและความรู้สึกต่อข้อความ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ถ้าเป็นข้อคำถามเชิงบวกคำตอบจริงที่สุดให้ 6 คะแนน จริงให้ 5 คะแนน ค่อนข้างจริงให้ 4 คะแนน ค่อนข้างไม่จริงให้ 3 คะแนน ไม่จริงให้ 2 คะแนน และไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน และถ้าเป็นข้อคำถามเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 22 - 132 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูง แสดงว่า มีการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษามาก ผู้ตอบที่ได้คะแนนต่ำ แสดงว่า มีการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาน้อย

4. ภาวะผู้นำทางความคิด หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่สามารถโน้มน้าวบุคคลอื่น เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างไม่เป็นทางการ โดยมีช่องทางได้รับความรู้และข่าวสารจากสื่อกลางการสื่อสาร มีความคิดเห็นและประสบการณ์กว้างขวาง มีการติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา มีบทบาทในโรงเรียน มีสถานภาพทางสังคมสูง มีความคิดริเริ่มดีกว่าคนอื่น

การวัดภาวะผู้นำทางความคิด วัดโดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีจำนวน 10 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 อันดับ เป็นข้อคำถามทั้งทางบวกและทางลบ ให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความคิดเห็นและความรู้สึกต่อข้อความ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ถ้าเป็นข้อคำถามเชิงบวกคำตอบจริงที่สุดให้ 6 คะแนน จริงให้ 5 คะแนน ค่อนข้างจริงให้ 4 คะแนน ค่อนข้างไม่จริงให้ 3 คะแนน ไม่จริงให้ 2 คะแนน และไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน ถ้าเป็นข้อคำถามเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 10 - 60 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูง แสดงว่า มีภาวะผู้นำทางความคิดมาก ผู้ตอบที่ได้คะแนนต่ำ แสดงว่า มีภาวะผู้นำทางความคิดน้อย

บทที่ 2

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยระดับบุคคลและระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าดำเนินไปตามความมุ่งหมาย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำไปสู่การวิจัยตามลำดับ โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้คือ แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แนวคิดการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และสมมติฐานในการวิจัย

การประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

รัฐบาลได้พยายามส่งเสริมให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเกิดขึ้นในหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษา ดังจะเห็นได้จากหลักการนโยบายและมาตรการของกระทรวงศึกษาธิการที่จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาไทยให้มีมาตรฐานเป็นเลิศ ด้วยต้องการให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือในการรักษาคุณภาพให้ได้มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยการดำเนินการดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจไปยังกรมต่าง ๆ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในฐานะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ดำเนินการในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดเป็นนโยบายหนึ่งในแผนพัฒนาการศึกษาลำดับที่ 8 พุทธศักราช 2540 – 2544 ลำดับต่อไปจะเป็นการนำเสนอแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ค : 2-55 ; 2541 ข : 7-33 ; 2541 ก : 1-4)

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality assurance) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้นั้น จะให้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินการเพื่อบรรลุความต้องการที่แท้จริงของลูกค้านั้นคือ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม และเพื่อความสอดคล้องกับชีวิต การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อาศัยซึ่งกันและกันโดยทุกคนรู้และเข้าใจบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบที่ต้องมีร่วมกัน เพื่อลดโอกาสที่ผลผลิตจะไม่เป็นไปตามคุณภาพที่วางไว้

หลักการประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาไทยให้มีมาตรฐาน หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพศึกษากำหนดไว้ 3 ข้อ คือ 1. รัฐกระจายอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหาร งานวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและทรัพยากรให้จังหวัด และสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท 2. รัฐสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และ 3. โรงเรียนต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อนักเรียน ผู้ปกครอง มาตรฐานที่กำหนด และการจัดการศึกษา

จากหลักการประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยยึดหลักสำคัญ 2 ประการคือ 1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกระจายอำนาจในการบริหารงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และโรงเรียน และ 2. ให้คณะกรรมการตามกฎหมาย (กปช. กปจ. กปอ.) ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้ คือ 1. จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ทุกโรงเรียนมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียมกัน 2. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาร่วมกัน 3. สร้างความสมดุลในเสรีภาพในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของส่วนภูมิภาคกับกรอบการดำเนินงานที่ส่วนกลางกำหนด และ 4. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

มาตรการการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดมาตรการเพื่อให้นโยบายบรรลุผลสำเร็จเป็นรูปธรรมไว้ดังนี้ คือ 1. พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย กลไกของระบบการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและพัฒนา และการประเมินคุณภาพ 2. ปีการศึกษา 2545 ทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา 3. จัดองค์กรรับผิดชอบดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในระบบเครือข่ายจากกรม จังหวัด อำเภอ และ โรงเรียน 4. พัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น รวมทั้งคู่มือและเครื่องมือที่นำไปใช้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้ส่วนภูมิภาคปรับขยายจากกรอบของส่วนกลางได้ 5. พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมดำเนินงาน และ 6. จัดให้มีการประเมินคุณภาพทั้งระบบ เพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน 2 ครั้ง / ปี และมีการปรับปรุง พัฒนามาตรฐานในทุก 5 ปี หรือ 1 ครั้งในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา 5 ปี

สำหรับระดับโรงเรียน ให้คณะกรรมการโรงเรียนทำหน้าที่พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียนตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด นิเทศ ติดตาม กำกับและประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา รายงานผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานต่อสาธารณชนและหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งนี้ให้แต่งตั้งคณะทำงานได้ตามที่เห็นสมควร

บทบาทของโรงเรียนในการประกันคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนมีบทบาทสำคัญสูงสุดที่จะทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายของกรมประสบความสำเร็จ การดำเนินงานของโรงเรียนจึงควรปรับเปลี่ยนแนวทางบางประการ ดังต่อไปนี้

1. สร้างวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
2. สร้างความตระหนักในเรื่องคุณภาพ โดยสร้างวัฒนธรรมคุณภาพให้เกิดขึ้นในจิตสำนึกของทุกคนในโรงเรียน
3. จัดทำธรรมนูญโรงเรียน โดยกำหนดเป้าหมายและสร้างพันธกิจร่วมกันภายในกำหนดเวลาที่แน่นอน
4. จัดทำแผนกลยุทธ์ศาสตร์
5. กำหนดดัชนีความสำเร็จของบุคลากรทุกระดับและทุกคน
6. ทำแผนให้เกิดผลทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดทำคู่มือการดำเนินงานสำหรับทุกคน

7. ติดตาม กำกับการดำเนินงาน โดยให้มีการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง รูปแบบการประเมินตนเองที่นำมาใช้ควรเป็นวิธีการที่ง่ายและชัดเจน

8. เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน โดยเน้นให้นักเรียนเรียนรู้วิธีเรียนและสร้างความรู้ด้วยตนเอง หรือทำโรงเรียนให้เป็น โรงเรียนที่แท้จริง มิใช่โรงสอน

9. มีระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน-ครูเป็นรายคน ทั้งในเชิงกายภาพและเชิงคุณภาพ ที่เป็นปัจจุบันและสะดวกแก่การนำไปใช้

10. ร่วมมือกับคณะตรวจสอบภายนอก (นิเทศ 100%) และใช้กระบวนการตรวจสอบภายนอกให้เกิดประโยชน์กับ โรงเรียนสูงสุดในทุกด้าน

11. ใช้กระบวนการประเมินตนเองและการตรวจสอบภายนอก เพื่อทบทวนคุณภาพ ประสิทธิภาพของการดำเนินงานที่ผ่านมาทุกปีหรือทุก 3 – 5 ปี ส่งเสริมจุดเด่นของโรงเรียนและพัฒนาปรับปรุงจุดอ่อน / ข้อบกพร่องที่ยังคงอยู่ โดยขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

12. รายงานต่อสาธารณชนและต้นสังกัด เพื่อประกาศความสำเร็จของโรงเรียนและเพื่อขอการสนับสนุนร่วมมือในปีต่อไปหรือระยะต่อไป

13. บริหารโดยใช้วงจรพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป้าหมายใหม่ให้สูงขึ้นเมื่อวงจรเดิมของการปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายแล้ว

กระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

กระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 การควบคุมคุณภาพ ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน และขั้นตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพ โดยแต่ละขั้นตอนนี้มีกิจกรรมที่สำคัญดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การควบคุมคุณภาพการศึกษา

การควบคุมคุณภาพการศึกษา มีกิจกรรมสำคัญคือ การพัฒนามาตรฐานโรงเรียน และการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐาน

1.1 การพัฒนามาตรฐานโรงเรียน

การพัฒนามาตรฐานโรงเรียนเป็นการกำหนดมาตรฐานโรงเรียน โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พัฒนามาตรฐานโรงเรียนที่เป็นแกนกลาง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปรับขยายเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อลงสู่การ

ปฏิบัติและให้สอดคล้องกับท้องถิ่น โดยการพัฒนามาตรฐานของโรงเรียน ประกอบด้วยการจัดทำมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 และการจัดทำมาตรฐานท้องถิ่น

1.1.1 การจัดทำมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ.2541 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดทำมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ.2541 โดยยึดองค์ประกอบของระบบการจัดการศึกษาด้านกระบวนการและผลผลิต โดยโครงสร้างมาตรฐานประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือมาตรฐานคุณภาพการศึกษานักเรียนมี 9 มาตรฐาน และ 20 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานการเรียนการสอนมี 10 มาตรฐาน และ 10 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานการบริหารมี 5 มาตรฐานและ 14 ตัวบ่งชี้ โดยแต่ละตัวบ่งชี้กำหนดระดับคุณภาพที่แสดงถึงพัฒนาการหรือความพึงพอใจ ดังนี้คือ ระดับ 1 คือ คุณภาพที่มีผลน่าพอใจขั้นต่ำ ระดับ 2 คือ คุณภาพที่มีผลน่าพอใจค่อนข้างสูง และระดับ 3 คือ คุณภาพที่มีผลน่าพอใจสูง โดยการกำหนดระดับคุณภาพของตัวบ่งชี้ด้านคุณภาพนักเรียนได้จำแนกตามระดับการศึกษาทั้ง 3 ระดับ คือ ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น

1.1.2 การจัดทำมาตรฐานท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้เปิดโอกาสให้ท้องถิ่น คือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและโรงเรียนปรับขยายมาตรฐานโรงเรียนได้ตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตามไม่ควรลดรายการจากที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้

1.2 การพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐาน

การพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานเป็นการจัดทำแผนการดำเนินงานเตรียมความพร้อมทางด้านปัจจัยต่างๆ รวมทั้งบุคลากร งานที่จะต้องทำในขั้นตอนนี้ คือ การจัดทำข้อมูล พื้นฐาน ระบบสารสนเทศ กำหนดเป้าหมาย การเตรียมบุคลากร และการจัดทำแผนดำเนินงานและนำแผนสู่การปฏิบัติ

1.2.1 การจัดทำข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลพื้นฐานเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพ ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาหรือหาจุดพัฒนา การจัดตั้งมาตรฐานโรงเรียน การจัดทำแผนงานเพื่อพัฒนาคุณภาพ การกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงาน การดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงโรงเรียน การกำหนดเกณฑ์ประเมินคุณภาพเพื่อจำแนกระดับคุณภาพของโรงเรียน การประเมินความก้าวหน้าทางการศึกษา ฯลฯ เหล่านี้ล้วนต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานทั้งสิ้น ด้วยความสำคัญของข้อมูล / สารสนเทศดังกล่าว ทุกหน่วยงานจึงจำเป็นต้องมีระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในหน่วยงานของตน ข้อมูลระดับโรงเรียนถือเป็นข้อมูลที่สำคัญที่สุดและจัดเป็นข้อมูลระดับปฐมภูมิ ควรประกอบด้วย ข้อมูลนักเรียนรายคนและภาพรวมของนักเรียนทั้งกลุ่ม ข้อมูลครูรายคนและภาพรวมของครูทั้งกลุ่ม และข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ส่วนข้อมูลระดับหน่วยงานเหนือโรงเรียนถือเป็นข้อมูลทุติยภูมิ เช่น ข้อมูลระดับสปอ. ประกอบด้วย ข้อมูลนักเรียนเป็นรายโรงเรียนและ

ภาพรวมทั้งอำเภอ ข้อมูลครูเป็นรายโรงเรียนและภาพรวมเป็นรายอำเภอ และข้อมูลผู้บริหารโรงเรียนและปัจจัยอื่น ๆ เป็นรายโรงเรียนและภาพรวมทั้งอำเภอ ส่วนข้อมูลระดับสพจ. และสพข. เก็บข้อมูลนักเรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียน และปัจจัยในทำนองเดียวกันกับ สปอ. แต่มีขอบเขตในระดับจังหวัดหรือทั้งประเทศตามภารกิจหน้าที่ ความรับผิดชอบของหน่วยงาน

1.2.2 ระบบสารสนเทศ การพัฒนาระบบสารสนเทศ หน่วยงานควรพัฒนาข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่สะดวกแก่การนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที เช่น ข้อมูลทั่วไปที่โรงเรียนต้องกรอกส่งให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แต่ข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งจะเป็นประโยชน์มากต่อการพัฒนาคุณภาพจำเป็นต้องจัดทำเพิ่มเติม นอกจากนี้หัวใจสำคัญของระบบสารสนเทศ คือ ความเชื่อถือได้ ความเป็นปัจจุบัน และความเป็นระบบเครือข่าย ดังนั้นจึงควรมีการตั้งบุคคล คณะทำงาน / องค์กรขึ้นเพื่อทำหน้าที่พัฒนาระบบสารสนเทศโดยเฉพาะเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2.3 กำหนดเป้าหมาย จากมาตรฐานของหน่วยเหนือและหน่วยงานเฉพาะตนที่ได้พัฒนาขึ้น รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานที่รวบรวมไว้จะนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายได้ชัดเจนขึ้น เป้าหมายที่สำคัญที่ต้องกำหนด คือ เป้าหมายด้านคุณภาพนักเรียน แหล่งข้อมูลที่จะช่วยให้กำหนดเป้าหมายด้านนี้ได้ดี คือ ข้อมูลผลการประเมินในอดีตที่หน่วยงานต่างๆ ได้ทำไว้ เช่น สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การกำหนดเป้าหมายควรมีผู้เกี่ยวข้องอย่างหลากหลายมาร่วมทำการกำหนด ทั้งนี้เพื่อสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบที่จะร่วมกันผลักดันคุณภาพการศึกษาไปให้ถึงจุดหมาย

1.2.4 การเตรียมบุคลากร การเตรียมบุคลากรควรคำนึงถึงการสร้างความตระหนักในปัญหาและความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา การมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายและมาตรการของหน่วยงาน กระบวนการดำเนินงานของทั้งระบบ การกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วน การระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางดำเนินงานแต่ละฝ่าย การจัดทำสื่อเสริมประสบการณ์หรือทักษะที่จำเป็น เพื่อเตรียมไปสู่การจัดทำแผนการดำเนินงาน หน่วยงานที่มีบทบาทหลักการในการจัดเตรียมบุคลากร ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยบุคลากรแกนนำระดับจังหวัดที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดสัมมนาอบรม ได้แก่ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด และศึกษานิเทศก์จังหวัดผู้รับผิดชอบโครงการ บุคลากรแกนนำระดับอำเภอที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติสัมมนาอบรม ได้แก่ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ

สำหรับการเตรียมบุคลากรระดับโรงเรียนเป็นบทบาทของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยมีสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดให้การสนับสนุนและเข้าร่วมดำเนินการ รวมทั้งการผลิตสื่อเพื่อการพัฒนาบุคลากร

1.2.5 การจัดทำแผนดำเนินงานและนำแผนสู่การปฏิบัติ แผนที่มีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษามากที่สุด คือ แผนในระดับโรงเรียน การจัดแผนระดับโรงเรียนมีหลายระดับคือ แผนพัฒนาแม่บทที่เรียกว่าธรรมนูญโรงเรียน แผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียนด้านต่างๆ ตามจุดเน้นที่กำหนดในช่วงเวลาหนึ่ง เช่น 3 หรือ 5 ปี และแผนปฏิบัติการซึ่งเป็นแผนงานประจำปี โดยธรรมนูญโรงเรียนเป็นการสร้างข้อตกลงร่วมกันเพื่อสร้างความรู้ที่ร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทุกฝ่ายรู้ทิศทางและเป็นหลักประกันในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยทั่วไปมีสาระสำคัญเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้ คือ ภาพลักษณ์ของโรงเรียน เป้าหมายของโรงเรียนจุดเน้นของโรงเรียน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้อง หลักปฏิบัติสำหรับนักเรียน การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและรายงานผล และแผนการ จัดหาและใช้จ่ายงบประมาณ ส่วนแผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาด้านต่างๆ เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ขยายจากแผนแม่บทเพื่อทำให้เป็นรูปธรรมและเพื่อพัฒนาคุณภาพตามจุดเน้นที่กำหนดในช่วงเวลาหนึ่งๆ สาระสำคัญในแผนประกอบด้วย คณะกรรมการที่รับผิดชอบงานพัฒนาด้านนั้น ๆ บทบาทหน้าที่คณะกรรมการรายงานสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของแผนนั้นๆ แผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนางานเป็นรายปี และปฏิทินดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ และแผนปฏิบัติการ เป็นแผนปฏิบัติงานประจำปี จำแนกตามกลุ่ม / หมวดงาน สาระสำคัญในแผนปฏิบัติการ อาจมีดังนี้ คือ โครงสร้างสายงานการบริหารงานของหมวดนั้น บทบาทหน้าที่ของแต่ละตำแหน่ง แนวทางขั้นตอนการดำเนินงาน แผนพัฒนาของกลุ่ม / หมวดและแนวทางการกำกับติดตามประเมินผล การนำแผนสู่การปฏิบัติควรมีคู่มือเพื่อใช้ควบคู่กับแผน คือ คู่มือคุณภาพ (Quality Manual) ใช้เป็นคู่มือสำหรับผู้บริหาร มีสาระสำคัญเกี่ยวกับปรัชญา นโยบาย โครงสร้างองค์กรและวิธีปฏิบัติทางคุณภาพโดยทั่วไป คู่มือขั้นตอนการดำเนินงาน (Procedure Manual) ใช้เป็นคู่มือสำหรับหัวหน้ากลุ่ม หรือผู้จัดการ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการกระทำ ขอบข่ายความรับผิดชอบและวิธีดำเนินการ และคู่มือปฏิบัติงาน (Work Instructions) ใช้เป็นคู่มือสำหรับผู้ปฏิบัติงานมีสาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะงาน กระบวนการปฏิบัติ และการตรวจสอบ โดยคู่มือทั้งสามจะมีประโยชน์ต่อการดำเนินงาน และเป็นแนวทางการตรวจสอบโดยเฉพาะการตรวจสอบภายในหรือการประเมินตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน

การตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน มีกิจกรรมหลักในขั้นตอนนี้คือ การตรวจสอบภายใน การตรวจสอบภายนอกและการระดมความช่วยเหลือแก่โรงเรียน ดังรายละเอียดนี้

2.1 การตรวจสอบภายใน

การตรวจสอบภายในเป็นกระบวนการที่โรงเรียนทำการตรวจสอบประเมินการทำงานของโรงเรียนเองในทุกขั้นตอนการทำงาน โดยครอบคลุมเป้าหมาย จุดเน้นและงานทั้งหมดตามแผนที่วางไว้ ยุทธศาสตร์ที่นิยมใช้ในการตรวจสอบภายใน คือ การประเมินตนเอง โดยมีจุดประสงค์เพื่อการปรับปรุงงานในระหว่างการดำเนินงานเป็นสำคัญ

การประเมินตนเองมีประโยชน์ คือ บุคคลที่รับผิดชอบงานสามารถนำผลจากการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาได้ทันที ส่วนผู้บริหารโรงเรียนสามารถใช้สารสนเทศจากการประเมินมาประกอบการตัดสินใจจากการบริหารงานและกำหนดทิศทางการดำเนินงานต่อไปและโรงเรียนก็สามารภใช้ผลจากการประเมินเพื่อขอความสนับสนุนและช่วยเหลือด้านปัจจัยต่างๆ จากหน่วยงานต้นสังกัด

หลักการประเมินตนเองของโรงเรียนมีดังนี้ คือ กำหนดจุดมุ่งหมายการประเมินตนเองให้ชัดเจน กำหนดองค์ประกอบการประเมินโดยจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อโรงเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดมีส่วนร่วมในการประเมิน คำนึงถึงความเป็นปรนัยหรือความเชื่อถือได้ของผลการประเมินและเน้นให้ความสำคัญต่อข้อมูลที่จะนำไปพัฒนาและเปลี่ยนแปลง

2.2 การตรวจสอบภายนอก

การตรวจสอบภายนอกเป็นกระบวนการในการตรวจสอบและสนับสนุนเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน เป็นการตรวจสอบการดำเนินงานภายในโรงเรียนจากมุมมองของคนภายนอก ผู้ที่มีหน้าที่ตรวจสอบ ได้แก่ ผู้บริหารระดับเหนือโรงเรียนขึ้นไป รวมถึงศึกษานิเทศก์ในระดับต่างๆ และนักวิชาการศึกษา สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และคณะกรรมการตรวจสอบภายนอกที่อาจมีการแต่งตั้งเพิ่มเติมจากผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งจะมีหน้าที่โดยตรงในการตรวจสอบจากภายนอก โดยการตรวจสอบจากภายนอกเป็นการตรวจการทำงานของโรงเรียนเพื่อการประเมินว่าโรงเรียนได้ดำเนินการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามมาตรฐานโรงเรียนที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อเป็นข้อเสนอที่จะนำเสนอให้โรงเรียนนำผลการตรวจสอบดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียนต่อไป

เนื่องจากนิเทศ 100% เป็นนโยบายหนึ่งของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่ต้องการพัฒนาการนิเทศให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ นอกจากนี้รูปแบบการดำเนินงานของการนิเทศ 100% ก็เอื้อต่อลักษณะการตรวจสอบภายนอกในกระบวนการของการประกันคุณภาพ ซึ่งการนิเทศ 100% หมายถึง การนิเทศอย่างทั่วถึง ต่อเนื่องและมีคุณภาพ การนิเทศ 100% สนับสนุนการมีพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้องทุกระดับไปปฏิบัติการนิเทศเต็มศักยภาพ ทั้งการนิเทศจากภายนอกและการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติงานเป็นระบบมีคุณภาพ ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง โดยจุดเน้นของการนิเทศ 100% คือ โรงเรียนได้รับการนิเทศการศึกษาทุกโรงเรียน นักเรียนมีคุณภาพ คุณภาพการเรียนการสอนได้รับการพัฒนาทุกระดับ มีความร่วมมือของทุกฝ่าย และการปฏิบัติงานนิเทศเต็มศักยภาพ ซึ่งการนิเทศ 100% สนับสนุนการประกันคุณภาพการศึกษา คือ คณะบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องเอื้อต่อการปฏิบัติงานทุกด้านของโรงเรียน มีการปฏิบัติงานโดยกำหนดจุดศึกษา ปฏิบัติการต่อเนื่องจนบรรลุผลตามเป้าหมายสอดคล้องตามแนวประกันคุณภาพการศึกษาที่ต้องการให้โรงเรียนปรับระดับคุณภาพของโรงเรียนอย่างมีทิศทาง และการปฏิบัติงานกับโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทราบข้อมูลที่แท้จริงของโรงเรียน

2.3 มาตรการระดมความช่วยเหลือแก่โรงเรียน

ในการบริหารโรงเรียน โรงเรียนจะมีเสรีภาพทางการคิดและการดำเนินงานในขณะเดียวกันก็มีกรอบกำหนดจากหน่วยงานหรือผู้บริหารระดับสูง ส่วนการตรวจสอบโรงเรียนจะมีการสำรวจตรวจสอบตนเอง เพื่อพัฒนาตนเองร่วมกับการตรวจสอบจากภายนอกเพื่อให้ได้ภาพที่แท้จริงของโรงเรียน โดยโรงเรียนจะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือในขณะเดียวกันก็มีการสร้างแรงกดดันไปพร้อมกันด้วย นอกเหนือจากการระดมกำลังและมาตรการที่โรงเรียนกำหนดขึ้นเองภายในโรงเรียนแล้ว หน่วยงานต้นสังกัดโดยเฉพาะสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรกำหนดมาตรการความช่วยเหลือ โดยเน้นที่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย คือ โรงเรียนที่ไม่สามารถดำเนินการตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ หรือมีแนวโน้มที่จะไปไม่ถึงเป้าหมาย

มาตรการระดมความช่วยเหลือแก่โรงเรียน อาจมีแนวทางดำเนินการดังนี้ คือ มีการระดมทรัพยากรทั้งจากทางราชการและจากชุมชนในเรื่องงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น และบุคลากรผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง เป็นต้น มีการสนับสนุนด้านเทคนิค วิธีการนวัตกรรมต่างๆ ให้แก่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายอย่างทันทั่วทั้งที่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายต้องการ มีการเข้าไปร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการและร่วมพัฒนา รวมทั้งติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนและประชาสัมพันธ์ผลงาน และมีการกำหนดให้โรงเรียนรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะๆ และจัดประชุม

สัมมนาเป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็น รวมทั้งสร้างแรงจูงใจ ซึ่งอาจเป็นมาตรการทั้งเชิงบวก (การสนับสนุน) และเชิงลบ (สร้างแรงกดดัน)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพ

การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกหนึ่งที่มีความสำคัญของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการตรวจสอบรายงานผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ.2541 การประเมินผลที่ดีสามารถบ่งบอกถึงผลการดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง บ่งบอกถึงระดับความมั่นใจและพึงพอใจของโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในชุมชนและสาธารณชนทั่วไป ดังนั้นผลที่ได้จากการประเมินคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างบรรลุผล สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนได้รับการประเมินผล โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญ คือ เพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนและเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของการจัดการศึกษาแต่ละระดับและรายงานผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนทั่วไป

รูปแบบและหน่วยงานที่ทำการประเมิน ในการประเมินโรงเรียนเพื่อรับรองคุณภาพตามมาตรฐานนั้น สปช.ได้กำหนดให้มีการรับรอง 2 ระดับคือ มาตรฐานระดับประเทศและมาตรฐานระดับจังหวัด (สำหรับระดับอำเภอให้เน้นการดำเนินการที่บูรณาการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาโรงเรียนและการตรวจสอบภายนอก) ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการในเรื่องการประเมินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพไม่ซ้ำซ้อน จึงกำหนดให้เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของทั้งสองระดับ และให้นำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อการรับรองคุณภาพตามมาตรฐานทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัด

การประเมินผลเพื่อรับรองคุณภาพด้านมาตรฐานระดับจังหวัดนั้น ให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประเมินเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นมาตรฐานเฉพาะจังหวัด แล้วใช้ผลการประเมินทั้งสองส่วน คือ ส่วนที่ประเมินร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และส่วนที่ประเมินเพิ่มเติมเฉพาะของจังหวัดเองในการตัดสินใจเพื่อให้การรับรองตามเกณฑ์ที่จังหวัดเป็นผู้กำหนดเอง

เครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดกรอบการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 ในด้านคุณ

ภาพนักเรียน การเรียนการสอน และการบริหารโรงเรียน สำหรับหน่วยงานระดับจังหวัดควรมีการกำหนดกรอบการประเมินคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่ปรับขยาย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ.2541 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดแนวทางการสร้างเครื่องมือ คือ เครื่องมือประเมินมาตรฐานกลางและเครื่องมือประเมินมาตรฐานในส่วนเฉพาะจังหวัด มีรายละเอียดดังนี้ เครื่องมือประเมินมาตรฐานกลางประกอบด้วย มาตรฐานกระบวนการ (การเรียนการสอนและการบริหาร) เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการสร้างเครื่องมือและมาตรฐานคุณภาพของนักเรียน สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติสร้างเครื่องมือร่วมกัน โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร่วมสร้าง 75% สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติร่วมสร้าง 25% เพื่อใช้เป็นตัวร่วมสำหรับการเปรียบเทียบผลระหว่างจังหวัด ส่วนเครื่องมือประเมินมาตรฐานในส่วนเฉพาะจังหวัดที่นอกเหนือจากมาตรฐานกลาง ทั้งในส่วนที่เป็นมาตรฐานกระบวนการและมาตรฐานคุณภาพนักเรียนเป็นหน้าที่ของแต่ละสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในการดำเนินการสร้างเครื่องมือ

เกณฑ์การประเมิน เกณฑ์การประเมินแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ เกณฑ์การประเมินมาตรฐานโรงเรียนระดับประเทศและเกณฑ์การประเมินมาตรฐานโรงเรียนระดับจังหวัด โดยมีรายละเอียดดังนี้ คือ เกณฑ์การประเมินมาตรฐานโรงเรียนระดับประเทศ คะแนนการประเมินแบ่งเป็นสองส่วน โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 30: 70 คะแนน 30 เป็นการประเมินการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานท้องถิ่น (มาตรฐานของจังหวัด อำเภอและโรงเรียน และ การพัฒนารูปแบบหรือกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน) และคะแนน 70 เป็นการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนตามกรอบมาตรฐานกลาง โดยมาตรฐานทั้งสามกลุ่มคือ คุณภาพนักเรียน การเรียนการสอนและการบริหาร มีน้ำหนักคะแนนเป็น 2: 1: 1 ตามลำดับ โดยการประเมินตามกรอบมาตรฐานกลาง ต้องผ่านเกณฑ์ของดัชนีทุกตัว โดยดัชนีแต่ละรายการ มีผลการประเมินไม่ต่ำกว่าระดับ 3 สำหรับมาตรฐานการเรียนการสอนและคุณภาพ นักเรียนใช้เกณฑ์ของจำนวนครูและนักเรียน ตามลำดับไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 มีผลการประเมินไม่ต่ำกว่าระดับ 3 ส่วนเกณฑ์การประเมินมาตรฐานโรงเรียนระดับจังหวัด คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานระดับจังหวัดเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การประเมิน

คณะประเมินการรับรอง เพื่อให้ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นที่ยอมรับ นำเชื่อถือ และนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้หน่วยงานทุกระดับเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เป็นคณะประเมินคุณภาพการศึกษาให้ความ

รู้ความเข้าใจ มีความมั่นใจและเห็นคุณค่าของการประเมินคุณภาพการศึกษา สามารถดำเนินการประเมินคุณภาพทางการศึกษาได้อย่างถูกต้อง บริสุทธิ์ ยุติธรรม นำผลการประเมินมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และสร้างระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแต่ละระดับปฏิบัติดังนี้

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แต่งตั้งคณะทำงานให้เป็นคณะประเมินของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้มีหลายคณะตามความเหมาะสมและจัดการอบรมคณะประเมินเพื่อให้ผู้ประเมินมีบรรทัดฐานเดียวกันทั้งประเทศ คณะประเมินของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทำการประเมิน โรงเรียน แล้วเสนอผลต่อคณะกรรมการฯ คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาผลการประเมิน แล้วเสนอต่อคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้รับรองโดยกำหนดระยะเวลาของการรับรองเป็น 2 ปี และให้มีการประเมินตามระบบดังกล่าวนี้ แผนพัฒนาฯ ละ 2 ครั้ง โดยคณะประเมินและการประเมินของระดับจังหวัดดำเนินการในทำนองเดียวกับข้างต้น แต่เป็นไปในขอบเขตของระดับจังหวัด

บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (Code of Practice)

บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (กรมวิชาการ. 2540 : 7-8) เป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารครู/อาจารย์ บุคลากรผู้ปกครองและชุมชนให้ชัดเจนและสอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ซึ่งผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีบทบาทและหน้าที่ดังนี้ คือ

คณะกรรมการ โรงเรียน (School Council) ประกอบด้วย จำนวนและคุณสมบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีหน้าที่เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหน้าที่คณะกรรมการโรงเรียน โดยมีบทบาทดังนี้ ร่วมกันวางแผนและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน ร่วมประเมินและรับทราบผลการดำเนินงาน และเผยแพร่ผลงานของโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียน มีบทบาทเป็นผู้นำการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีหน้าที่ในการจัดระบบและแผนงาน ควบคุมการดำเนินงาน และบริหารงานด้านต่างๆ ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ

ครู / อาจารย์ และบุคลากร มีบทบาทเป็นผู้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยมีหน้าที่ตามกำหนดและได้รับมอบหมาย

ผู้ปกครองและชุมชน มีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

จากการประมวลเอกสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่ามีความสอดคล้องกับ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2541: 51) ซึ่งเห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการรับประกันระบบการบริหารคุณภาพขององค์กร โดยเป็นการสร้างความมั่นใจว่า นักเรียนเมื่อออกจากระบบการประกันคุณภาพการศึกษาแล้ว จะมีคุณภาพตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม แต่การที่จะได้มาซึ่งคุณภาพของผลผลิตที่ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมพอใจนั้น จะต้องมาจากคุณภาพของกระบวนการ (Process Quality) และคุณภาพของบุคลากร (Human Quality) กระบวนการที่มีคุณภาพและคนที่มีคุณภาพเท่านั้น จึงจะสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพได้ และกระบวนการที่มีคุณภาพจะต้องเป็นกระบวนการที่ครบวงจร คุณภาพของคนต้องได้รับการฝึกอบรม เพื่อให้ทำงานอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ รู้ถึงวิธีการทำงานที่ถูกต้อง และจะต้องพัฒนาคุณภาพของคนในลักษณะที่สร้างบรรยากาศของการรักการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในองค์กร ซึ่งจะทำให้มีการปรับปรุงงาน และพัฒนาเทคโนโลยีได้ด้วยตนเอง ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงศึกษาเรื่องการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาโดยยึดการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน และการประเมินคุณภาพเป็นเกณฑ์

การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม

ความหมายของนวัตกรรม

นวัตกรรมเป็นความคิด วิธีปฏิบัติหรือสิ่งซึ่งรู้ว่าเป็นของใหม่โดยบุคคลหรือผู้อื่นยอมรับ ไม่ว่าจะความคิดนั้นจะเป็นของใหม่หรือไม่ ตามความเห็นของบุคคลถ้าบุคคลนั้นเห็นว่าเป็นสิ่งใหม่ สิ่งนั้นก็ป็นนวัตกรรม (Rogers. 1983 : 11)

ประนอม เดชชัย (2531 : 70 – 73) กล่าวถึงนวัตกรรมว่าประกอบด้วย แนวคิดมีระบบระเบียบ มีกระบวนการ มีหลักปฏิบัติ และเป็นสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งแนวคิดนวัตกรรมเป็นความคิดใหม่หรือการนำเอาสิ่งใหม่เข้ามาเพิ่ม หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงของเดิมให้มีคุณภาพสูงขึ้น หรือเป็นการค้นพบวิธีการใหม่ และประดิษฐ์เป็นสิ่งใหม่ขึ้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะต้องผ่านการพิสูจน์และทดลองจนผลเป็นที่แพร่หลายและเชื่อถือในคุณค่าที่จะนำไปปฏิบัติจริง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของนวัตกรรมดังกล่าวข้างต้น จึงสามารถสรุปได้ว่า นวัตกรรม หมายถึง แนวความคิด วิธีปฏิบัติ หรือสิ่งทีบุคคลยอมรับว่าเป็นของใหม่ ที่สามารถเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง

และพัฒนาให้ระบบมีประสิทธิภาพสูงขึ้น การประกันคุณภาพการศึกษาถือเป็นนวัตกรรม ทั้งนี้ เนื่องจากการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการนำการจัดการระบบการศึกษาแบบใหม่ๆ เข้ามาใช้ เพื่อปรับปรุงวิธีการจัดการศึกษาที่ทำอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทำให้ผลผลิตของการศึกษามีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม แต่การที่จะนำการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงชันนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม

กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม (The Innovation Decision Process)

โรเจอร์ (Rogers, 1995 : 161-185) กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลหรือหน่วยที่ทำหน้าที่ตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมรับทราบว่ามีนวัตกรรมเกิดขึ้นและทราบถึงหลักการทำงานของนวัตกรรมนั้น บุคคลหรือหน่วยตัดสินใจจะสร้างทัศนคติต่อนวัตกรรมนั้น เช่น สนใจหรือไม่สนใจต่อนวัตกรรม จากนั้นจะทำการตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมโดยบุคคลหรือหน่วยตัดสินใจได้เข้าไปมีส่วนร่วมในนวัตกรรมนั้นแล้ว เช่น ได้ทดลองนวัตกรรมนั้นแล้วพร้อมที่จะตัดสินใจว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมนั้น หากยอมรับในนวัตกรรมนั้นบุคคลหรือหน่วยตัดสินใจจะนำนวัตกรรมนั้นมาใช้งาน หากการนำนวัตกรรมไปใช้งานเกิดประโยชน์แก่ผู้ทดลองใช้ก็จะเข้าสู่ขั้นตอนสุดท้ายของการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม คือการใช้นวัตกรรมนั้นอย่างถาวร โดยในขั้นนี้บุคคลหรือหน่วยตัดสินใจจะแสวงหาความมั่นใจในการตัดสินใจนำนวัตกรรมนั้นมาใช้ อย่างไรก็ตามเมื่อบุคคลหรือหน่วยตัดสินใจมาถึงขั้นนี้อาจกลับไปสู่ขั้นการนำนวัตกรรมไปใช้อีกได้หากพบว่านวัตกรรมนั้นไม่สอดคล้องกับข้อมูลข่าวสารของนวัตกรรมที่ได้รับทราบมา โดยกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม (Knowledge Stage)

การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม เริ่มต้นเมื่อบุคคลหรือหน่วยการตัดสินใจรับทราบว่ามีนวัตกรรมนั้นเกิดขึ้นและเข้าใจถึงหลักการทำงานของนวัตกรรม บุคคลจะมีการตระหนักรู้นวัตกรรม โดยผ่านการกระตุ้นทางพฤติกรรม และการตระหนักรู้ไม่จำเป็นจะต้องถูกกระทำเพียงฝ่ายเดียว โดยทั่วไปบุคคลจะมีแนวโน้มสนใจต่อนวัตกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ หรือทัศนคติของตนเอง และจะหลีกเลี่ยงทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจกับข่าวสารที่ขัดแย้งกับตนเอง ซึ่งเรียกว่า การเลือกความสนใจ (Selective Exposure) การเลือกความสนใจจะทำหน้าที่เหมือนตัวกลั่นกรองทางจิตใจในการพิจารณาข้อมูลข่าวสารทางนวัตกรรม เนื่องจากบุคคลไม่เคยสัมผัสนวัตกรรมใหม่มาก่อน ดังนั้นบุคคลจึงไม่สามารถจะมีทัศนคติและความเชื่อที่ชื่นชอบเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้นๆ

ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมมี 3 ประเภทคือ การตระหนักถึงนวัตกรรม (Awareness Knowledge) วิธีการใช้นวัตกรรม (How to knowledge) และหลักการพื้นฐานของนวัตกรรม (Principles Knowledge) กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม หลักใหญ่คือการแสวงหาข้อมูลและกิจกรรมการประมวลผลข้อมูล ซึ่งบุคคลจะถูกชักจูงเพื่อลดความไม่แน่นอนที่เกี่ยวกับประโยชน์และข้อเสียของนวัตกรรมนั้น โดยข้อมูลนวัตกรรม (Software Information) เป็นคุณลักษณะภายในของนวัตกรรม ซึ่งทำหน้าที่ลดความไม่แน่นอนอันเกิดจากสาเหตุและผลเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ เมื่อบุคคลทราบว่านวัตกรรมนั้นได้เกิดขึ้นแล้ว จะมีคำถามว่านวัตกรรมนั้นคืออะไร ทำงานได้อย่างไร เพราะเหตุใดมันถึงทำงานเช่นนั้น การตระหนักถึงนวัตกรรม จึงเป็นข้อมูลที่บุคคลรู้ว่ามีนวัตกรรมเกิดขึ้น การตระหนักถึงนวัตกรรมเป็นแรงจูงใจให้บุคคลค้นหาวิธีการใช้นวัตกรรมและหลักการของนวัตกรรม จากนั้นจึงเกิดความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้นวัตกรรม (How to knowledge)

ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้นวัตกรรม ประกอบด้วย ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการใช้นวัตกรรมนั้นอย่างถูกต้อง ผู้ทดลองใช้ต้องเข้าใจถึงปริมาณของนวัตกรรมที่ปลอดภัยและวิธีการใช้นวัตกรรมนั้นอย่างถูกต้อง ในกรณีที่นวัตกรรมมีความซับซ้อน ผู้ทดลองจำเป็นต้องเข้าใจนวัตกรรมนั้นอย่างลึกซึ้งกว่านวัตกรรมที่ไม่ซับซ้อน นอกจากนี้โอกาสการปฏิเสธการยอมรับนวัตกรรมจะมีสูงหากนวัตกรรมนั้นขาดข้อมูลเพียงพอก่อนที่จะทดลอง

ความรู้เกี่ยวกับหลักการพื้นฐานของนวัตกรรม (Principles Knowledge) ประกอบด้วย ข้อมูลที่เกี่ยวกับหลักการพื้นฐานของนวัตกรรม โดยจะเน้นการทำงานของนวัตกรรมแต่ก็เป็นไปได้ที่จะมีการใช้นวัตกรรมนั้นโดยปราศจากความรู้พื้นฐานในนวัตกรรมนั้น แต่อันตรายของการใช้นวัตกรรมมีค่อนข้างมากและอาจนำไปสู่การปฏิเสธการใช้ในที่สุด จึงกล่าวได้ว่าหลักการพื้นฐานของนวัตกรรมเป็นตัวบ่งชี้ถึงความอยู่รอดของนวัตกรรมนั้น

ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมบางครั้งก็มีความแตกต่างกันขึ้นเงื่งกับการใช้นวัตกรรม หลายคนรู้จักนวัตกรรมต่างๆ แต่ไม่ได้ลองใช้ เหตุผลหนึ่งคือ พวกเขาคิดว่านวัตกรรมนั้นไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมหรือไม่เหมาะสมกับประโยชน์ที่จะได้รับ หรือทัศนคติต่อนวัตกรรม ดังนั้นบ่อยครั้งที่มีการแทรกแซงระหว่างขั้นตอนความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม (Knowledge Stage) กับขั้นตอนการยอมรับนวัตกรรม (Decision Stage) อาจกล่าวได้ว่าทัศนคติหรือความเชื่อเกี่ยวกับนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม การพิจารณาความคิดใหม่ๆ ไม่สามารถผ่านขั้นตอนความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมได้ หากไม่ได้กำหนดข้อมูลที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของเขา หรือหากข้อมูลไม่เพียงพอก็จะไม่สามารถโน้มน้าวให้คล้อยตามได้ในขั้นตอนการจูงใจเกี่ยวกับนวัตกรรม (Persuasion Stage) โดยผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมก่อนผู้อื่นจะ

เป็นผู้ที่มีการศึกษาอย่างเป็นทางการ มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม มีความสนใจช่องทางสื่อสารมวลชน มีความสนใจช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคล มีการติดต่อกับตัวแทนการเปลี่ยนแปลง มีส่วนร่วมในสังคม และมีความเป็นสากลมากกว่าผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมที่หลัง

การวัดความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในการศึกษารั้งนี้ วัดองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษาด้านการตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน และด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยครูเป็นผู้ตอบแบบสอบถามว่าตนเองมีความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษามากน้อยเพียงใด

ขั้นการจูงใจเกี่ยวกับนวัตกรรม (Persuasion Stage)

การจูงใจเกี่ยวกับนวัตกรรมในขั้นนี้บุคคลจะสร้างทัศนคติ เช่น ความชอบหรือไม่ชอบนวัตกรรมนั้น จะพยายามแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่นั้น พฤติกรรมที่แสดงออก เช่น จะแสวงหาข่าวสารได้จากที่ใด ได้รับข่าวสารอะไร และจะแปลข่าวสารนั้นอย่างไร ดังนั้นการเลือกการรับรู้ (Selective Perception) จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการบ่งบอกพฤติกรรมในขั้นตอนนี้ โดยคุณสมบัติของนวัตกรรมที่ได้รับ เช่น ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ความสอดคล้องและความยุ่งยากซับซ้อนจะเป็นสิ่งสำคัญในขั้นตอนนี้

การสร้างทัศนคติชอบหรือไม่ชอบนวัตกรรม จะพิจารณาว่านวัตกรรมนั้นเหมาะสมกับในปัจจุบันและในอนาคตหรือไม่ บุคคลโดยทั่วไปต้องการรู้ว่าการคิดของเขาถูกต้องหรือไม่ โดยเปรียบเทียบกับความคิดของเพื่อน ส่วนข่าวสารจากสื่อมวลชนดูจะธรรมดาเกินไปที่จะสนับสนุนความต้องการของบุคคลที่จะยืนยันความเชื่อเกี่ยวกับนวัตกรรมของบุคคล

ขั้นการจูงใจเกี่ยวกับนวัตกรรมและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการยอมรับนวัตกรรม บุคคลจะมีแรงจูงใจที่จะค้นหาข้อมูลในการประเมินนวัตกรรม เพื่อลดความไม่แน่นอนเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่คาดหวังจากนวัตกรรม บุคคลต้องการรู้คำตอบว่า ผลลัพธ์ที่ตามมาจากการใช้นวัตกรรมคืออะไร ประโยชน์และข้อเสียของนวัตกรรม ซึ่งมักจะหาคำตอบได้จากการประเมินนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และบุคคลส่วนใหญ่จะถามจากเพื่อนสนิทถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรม ถ้าใครประเมินนวัตกรรมทางบวกก็จะเป็นแรงผลักดันให้ยอมรับนวัตกรรม ผลลัพธ์ที่ได้จากขั้นตอนการจูงใจคือทัศนคติต่อนวัตกรรม เช่น ความชอบหรือไม่ชอบ

อย่างไรก็ตามทัศนคติเหล่านี้อาจไม่สอดคล้องกับการแสดงออกทางพฤติกรรม กล่าวคือทัศนคติความชอบหรือไม่ชอบนวัตกรรมไม่ได้สื่อถึงการยอมรับหรือการปฏิเสธนวัตกรรม เพียงแต่มีแนวโน้มความน่าจะเป็นเท่านั้น เหตุที่ทัศนคติอาจไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมที่แสดงออกทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากช่องทางสื่อสาร ซึ่งบุคคลที่มีทัศนคติชอบนวัตกรรมอาจยอมรับนวัตกรรมเมื่อบุคคลได้มีการสื่อสารระหว่างบุคคลกับผู้ที่ยอมรับนวัตกรรมที่พึงพอใจในนวัตกรรม

การวัดการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาในการศึกษารั้งนี้ วัดองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ การจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน และด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยครูเป็นผู้ตอบแบบสอบถามว่า ตนเองมีการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษามากน้อยเพียงใด

ขั้นการยอมรับนวัตกรรม (Decision Stage)

การยอมรับนวัตกรรมเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในการตัดสินใจว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม การยอมรับนวัตกรรม คือการใช้นวัตกรรมนั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่วนการปฏิเสธนวัตกรรมคือการไม่ยอมรับนวัตกรรมนั้น คนส่วนใหญ่มีวิธีการจัดการกับผลที่จะตามมาจากนวัตกรรมนั้น โดยการลองบางส่วนของนวัตกรรมนั้น ซึ่งโดยทั่วไปจะมีอัตราการยอมรับที่รวดเร็วกว่า หากลองแล้วพบว่าเกิดประโยชน์ วิธีการที่ใช้ เช่น การแจกสินค้าตัวอย่างให้ลองใช้ ซึ่งการทดลองนวัตกรรมโดยเพื่อนร่วมงานให้ผลที่เท่ากับบุคคลทดลองเอง ดังนั้นผู้ทำหน้าที่เปลี่ยนแปลง (Change Agency) บ่อยครั้งที่จะแสวงหาบุคคลสนับสนุนการเผยแพร่วัตกรรมในสังคมนั้น เพื่อเร่งการยอมรับนวัตกรรมและพบว่ากลยุทธ์ดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูง โดยเฉพาะผู้สาธิตเป็นบุคคลที่เรียกว่า ผู้นำทางความคิด (Opinion Leader) ข้อสังเกตคือทุกๆ ขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมมีโอกาสปฏิเสธการยอมรับนวัตกรรมได้ เช่น มีความเป็นไปได้ที่จะปฏิเสธในขั้นตอนความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม โดยการขาดความสนใจในนวัตกรรมนั้น แม้ว่าจะตระหนักถึงนวัตกรรมนั้นแล้ว หรือแม้แต่เกิดในขั้นตอนการยอมรับนวัตกรรม

การปฏิเสธการยอมรับนวัตกรรม (Discontinuance) มี 2 กรณีคือ การปฏิเสธเปลี่ยนแปลง (Active rejection) คือ การเปลี่ยนใจไม่ยอมรับนวัตกรรมนั้น แม้ว่าในตอนแรกจะมีความคิดยอมรับนวัตกรรมนั้น และการปฏิเสธไม่เปลี่ยนแปลง (Passive rejection) คือ ไม่ยอมรับนวัตกรรมและไม่เคยคิดจะยอมรับนวัตกรรมมาก่อน การปฏิเสธการยอมรับนวัตกรรมทั้ง 2 ชนิดมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม แต่ไม่มีการศึกษาถึงความแตกต่างในรายละเอียด สาเหตุอาจเป็นเพราะความมีอคติหรือความโน้มเอียง นอกจากนี้เกิดจากสมมติฐานในการศึกษานวัตกรรมที่เริ่มจากความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมไปยังการจูงใจเกี่ยวกับนวัตกรรมและการยอมรับนวัตกรรม ในบางกรณีลำดับจะเป็นความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมไปสู่การยอมรับนวัตกรรม และการจูงใจเกี่ยวกับนวัตกรรม

การวัดการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาในการศึกษารั้งนี้ วัดองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน และด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยครูเป็นผู้ตอบแบบสอบถามว่า ตนเองมีการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษามากน้อยเพียงใด

ขั้นการนำนวัตกรรมไปใช้ (Implementation Stage)

การนำนวัตกรรมไปใช้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลหรือหน่วยการตัดสินใจนำนวัตกรรมไปใช้ ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมและความนึกคิดในอดีต การนำนวัตกรรมไปใช้ในขั้นนี้จะพบบ่อยครั้งที่การใช้นวัตกรรมมีความแตกต่างไปจากเดิม ปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นการนำนวัตกรรมไปใช้คือ จะใช้นวัตกรรมอย่างไร ในขั้นตอนนี้บุคคลต้องการที่จะรู้ว่าจะได้รับนวัตกรรมจากที่ไหน จะใช้นวัตกรรมอย่างไร นวัตกรรมจะทำงานอย่างไร และจะต้องเผชิญกับปัญหาอะไร และสามารถที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร ดังนั้นบทบาทของตัวแทนการเปลี่ยนแปลง (Change agent) คือการเตรียมความช่วยเหลือทางเทคนิคให้แก่ผู้ที่จะเริ่มใช้นวัตกรรม การนำนวัตกรรมไปใช้จะสิ้นสุดเมื่อนวัตกรรมนั้นถึงจุดอิ่มตัว คือไม่มีความแปลกใหม่จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน

การวัดการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้ วัดองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษาด้านการตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน และด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยครูเป็นผู้ตอบแบบสอบถามว่า ตนเองมีการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้มากน้อยเพียงใด

ขั้นการยืนยันการใช้นวัตกรรม (Confirmation Stage)

การยืนยันการใช้นวัตกรรมในขั้นนี้บุคคลหรือหน่วยตัดสินใจจะแสวงหาความมั่นใจเพิ่มขึ้นหลังจากที่ใช้วัตกรรมหรืออาจเลิกใช้นวัตกรรมนี้หากพบว่า ข้อมูลเสริมที่ได้มาสร้างความขัดแย้งในการใช้นวัตกรรม ในขั้นการยืนยันเกี่ยวกับนวัตกรรมนี้บุคคลจะพยายามหลีกเลี่ยงหรือลดสภาพการขาดความสมดุลทางจิตใจ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ถูกจูงใจโดยการขาดความสมดุลภายในจิตใจ (Dissonance) ซึ่งภาวะความอึดอัดทางจิตใจจะนำไปสู่การแสวงหาทางออกเพื่อลดหรือขจัดความอึดอัดทางจิตใจ เมื่อรู้สึกไม่สบายใจโดยธรรมชาติจะถูกชักนำให้เปลี่ยนความคิด ทศนคติหรือการแสดงออก ในกรณีของพฤติกรรมทางนวัตกรรม การลดหรือการขจัดสิ่งรบกวนอาจเกิดขึ้นเมื่อบุคคลตระหนักถึงภาวะไม่สบายใจจะนำมาซึ่งการแสวงหานวัตกรรมเพื่อลดความไม่สบายใจ ซึ่งจะเกิดขึ้นในขั้นตอนความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม (Knowledge Stage) เมื่อบุคคลรู้ว่ามียุทธวิธีใหม่ซึ่งบุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อยุทธวิธีนั้น บุคคลจะถูกกระตุ้นให้ลองใช้นวัตกรรมเพื่อลดหรือกำจัดการทดแทนสมดุลทางจิตใจ ระหว่างความเชื่อกับสิ่งที่กำลังทำอยู่ พฤติกรรมจะแสดงออกในขั้นตอนการยอมรับนวัตกรรมและการนำนวัตกรรมไปใช้ หลังจากการยอมรับนวัตกรรมและนำนวัตกรรมไปใช้แล้วเมื่อบุคคลมั่นใจมากขึ้นถึงสิ่งจูงใจให้ปฏิเสธนวัตกรรม การขจัดสิ่งรบกวนอาจลดลงได้ โดยการไม่ใช้นวัตกรรมต่อไป หรือการปฏิเสธนวัตกรรม การหลีกเลี่ยงหรือลดสภาพการทดแทนสมดุลทางจิตใจที่กล่าวมาเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อปรับทัศนคติและการกระทำให้สอดคล้องกัน อย่างไรก็ตามเป็นการยากที่จะเปลี่ยนความตั้งใจเดิมที่ได้

ตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมนั้น ในระหว่างขั้นตอนการยืนยันเกี่ยวกับนวัตกรรม (Confirmation Stage) บุคคลต้องการข้อมูลที่สนับสนุนเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดภาวะขาดความสมดุลทางจิตใจ (Dissonance) อย่างไรก็ตามข้อมูลบางอย่างนำบุคคลไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมนั้น ณ ขั้นตอนการยืนยันเกี่ยวกับนวัตกรรม โดยผู้เปลี่ยนแปลง (Change Agency) เป็นผู้มีความสำคัญในการสนับสนุนไม่ให้เกิดการเลิกใช้ในนวัตกรรมอันเนื่องมาจากข้อมูลในแง่ลบที่มีต่อนวัตกรรมนั้น

ในการศึกษานี้ได้ศึกษาการยืนยันการใช้การประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการวัดการยืนยันการใช้การประกันคุณภาพการศึกษาจะสามารถวัดได้ก็ต่อเมื่อครูมีการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาและนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้แล้ว

การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมจึงเป็นการที่บุคคลรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับนวัตกรรม จากนั้นบุคคลจะสร้างทัศนคติต่อนวัตกรรม เช่น สนใจหรือไม่สนใจนวัตกรรม จากนั้นจะทำการตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม หากยอมรับนวัตกรรมก็จะนำนวัตกรรมนั้นไปใช้ หากการนำไปใช้แล้วเกิดประโยชน์ก็จะเข้าสู่การนำนวัตกรรมนั้นไปใช้อย่างถาวร ดังนั้นการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูก็เช่นกัน เป็นการที่ครูรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาครูจะสร้างทัศนคติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา จากนั้นครูจะทำการยอมรับหรือปฏิเสธการประกันคุณภาพการศึกษา หากยอมรับ การประกันคุณภาพการศึกษาก็จะนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้และหากนำไปใช้แล้วเกิดประโยชน์ก็จะเข้าสู่การยืนยันที่จะนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้อย่างถาวร และเป็นการสร้างความมั่นใจแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่าสถานศึกษาจะดำเนินการให้ผลผลิตทางการศึกษามีคุณภาพตามที่ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมต้องการ โดยการศึกษาครั้งนี้ จะศึกษาการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูตั้งแต่ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

หลักการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541ค : 5) ยึดหลักการสำคัญ 2 ประการ คือ กระจายอำนาจในการบริหารงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาและให้คณะกรรมการตามกฎหมาย (กปช. กปจ. กปอ.) ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับ

โรงเรียน โรงเรียนจะต้องจัดทำแผนในระดับโรงเรียนตามกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา ควรมีการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน (แผนแม่บท) และแผนระดับรองลงมาตามความจำเป็นและความเหมาะสม เช่น แผนพัฒนางานด้านต่าง ๆ แผนพัฒนารายปี และแผนพัฒนาหมวดวิชา เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและอิทธิพลที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงในองค์การการศึกษามีความซับซ้อนพอสมควร เพราะการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่ปรากฏในแต่ละโรงเรียนแม้จะมีลักษณะเหมือนกัน แต่อาจจะเป็นผลอิทธิพลที่แตกต่างกันหรือในทางกลับกัน อิทธิพลอย่างเดียวกัน อาจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างประเภทขึ้นได้ ดังนั้นการเผยแพร่นวัตกรรมจึงอาจมีความแตกต่างกันไปบ้างตามสภาพเงื่อนไขนั้น ซึ่งสำลี ทองธิว (2526 : 26-27) ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมมีความแตกต่างกันมีดังนี้ คือ

ความแตกต่างระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจและการศึกษาของสมาชิกในสังคม ถ้ามีความแตกต่างกันมากการเผยแพร่วัตกรรมจะทำได้ช้า และถ้าขนาดสังคมไม่ใหญ่มากนักและสมาชิกมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดการเผยแพร่วัตกรรมจะทำได้สะดวกและเร็วขึ้น

ระดับการศึกษาของครูผู้สอน ถ้าครูผู้สอนมีระดับการศึกษาสูง มักจะมีแนวโน้มที่จะยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษาได้ดี และเร็วกว่าครูทั่ว ๆ ไป ดังนั้นการเผยแพร่นวัตกรรมทางการศึกษาในระบบโรงเรียนที่มีครูเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง ระยะเวลาของการเผยแพร่จะเร็วกว่า

คุณสมบัติและลักษณะของตัวนวัตกรรม ถ้านวัตกรรมมีค่าใช้จ่ายในการจัดหาและการใช้นวัตกรรมไม่แพงเกินไป มีความสะดวกในการใช้นวัตกรรม เป็นนวัตกรรมที่ทำสำเร็จรูป มีความง่ายในการใช้นวัตกรรม และนวัตกรรมที่สร้างขึ้นในสังคมมีความสอดคล้องกับสังคมที่ใช้นวัตกรรมก็จะมีผลต่อการยอมรับนวัตกรรม

การศึกษาในครั้งนี้จะศึกษาปัจจัยระดับบุคคลและระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ซึ่งตัวแปรที่มีผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ปัจจัยระดับบุคคล ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา พฤติกรรม การสื่อสาร และลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครู และปัจจัยระดับโรงเรียน ประกอบด้วย ภาวะผู้นำทางความคิด และลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของคณะกรรมการโรงเรียน ส่วนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การจูงใจต่อการประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาวะผู้นำทางความคิดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม

ความหมายของภาวะผู้นำทางความคิด

โรเจอร์ (Rogers. 1995 : 281, 332) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำทางความคิด (Opinion Leadership) ว่าเป็นระดับความสามารถแบบไม่เป็นทางการของบุคคลในการ โน้มน้าวทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นที่ไปตามความต้องการ โดยผู้นำทางความคิดเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการ โน้มน้าวจิตใจให้ผู้อื่นยอมรับนวัตกรรมใหม่ และการยอมรับนวัตกรรมของผู้นำความคิดมีความสำคัญต่ออัตราการยอมรับนวัตกรรมในระบบสังคม ดังนั้นภาวะผู้นำทางความคิดจึงมีบทบาทสำคัญต่อการกระตุ้นให้เกิดการแพร่กระจายนวัตกรรมไปสู่โครงข่ายหรือสังคม ซึ่งสอดคล้องกับเสถียร เชยประทีป (2535 : 157) ที่กล่าวว่าผู้นำทางความคิดเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลอื่นตามที่บุคคลนั้นต้องการ โดยบุคคลอื่นมักไปขอข่าวสารหรือคำแนะนำจากบุคคลที่ว่าเป็นในเรื่องที่คิดว่าบุคคลเหล่านี้เป็นผู้เชี่ยวชาญ บุคคลที่มีอิทธิพลเช่นนี้อาจมีตำแหน่งเป็นผู้นำอย่างเป็นทางการ แต่อิทธิพลที่มีต่อผู้อื่นจะมีลักษณะที่ไม่เป็นทางการ โดยผ่านข่ายใยของการสื่อสารระหว่างบุคคล เพราะฉะนั้นผู้นำทางความคิดจึงเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลอื่น โดยวิธีการที่ไม่เป็นทางการ ลักษณะเช่นนี้แตกต่างกับผู้นำที่เป็นทางการที่มีอิทธิพลเหนือความคิดของผู้อื่น โดยอาศัยอำนาจที่มาจากตำแหน่งที่เป็นทางการ โดยผู้นำทางความคิดอาจช่วยส่งเสริมหรือขัดขวางให้เกิดการเผยแพร่วัตกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก็ได้

พัชนี เสงยรรษา และคณะ (2541 : 217) ให้ความหมายของผู้นำทางความคิด คือบุคคลที่ได้รับความเชื่อถือจากบุคคลอื่นในสังคม ผู้นำทางด้านความคิดมีภาระกิจที่จะต้องแจ้งข่าวสาร เสนอความคิดเห็นและการตัดสินใจต่อกลุ่มบุคคลต่างๆ โดยผู้นำทางความคิดในเรื่องหนึ่งหรือกิจกรรมหนึ่ง อาจไม่ใช่ผู้นำทางความคิดในอีกเรื่องหรืออีกกิจกรรมหนึ่ง เช่น ผู้นำทางความคิดด้านการเมือง อาจไม่ใช่ผู้นำทางความคิดด้านแพชชั่นความงาม ซึ่งผู้นำทางความคิดจะเป็นเสมือนช่องทางแพร่กระจายข่าวสาร และสร้างเครือข่ายการสื่อสารในสังคม โดยจะแพร่กระจายข่าวสารผสมผสานความคิดเห็นส่วนตัวไปยังสมาชิกในกลุ่มสังคมนั้น และเกศินี จุฑาวิจิตร (2542 : 114) เห็นว่า ผู้นำทางความคิดมีความแตกต่างจากผู้นำ (Leaders) คือ มิได้เป็นผู้นำโดยตำแหน่งหรือมีการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ แต่เป็นผู้นำโดยธรรมชาติเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไปในสังคม ดังนั้นผู้นำทางความคิดจึงไม่ได้มีอิทธิพลโดยตำแหน่ง การที่สมาชิกในสังคมเชื่อฟังหรือคล้อยตามเห็นด้วยนั้นเป็นเพราะความชื่นชม ศรัทธาในตัวผู้นำและผลงานที่ผ่านมา

จากความหมายของผู้นำทางความคิดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางความคิดคือ ความสามารถของบุคคลแบบไม่เป็นทางการโดยใช้การสื่อสารระหว่างบุคคลในการโน้มน้าวผู้อื่น ให้มีทัศนคติหรือพฤติกรรมตามที่ตนต้องการ และเป็นบุคคลที่มักมีผู้อื่นมาขอคำแนะนำ

คุณลักษณะของผู้นำทางความคิด (Characteristics of Opinion Leaders)

ผู้นำทางความคิดและผู้ตามทางความคิดมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้นำทางความคิดจะมีการสื่อสารจากภายนอก (External Communication) โดยผู้นำทางความคิดจะเข้าถึงสื่อมวลชนได้ง่ายกว่าผู้ตาม ผู้นำทางความคิดจะสนใจสื่อมวลชนมากกว่า การที่ผู้นำทางความคิดทำหน้าที่เป็นประตูทางผ่านสำหรับความคิดหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ทำให้ได้เปรียบคนอื่นในสังคม ผู้นำทางความคิดอาจมีความเชื่อมโยงมาจากช่องทางการสื่อสาร หรือจากความรู้ของผู้นำ หรือจากการติดต่อกับตัวแทนการเปลี่ยนแปลงของผู้นำ ผู้นำทางความคิดเป็นผู้ที่มีความรอบรู้จากแหล่งภายนอกระบบสังคมมากกว่าผู้ตามและผู้ตามทางความคิดจะมีการติดต่อกับตัวแทนการเปลี่ยนแปลงมากกว่าผู้ตาม

ผู้นำทางความคิดจะเป็นผู้ที่สามารถเข้าถึง (Accessibility) ผู้ตาม กล่าวคือ การที่ผู้นำทางความคิดจะสามารถกระจายข่าวสารนวัตกรรมไปสู่สังคมได้ผู้นำด้านความคิดจะต้องมีโครงข่ายการติดต่อกับผู้อื่นในสังคม สามารถเข้าถึงบุคคลต่างๆ ในสังคมได้ เช่น มีส่วนร่วมในสังคม มีการติดต่อสื่อสารแบบตัวต่อตัวที่เกี่ยวกับความคิดใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในที่ประชุมทั้งในองค์กรระดับทางการและการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ ดังนั้นผู้นำทางความคิดจึงมีวุฒิภาวะของการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ตาม

ผู้นำทางความคิดจะมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomic Status) กล่าวคือ ตามความคิดโดยทั่วไปจะแสวงหาผู้นำทางความคิดที่มีสถานภาพที่สูงกว่าผู้ตาม และสุดท้ายผู้นำทางความคิดจะมีคุณลักษณะในการยอมรับนวัตกรรมเร็ว (Innovativeness) กล่าวคือ ผู้นำทางความคิดจะได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานในฐานะผู้สร้างสรรค์ความคิดใหม่ ๆ จะมีแนวโน้มในการยอมรับความคิดใหม่ๆ ก่อนผู้ตาม โดยผู้นำทางความคิดจะเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์มากกว่าผู้ตามความคิด แต่อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องพิจารณาถึงผลกระทบจากการยอมรับนวัตกรรมในสังคมของผู้นำทางความคิด เนื่องจากระดับการยอมรับนวัตกรรมขึ้นอยู่กับผู้ตาม ถ้าผู้นำทางความคิดสามารถนำเสนอนวัตกรรมให้สังคมยอมรับโดยไม่ฝ่าฝืนกฎระเบียบหรือจารีตประเพณีทางสังคม กล่าวคือ เมื่อจารีตประเพณีของสังคมมีส่วนสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ผู้นำทางความคิดจะเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์มากกว่า แต่เมื่อใดที่จารีตประเพณีของสังคมไม่สนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ผู้นำทางความคิดจะไม่มีความคิดใหม่ๆ (Rogers, 1995 : 293 - 295)

ประสิทธิภาพของผู้นำทางความคิดขึ้นกับปัจจัยดังต่อไปนี้คือ ความน่าเชื่อถือ และความสามารถในการเป็นตัวแทนของสมาชิกในกลุ่ม มีความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารแบบซึ่งหน้ากัน (Face to Face communication) และเป็นผู้นำมีอำนาจสามารถให้ผู้อื่นให้โทษในเรื่องต่างๆ ต่อสมาชิกในสังคมนั้นได้ นอกจากนั้นผู้นำทางความคิดมักจะเป็นผู้ที่มีโอกาสในการรับสื่อมากกว่า มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มสังคมมาก เป็นผู้นำที่กล้าเสี่ยงและยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย (พัชนี เจริญรยา และคณะ. 2541 : 217-218)

ประเภทของผู้นำทางความคิด

ภาวะผู้นำทางความคิดว่ามี 2 แบบคือ ภาวะผู้นำทางความคิดหลายด้าน (Polymorphism) หมายถึง ระดับซึ่งบุคคลในฐานะผู้นำทางความคิดมีความคิดในหลายประเด็นหรือมีมากกว่า 1 รูปแบบ ในขณะที่ภาวะผู้นำทางความคิดด้านเดียว (Monomorphism) มีแนวโน้มที่บุคคลในฐานะผู้นำทางความคิดจะคิดเพียงประเด็นเดียว หรือมีเพียงรูปแบบเดียว ภาวะผู้นำทางความคิดในระบบสังคมดูเหมือนมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับความหลากหลายในแต่ละหัวข้อเรื่อง ผู้นำทางความคิดถูกวัดไม่ว่าบรรทัดฐานทางสังคมจะดำเนินต่อไปหรือไม่ (Rogers. 1995 : 293) ซึ่งสอดคล้องกับพัชนี เจริญรยาและคณะ (2541 : 218-219) ที่แบ่งประเภทของผู้นำทางความคิดเป็น 2 ประเภท คือ ผู้นำทางความคิดระดับท้องถิ่น (Local Influential) ได้แก่ ผู้นำทางความคิดที่สนใจกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเฉพาะภายในท้องถิ่นหรือภายในสังคมนั้น และผู้นำทางความคิดระดับกว้างขวาง (Cosmopolitan Influential) ได้แก่ ผู้นำทางความคิดที่สนใจต่อกิจกรรมนอกท้องถิ่นหรือนอกสังคม เช่น กิจกรรมระดับประเทศ หรือระหว่างประเทศ ซึ่งผู้นำทางความคิดทั้งสองประเภทมีความแตกต่างกันคือ ผู้นำทางความคิดระดับกว้างขวางจะเป็นผู้ที่ออกไปนอกสังคมเสมอ ๆ โดยผู้นำทางความคิดทั้งสองประเภทจะเป็นผู้ที่เปิดรับข่าวสารมากกว่าบุคคลอื่นในสังคม แต่ความสนใจในเนื้อหาของข่าวสารนั้นแตกต่างกัน คือ ผู้นำทางความคิดระดับท้องถิ่นนิยมรับข่าวสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น เช่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนผู้นำทางความคิดระดับกว้างขวางนิยมรับข่าวสาร ระดับประเทศ เช่น หนังสือพิมพ์ส่วนกลาง วิเคราะห์ข่าวจากรายการวิทยุส่วนกลาง เป็นต้น ผู้นำทางความคิดระดับท้องถิ่นมักจะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของสมาชิกของสังคมทุก ๆ เรื่องหรือหลายๆ เรื่อง เช่น เป็นผู้นำทางความคิดด้านสาธารณสุขในหมู่บ้าน ในขณะที่เดียวกันก็เป็นผู้นำทางความคิดด้านการเมืองในหมู่บ้าน รวมทั้งยังเป็นผู้นำทางความคิดในด้านอื่นๆ อีก ในขณะที่ผู้นำทางความคิดระดับกว้างขวาง จะเป็นผู้นำทางความคิดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดเพียงด้านเดียวเท่านั้น

การวัดภาวะผู้นำทางความคิด (Measuring Opinion Leadership)

หลักการวัดภาวะผู้นำทางความคิดมี 4 วิธีการ คือ การวัดสังคมมิติ (Sociometric method) การวัดอัตราของผู้ตอบ (Informants ratings) การวัดการมองตนเอง (Self designating method) และการสังเกต (Observation) (Rogers. 1995 : 290-293)

การวัดสังคมมิติ (Sociometric Method) วิธีการนี้จะเป็นการสอบถามว่า ใครคือผู้ซึ่งคนในสังคมสามารถแสวงหาเพื่อขอคำแนะนำในเรื่องเกี่ยวกับนวัตกรรม ซึ่งคำตอบที่ได้ส่วนมากจะมุ่งมายังผู้นำทางความคิด วิธีการวัดสังคมมิติจะมีความเที่ยงตรงสูงในการวัดค่าภาวะผู้นำทางความคิด เนื่องจากได้สัมผัสกับผู้ตอบโดยตรง และวิธีการสังคมมิตินี้เหมาะสมสำหรับการออกแบบการสุ่มตัวอย่างโดยที่สมาชิกทุกคนในสังคมได้ถูกสอบถาม

การวัดอัตราของผู้ตอบ (Informants Ratings) วิธีการนี้เป็นการสอบถามสมาชิกในสังคมนั้นว่า ใครคือผู้ที่รู้ในเรื่องเครือข่ายการสื่อสารในสังคม โดยสมาชิกผู้ถูกสอบถามจะสามารถระบุผู้นำทางความคิดในระบบได้เที่ยงตรงเท่ากับวิธีสังคมมิติ โดยเฉพาะในระบบสังคมที่มีขนาดเล็ก และผู้ตอบรับทราบข้อมูลอย่างชัดเจน

การวัดการมองตนเอง (Self Designating Method) วิธีการวัดนี้เป็นการให้ผู้ถูกสอบถามระบุแนวโน้มหรือความเป็นไปได้ของบุคคลอื่น โดยให้ผู้ตอบคิดว่าตนเองมีอิทธิพลต่อการชักจูงหรือไม่ คำถามเช่น คุณคิดหรือไม่ว่าคนอื่นจะมาขอคำปรึกษาหรือคำแนะนำจากคุณมากกว่าคนอื่น ความถูกต้องของวิธีการมองตนเองนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ภาพพจน์ของผู้ตอบ ข้อดีของวิธีการนี้คือเป็นการวัดการรับรู้ในภาวะการเป็นผู้นำทางความคิดของผู้ตอบ ซึ่งเป็นการสะท้อนให้ทราบถึงพฤติกรรมของผู้ตอบ

การสังเกต (Observation) วิธีการนี้ผู้สังเกตการณ์จะเป็นผู้ระบุและจดบันทึกพฤติกรรมการสื่อสารในระบบ ข้อดีคือ มีความเที่ยงตรงสูง และใช้ได้ดีในสังคมที่มีขนาดเล็ก ซึ่งการติดต่อระหว่างบุคคลสามารถสังเกตได้ชัดเจน อย่างไรก็ตาม วิธีการนี้อาจทำให้ผู้ถูกเฝ้ามองแสดงพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปเนื่องจากการถูกเฝ้ามอง และอาจเสียเวลาในการเฝ้าสังเกต

การศึกษาครั้งนี้จะใช้แบบสอบถามในการวัดภาวะผู้นำทางความคิดซึ่งใช้วิธีการวัดการมองตนเอง (Self Designating Method) โดยคณะกรรมการโรงเรียนจะเป็นผู้ตอบแบบสอบถามว่าตนเองมีการรับรู้ในภาวะการเป็นผู้นำทางความคิดด้านการประกันคุณภาพการศึกษามากน้อยเพียงใด

งานวิจัยที่ศึกษาภาวะผู้นำทางความคิดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการศึกษาพบผลที่สำคัญดังนี้ ภาวะผู้นำทางความคิดมีความสัมพันธ์กับการนำนวัตกรรมไปใช้ในกระบวนการเผยแพร่ นวัตกรรม (Morrison. 1996 : 4014) ภาวะผู้นำทางความคิดมีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรม โดยภาวะผู้นำทางความคิดมีความสัมพันธ์กับการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง

ระหว่างบุคคล ความสามารถต่อความอดกลั้นต่อความเครียด แนวโน้มเกี่ยวกับการใคร่ครวญอย่างรอบคอบ และมีการติดต่อกับเพื่อนร่วมงานจำนวนมาก (Moore. 1996 : 3843) ภาวะผู้นำทางความคิดจะเป็นตัวทำนายที่สำคัญในสถานการณ์ที่สื่อทำหน้าที่เป็นประโยชน์ในการให้ข้อมูลสารสนเทศ และการรับรู้ของประโยชน์ที่เพิ่มขึ้น การตั้งใจและการยอมรับที่สามารถเห็นได้สามารถทำนายการยอมรับนวัตกรรมได้ โดยประสบการณ์เกี่ยวกับประเภทของผลิตภัณฑ์เชิงความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และการใช้สื่อไม่มีความสำคัญในการทำนายการยอมรับนวัตกรรม (Weir. 1999 : 2765) ภาวะผู้นำทางความคิด บุคลิกเฉพาะตัวและคุณลักษณะเครือข่ายการสื่อสารของบุคคลมีอิทธิพลต่อกระบวนการยอมรับนวัตกรรมของแต่ละบุคคล (Berkowitz. 1997 : 2298) ครูที่มีการแสวงหาการเปลี่ยนแปลงโดยการรับทักษะทางเทคนิคซึ่งไม่ได้รับในโรงเรียนและมุ่งมั่นในการฝึกหัดเพื่อนร่วมงานในเรื่องการโทรคมนาคมมีผลต่อการรักษาสภาพภาวะผู้นำทางความคิดสูง (Edwards. 1998 : 458)

จากการประมวลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำทางความคิดมีความสัมพันธ์กับการนำนวัตกรรมไปใช้ในกระบวนการเผยแพร่ นวัตกรรม และการแสวงหาการเปลี่ยนแปลงและมุ่งมั่นในการฝึกหัดเพื่อนร่วมงานมีผลต่อการรักษาสภาพภาวะผู้นำทางความคิด ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางความคิดซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

คุณลักษณะของนวัตกรรมที่เกี่ยวกับช่องทางการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม

คุณลักษณะของนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความรวดเร็วของการที่คนในสังคมจะยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรมนั้น ๆ ผลงานวิจัยของโรเจอร์ (Rogers. 1983 : 239) แสดงว่าลักษณะของนวัตกรรม 5 ประการที่อธิบายอัตราความเร็วของการยอมรับนวัตกรรมได้ตั้งแต่ร้อยละ 56 – 78 โดยโรเจอร์ (Rogers. 1983 : 14-16,210-240) กล่าวว่าคุณลักษณะของนวัตกรรมสามารถที่จะอธิบายและแสดงถึงการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ทำนายถึงอัตราการยอมรับนวัตกรรม จึงสามารถที่จะยืนยันว่าคุณลักษณะของนวัตกรรมเป็นการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับคุณลักษณะของนวัตกรรมซึ่งมีผลต่ออัตราการยอมรับนวัตกรรม โดยคุณลักษณะของนวัตกรรมมี 5 ประการคือ

ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ (Relative Advantage) เป็นความรู้สึกว่านวัตกรรมมีประโยชน์ดีกว่าความคิดเก่าที่ถูกนวัตกรรมเข้ามาแทนที่ ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ อาจวัดใน รูปเกี่ยวกับการเงิน ชื่อเสียงทางสังคม ความเหมาะสมและความพึงพอใจ ซึ่งประโยชน์เชิง เปรียบเทียบของ

นวัตกรรมเกิดจากความรู้สึกของสมาชิกของระบบสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตราการยอมรับนวัตกรรมไปใช้ต่อ

ความเข้ากันได้ (Compatibility) เป็นความรู้สึกต่อนวัตกรรมซึ่งประกอบด้วย ค่านิยมที่มีอยู่ ประสบการณ์ในอดีต และความต้องการที่อาจเป็นไปได้ของการนำนวัตกรรมไปใช้ ความคิดที่ไม่สามารถเข้ากันได้กับคุณค่าที่แพร่หลายและบรรทัดฐานของระบบสังคมจะไม่สามารถยอมรับเป็นนวัตกรรม ซึ่งการยอมรับของสมาชิกในระบบสังคมเกี่ยวกับความสามารถเข้ากันได้ของนวัตกรรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตราการยอมรับนวัตกรรม

ความซับซ้อน (Complexity) เป็นความรู้สึกต่อนวัตกรรมว่าเป็นความรู้ที่ยากที่จะเข้าใจและนำไปใช้ นวัตกรรมบางอย่างเข้าใจง่าย ทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ของระบบสังคมยอมรับนวัตกรรมได้เร็ว ส่วนนวัตกรรมบางอย่างอาจมีความซับซ้อนจะยอมรับได้ช้า ซึ่งความซับซ้อนของนวัตกรรมตามความรู้สึกของสมาชิกในระบบสังคมมีความสัมพันธ์ทางลบกับอัตราการยอมรับนวัตกรรม

สามารถทดลองใช้ได้ (Trainability) ความสามารถในการลองใช้นวัตกรรมเป็นระดับซึ่งนวัตกรรมอาจทดลองกับพื้นฐานที่จำกัด ความคิดใหม่ซึ่งสามารถทดลองจะยอมรับเร็วกว่านวัตกรรมซึ่งไม่สามารถทดลองใช้ได้ ซึ่งความสามารถทดลองใช้ได้เป็นความรู้สึกของสมาชิกในระบบสังคมที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตราการยอมรับนวัตกรรม

สามารถสังเกตได้ (Observability) ความสามารถสังเกตเห็นผลได้ของนวัตกรรมเป็นระดับซึ่งผลของนวัตกรรมมีความชัดเจน ง่ายสำหรับบุคคลที่เห็นผลของนวัตกรรมจะทำให้เกิดการยอมรับได้ส่วนใหญ่ ซึ่งการสังเกตได้ของนวัตกรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตราการยอมรับนวัตกรรม

นวัตกรรมที่ได้รับการยอมรับจะมีประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ สามารถเข้ากันได้ สามารถทดลองใช้ สามารถสังเกตเห็นผลได้ และมีความซับซ้อนน้อยจะยอมรับได้รวดเร็วกว่านวัตกรรมอื่น ซึ่งการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมมีความสำคัญในการอธิบายอัตราเกี่ยวกับการยอมรับนวัตกรรม

ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2528 : 24-27) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการยอมรับนวัตกรรมองค์ประกอบหนึ่ง คือ ตัวความรู้หรือลักษณะของนวัตกรรมซึ่งเป็นเป็นลักษณะภายในของนวัตกรรม และลักษณะภายนอกของนวัตกรรม ลักษณะภายในของนวัตกรรม ด้านนวัตกรรมมีความสอดคล้อง (Similar and Fit) กับความต้องการของผู้ใช้ ลักษณะง่าย สามารถแบ่งแยกทำเป็นขั้นตอนโดยไม่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อนในการถ่ายทอดนวัตกรรม และการใช้นวัตกรรมไม่มีความเสี่ยง มีความแน่นอน เห็นผลได้ชัดเจนจะทำให้เกิดการยอมรับนวัตกรรมได้เร็วขึ้น ส่วนลักษณะภายนอกของนวัตกรรม ด้านนวัตกรรมนั้นมีความสอดคล้องและสมดุปลั (Compatibility) กับ

โครงสร้างทางวัฒนธรรม เช่น ค่านิยม ความเชื่อ และประเพณีของกลุ่มเป้าหมาย เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม และเคยมีการปฏิบัติอย่างได้ผลมาแล้วในสังคมอื่นย่อมจะทำให้เกิดการยอมรับนวัตกรรมได้เร็วขึ้น

สาลี ทองธิว (2526 : 28-30) กล่าวถึงลักษณะของนวัตกรรมที่มีผลต่อการยอมรับ นวัตกรรมว่า นวัตกรรมที่มีค่าใช้จ่ายในการจัดหา และการใช้นวัตกรรมนั้นต้องไม่แพงจนเกินไป นวัตกรรมที่มีความสะดวกในการใช้ นวัตกรรมที่ทำสำเร็จรูป นวัตกรรมที่มีความง่ายที่จะใช้และ นวัตกรรมที่สร้างขึ้นในสังคมที่มีลักษณะสอดคล้องกับสภาพสังคมจะได้รับการยอมรับมากกว่า โดยนวัตกรรมที่เลือกใช้จะเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง ถ้าไม่กระทบกระเทือนต่อสิ่งที่มีใช้อยู่ก่อนแล้ว นวัตกรรมจะเป็นตัวเสริม (Supplementary) ไม่ใช่ตัวที่มาแทนที่ (Replacing) และตัวนวัตกรรมที่นำมาเสริมนี้จะต้องไม่เปลี่ยนแปลงค่านิยมทางสังคมที่มีอยู่เดิม โดยเฉพาะค่านิยมในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสถาบัน และความเชื่อเรื่องศาสนา และนวัตกรรมที่นำเข้ามาใช้จะต้องมีความแตกต่างจากของเดิมก่อนข้างชัดเจน ไม่ใช่แตกต่างเพียงเล็กน้อยจนทำให้สังคมเห็นว่าไม่จำเป็นจะต้องให้ความสนใจ หรือไม่สมควรจะต้องลงทุนลงแรงยอมรับนวัตกรรมนั้นๆ

งานวิจัยที่ศึกษาคุณลักษณะของนวัตกรรมทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับ นวัตกรรมพบผลที่สำคัญดังนี้ คือ นวัตกรรมที่มีประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ เข้ากันได้กับวัฒนธรรม ค่านิยม ประเพณีเดิม มีความยุ่งยากซับซ้อนน้อย สามารถทดลองใช้ได้ และสามารถสังเกตเห็นผลได้ เป็นนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการยอมรับนวัตกรรม โดยผลการวิจัยพบว่า ครูมีการยอมรับ นวัตกรรมทางการเรียนการสอนถ้าการใช้นวัตกรรมนั้นไม่ต้องไม่ขัดต่อหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลาม และถ้านวัตกรรมนั้นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ดีขึ้น (อภิญา ซอหะซิน.2537 : 177) และ นวัตกรรมมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นเดิม สามารถคาดถึงผลการเรียนที่จะได้รับ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนการสอน สามารถการสนองความต้องการแตกต่างระหว่างบุคคลและความสอดคล้องกับหลักสูตร (นันทา สุกิจโกวิท. 2536 : 184-185) นวัตกรรมมีความเหมาะสมและเข้ากันได้กับการเรียนการสอน (วิษณุ โพธิ์ประสาท. 2542 : 139) นวัตกรรมเกิดผลดีต่อการเรียนการสอน และนวัตกรรมนั้นง่ายต่อการใช้ (สุภาพ จันตะคาด. 2535 : 112) คุณค่าของ นวัตกรรม ความสะดวกในการใช้นวัตกรรม นวัตกรรมที่มีความกลมกลืนกับสภาพสังคมของครู ประสิทธิภาพทางวิชาการของครู ผู้บริหารสนับสนุนการใช้นวัตกรรม ความเป็นนวัตกรรมสำเร็จรูป นโยบายสนับสนุนการฝึกอบรม ความสนใจศึกษาหาความรู้ของครูและราคาของนวัตกรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา (วีรวุฒน์ พึ่งเจริญ. 2538 : 62-69) โดยคุณลักษณะของนวัตกรรมด้านความเข้ากันได้ ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ความสามารถ

ทดลองใช้ และความยุ่งยากซับซ้อนสามารถอธิบายการยอมรับนวัตกรรมได้ ส่วนความสามารถสังเกตเห็นผลได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการใช้นวัตกรรม (Robbins. 1995 : 2573)

ในขณะที่เดียวกันพบผลการวิจัยในทางตรงกันข้ามว่า ความเข้ากันได้ของนวัตกรรมมีความสัมพันธ์ทางลบกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงการศึกษา ในขณะที่การสังเกตเห็นผลของนวัตกรรมมีความสัมพันธ์ทางบวก (Cumber. 1995 : 509) ความง่ายของนวัตกรรมทางการสอนไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้นวัตกรรมการสอนของครู (การดี คีรีบุรี. 2525 : 86-87) และคุณสมบัติของนวัตกรรมไม่มีตัวทำนายใดที่มีความสัมพันธ์และไม่มีตัวทำนายใดที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาได้ (วิเชียร จิตทรัพย์. 2533 : 62-63)

จากการประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่าการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรม ซึ่งได้แก่ ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ความเข้ากันได้ การสามารถทดลองใช้ ความยุ่งยากซับซ้อน และการสามารถสังเกตเห็นผลได้ มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาของครูสอนศาสนาอิสลาม การสอนแบบศึกษานอกสถานที่ การบริการในระบบเครือข่ายโรงเรียน การใช้นวัตกรรมทางหลักสูตรและการสอนของครู และการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมบางประการก็มีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมการใช้เทคโนโลยีการเรียนทางไกลของครูเทคโนโลยีศึกษาศาสตร์

โดยการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมบางประการก็มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา การตัดสินใจรับการเปลี่ยนแปลงนวัตกรรมด้านการปรับปรุงการศึกษา การใช้เครื่องมือนวัตกรรมด้านระบบสารสนเทศ ในขณะที่เดียวกันคุณลักษณะของนวัตกรรมบางประการ เช่น ความเข้ากันได้ของนวัตกรรมก็มีความสัมพันธ์ทางลบกับการตัดสินใจรับการเปลี่ยนแปลงนวัตกรรมด้านการปรับปรุงการศึกษา นอกจากนี้การรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมบางประการ เช่น ความยุ่งยากซับซ้อนของนวัตกรรมการสอนไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้นวัตกรรมการสอนของครู โดยการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมไม่มีความสัมพันธ์และไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของการยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษา โดยการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมที่ไม่เหมาะสมกันเป็นอุปสรรคในการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้วย

จากการประมวลเอกสารข้างต้นจึงแสดงให้เห็นว่าการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรม เช่น ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ความเข้ากันได้ การสามารถทดลองใช้ได้ ความยุ่งยากซับซ้อน และความสามารถสังเกตเห็นผลได้ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการศึกษา ดังนั้นการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมจึงเป็นปัจจัยระดับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารที่เกี่ยวกับข้อกักับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม

ความสำคัญของพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร

การสื่อสารเป็นปัจจัยหนึ่งที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมเพราะนอกเหนือจากความต้องการปัจจัยพื้นฐานแล้ว มนุษย์ยังต้องการมีความสัมพันธ์กับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่น โดยพฤติกรรมกรรมการสื่อสารเปรียบเสมือนกลไกที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์ อีกทั้งเป็นดัชนีบ่งถึงระดับความเจริญก้าวหน้าของสังคมอีกด้วย ดังนั้นพฤติกรรมกรรมการสื่อสารจึงหมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกซึ่งสัญลักษณ์ที่มีลักษณะบ่งบอกถึงการสื่อความหมาย โดยอาศัยกระบวนการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้สึกนึกคิด ทักษะคติ ตลอดจนประสบการณ์ระหว่างกันและกัน เพื่อวัตถุประสงค์หลักคือ ความเข้าใจร่วมกัน (ขวัญเรือน กิตติวัฒน์. 2533 : 5-6)

ขวัญเรือน กิตติวัฒน์ (2533 : 8-11) กล่าวถึงลักษณะพื้นฐานของพฤติกรรมกรรมการสื่อสารว่ามีประเด็นพิจารณาดังนี้คือ พฤติกรรมกรรมการสื่อสารมีลักษณะเป็นกระบวนการ กล่าวคือผู้ส่งสารและผู้รับสารต่างแสดงปฏิกิริยาตอบโต้และตอบสนองระหว่างกันจนกระทั่งเกิดความเข้าใจร่วมกัน ดังนั้นกระบวนการสื่อสารจึงเกิดในลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่องกัน วงจรกระบวนการ พฤติกรรมกรรมการสื่อสารประกอบด้วย พฤติกรรมการเข้ารหัส (Encoding Behavior) พฤติกรรมการถ่ายทอดและการรับ (Transmitting and Receiving Behavior)

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการทางจิตวิทยา กระบวนการทางสังคมและกระบวนการทางวัฒนธรรม เนื่องจากพฤติกรรมกรรมการสื่อสารเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนยากแก่การคาดหมายและการวิเคราะห์ ปฏิสัมพันธ์ในการติดต่อระหว่างมนุษย์มิได้เกิดจากพฤติกรรมการตีความหมายเฉพาะเนื้อหาสาระของสารซึ่งเป็นตัวกระตุ้นเท่านั้น แต่ผู้ร่วมกระทำการสื่อสารสร้างหรือกำหนดความหมายไปตามลักษณะปัจจัยด้านจิตวิทยาส่วนบุคคล ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความทรงจำ ความหวัง ทักษะคติ และความกลัว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแรงกระตุ้นจากปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ กรอบแห่งการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งหมายถึงปทัสถาน จารีตประเพณี จรรยาบรรณ กฎหมาย และวัฒนธรรม เป็นต้น ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกตัวบุคคลเหล่านี้ล้วนเป็นแรงกระตุ้นหรือแรงผลักดันให้พฤติกรรมกรรมการสื่อสารของมนุษย์เป็นไปตามกรอบแห่งการเรียนรู้ การรับรู้ อารมณ์ ความต้องการ ความเชื่อ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ทำให้ผลการตอบสนองของพฤติกรรมกรรมการสื่อสารเป็นไปตามลักษณะเฉพาะตัวบุคคลหรือเฉพาะกลุ่มสังคม

พฤติกรรมการสื่อสารเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกกระบวนการสื่อสาร โดยเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมภายนอกกระบวนการสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การเมืองและเศรษฐกิจ เป็นต้น ดังนั้นพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยและความผันแปรของปัจจัยสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ภายนอกกระบวนการสื่อสารด้วยส่วนหนึ่ง ปัจจัยดังกล่าว เช่น ด้านเวลา โอกาส ระยะทาง และการเงิน เป็นต้น จึงมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริม หรือสะกิดกระตุ้นการติดต่อสื่อสาร

พฤติกรรมการสื่อสารเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากสัญชาตญาณและการเรียนรู้ทางสังคม กล่าวคือ มนุษย์ทุกคนมีสัญชาตญาณที่ต้องการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมการสื่อสารมาโดยกำเนิดตามธรรมชาติของมนุษย์ นับตั้งแต่วินาทีแรกที่ลืมตาดูโลก เช่น เด็กทารกส่งเสียงร้องเพื่อบอกว่าหิว ง่วงนอนหรือปวดท้อง เป็นต้น เมื่อโตขึ้นเด็กจะเริ่มเรียนรู้และจดจำแบบอย่างการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมการสื่อสารจากแม่แบบทางสังคม โดยเริ่มจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ ครู และเพื่อนฝูง เป็นต้น ดังนั้นโครงสร้างและส่วนประกอบของระบบสังคม ต่างมีส่วนในการเตรียมและกำหนดรูปแบบแห่งพฤติกรรมการสื่อสาร เพื่อให้สมาชิกในสังคมนั้นได้เรียนรู้และถือเป็นแนวปฏิบัติหอดกันต่อไป

รูปแบบของกระบวนการเกิดพฤติกรรมการสื่อสาร

รูปแบบของกระบวนการเกิดพฤติกรรมการสื่อสาร จำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือพฤติกรรมปกปิด และพฤติกรรมเปิดเผย โดยพฤติกรรมปกปิด (Covert Behavior) เป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้จากภายนอก เกิดจากกระบวนการภายในตัวบุคคลเกี่ยวข้องกับระดับสติปัญญา จิตใจ อารมณ์และความรู้สึก เป็นต้น ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารในแง่ของการเรียนรู้อารมณ์ และการคิดการตัดสินใจ เป็นต้น ส่วนพฤติกรรมเปิดเผย (Overt Behavior) เป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่สามารถสังเกตเห็นได้จากภายนอก เกิดจากกระบวนการที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับปรากฏการณ์ เหตุการณ์หรือสรรพสิ่งที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมอันเป็นผลให้พฤติกรรมการสื่อสารปรากฏออกมาในรูปแบบที่สามารถเห็นได้ ซึ่งรูปแบบของพฤติกรรมการสื่อสารทั้ง 2 ลักษณะเกิดจากกระบวนการที่มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง

ช่องทางการสื่อสาร

ช่องทางการสื่อสาร คือ วิธีการที่ข่าวสารส่งจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลอื่น ๆ ธรรมชาติของการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างบุคคล 2 คนอยู่ภายใต้เงื่อนไขแหล่งกำเนิดของข้อมูล ข่าวสารที่จะนำหรือไม่นำนวัตกรรมไปยังผู้รับข่าวสาร ตลอดจนผลที่จะเกิดขึ้นของการถ่ายทอดข่าวสารนั้น

(Rogers.1995: 17-18) โรเจอร์ (Rogers.1995: 194 – 197) แบ่งช่องทางการสื่อสารในขั้นตอนของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมเป็น 2 ช่องทาง คือ การสื่อสารระหว่างบุคคลและการสื่อสารมวลชน (Interpersonal or Mass Media) และการสื่อสารภายในชุมชนและภายนอกชุมชน (Localite or Cosmopolite) จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าช่องทางการสื่อสารทั้งสองมีบทบาทสำคัญต่อการให้ความรู้และการจูงใจให้บุคคลเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อนวัตกรรมได้ นอกจากนี้ความแตกต่างของช่องทางการสื่อสารก็มีผลโดยตรงต่อบุคคลแต่ละประเภท

ช่องทางการสื่อสารมวลชน (Mass Media Channels) คือวิธีการส่งข้อมูลโดยผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งคุณสมบัติของสื่อมวลชน คือ สามารถสื่อถึงผู้รับสารได้เป็นจำนวนมาก สามารถเข้าถึงผู้รับสารได้อย่างรวดเร็ว สามารถให้ความรู้และกระจายข่าว และสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อผู้ที่ชักจูงได้ง่าย อย่างไรก็ตามผู้ที่มีความเชื่อมั่นในทัศนคติของตนเองสูงจำเป็นต้องอาศัยช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Channels) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพูดคุยตัวต่อตัวหรือระหว่างคนภายในกลุ่ม การสื่อสารระหว่างบุคคลมีข้อดีคือเป็นช่องทางการสื่อสารสองช่องทาง สร้างความมั่นใจและได้รับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับนวัตกรรมได้ โดยการสอบถามและการจูงใจหรือเปลี่ยนทัศนคติผู้ที่เชื่อมั่นในทัศนคติของตนเองได้ การเปรียบเทียบช่องทางการสื่อสารมวลชนและการสื่อสารระหว่างบุคคล พบว่าช่องทางการสื่อสารมวลชนจะมีความสำคัญในขั้นความรู้ (Knowledge Stage) ในขณะที่ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลจะมีความสำคัญในขั้นการจูงใจ (Persuasion Stage) ในการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม

ช่องทางการสื่อสารภายในชุมชนและภายนอกชุมชน (Localite and Cosmopolite Channels) ช่องทางการสื่อสารภายนอกชุมชนมีความสำคัญในขั้นตอนการให้ความรู้ (Knowledge Stage) ในขณะที่ช่องทางการสื่อสารภายในชุมชนมีความสำคัญในขั้นตอนการจูงใจ (Persuasion Stage) ในการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม โดยช่องทางการสื่อสารภายนอกชุมชน (Cosmopolite Communication Channel) หมายถึง ช่องทางการสื่อสารต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากภายนอกหรือมาจากภายนอกชุมชน ส่วนช่องทางการสื่อสารภายในชุมชน (Localite Communication Channel) หมายถึง สื่อที่เกิดขึ้นจากภายในระบบหรือชุมชน โดยช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลสามารถเป็นได้ทั้งการสื่อสารภายในชุมชนและภายนอกชุมชน ในขณะที่ช่องทางการสื่อสารมวลชน ส่วนมากจะเป็นการสื่อสารภายนอกหรือชุมชน โดยจากการศึกษาเบื้องต้นของนวัตกรรมที่แตกต่างกัน 23 ชนิด ใน 10 ประเทศ พบว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว หากนำเอาช่องทางการสื่อสาร 2 ประเภทมาใช้ร่วมกัน คือ ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลภายนอกชุมชนและช่องทางการสื่อสารมวลชน (Cosmopolite Interpersonal and Mass Media Channels) จะมีความสำคัญร้อยละ 81 ในขั้นความรู้ (Knowledge Stage) และร้อยละ 58 ในขั้นการจูงใจ (Persuasion Stage) แต่สำหรับประเทศ

ที่กำลังพัฒนา พบว่ามีความสำคัญร้อยละ 74 ในขั้นความรู้ (Knowledge Stage) และร้อยละ 34 ในขั้นการจูงใจ (Persuasion Stage) แสดงว่าประเทศที่พัฒนาแล้วช่องทางการสื่อสารมวลชนจะมีบทบาทสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้ (Awareness Knowledge) แต่ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลภายนอกชุมชนจะมีบทบาทสำคัญในประเทศที่กำลังพัฒนา ช่องทางการสื่อสารนี้รวมถึงตัวแทนการเปลี่ยนแปลง ผู้อาศัยอยู่นอกชุมชน และผู้มาเยี่ยมระบบท้องถิ่นจากเมืองหลวง

ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาพฤติกรรมการสื่อสาร โดยเน้นที่การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) และการสื่อสารมวลชน (Mass Communication) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) หมายถึง การสื่อสารระหว่างบุคคลหนึ่งกับบุคคลอีกคนหนึ่ง ในลักษณะการสื่อสารแบบตัวต่อตัว ซึ่งอาจเป็นการสื่อสารแบบเห็นหน้าค่าตา (Face to Face Communication) หรืออาจเป็นการสื่อสารแบบไม่เห็นหน้าค่าตา (Interposed Communication) ก็ได้เช่น การคุยกันทางโทรศัพท์ การใช้โทรเลข การใช้การสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การสื่อสารดังกล่าวเป็นการสื่อสารสองทาง (Two Way Communication) คือ ผู้สื่อสารทั้งคู่ผลักดันทำหน้าที่ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร นอกจากนี้การสื่อสารระหว่างบุคคลยังรวมถึง การสื่อสารกลุ่มย่อย (Small Group Communication) ซึ่งเป็นการสื่อสารระหว่างผู้สื่อสารกลุ่มเล็กๆ ที่ทุกคนสามารถพูดคุยกันได้อย่างทั่วถึง เช่น การสัมมนา กลุ่มการประชุมระดมความคิดเห็น เป็นต้น โดยใช้สื่อบุคคล (Human Media หรือ Personal Media) เป็นสื่อในการถ่ายทอดข่าวสารความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นต่างๆ โดยมีคำพูดเป็นพาหนะที่สำคัญที่สุด ซึ่งสื่อบุคคลในสังคมประกอบด้วย สื่อบุคคลภายในท้องถิ่น (Localite) ได้แก่ ผู้นำทางความคิดในท้องถิ่น เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ครูและพระ เป็นต้น และสื่อบุคคลภายนอกท้องถิ่น (Cosmopolite) ได้แก่ พัฒนาการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมหรือผู้เชี่ยวชาญที่นำแนวคิดใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมไปเผยแพร่ โดยสื่อบุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรม ซึ่งการสื่อสารระหว่างบุคคลดำเนินไปอย่างง่าย ๆ ไม่มีกฎเกณฑ์บังคับ คู่สื่อสารมีความใกล้ชิดกัน ซึ่งกระบวนการกลุ่มสามารถมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลได้ การสื่อสารแบบเห็นหน้าค่าตาหรือเผชิญหน้าเป็นการสื่อสารที่เปิดโอกาสให้มีการซักถามได้ทันที และผู้รับสารมีแนวโน้มที่จะเชื่อถือและยอมรับความคิดเห็นหรือทัศนคติของสื่อบุคคลที่เขาคุ้นเคยและนับถือมากกว่าที่จะเชื่อบุคคลที่เขาไม่รู้จักคุ้นเคย ดังนั้นการสื่อสารระหว่างบุคคลจึงมีบทบาทสำคัญในการชักจูงและโน้มน้าวใจ ซึ่งแตกต่างจากการสื่อสารมวลชนที่มีบทบาทสำคัญอยู่ที่การให้ข่าวสารหรือความรู้ (เกศินี จุฑาวิจิตร, 2542 : 107-110)

การสื่อสารมวลชน (Mass Communication) เป็นการสื่อสารประเภทหนึ่งที่มีผู้ส่งสารมุ่งส่งสารไปยังมวลชนหรือกลุ่มบุคคลที่มีจำนวนมาก โดยอาศัยสื่อมวลชน (Mass Media) ซึ่งเป็นสื่อที่เข้าถึงคนจำนวนมากที่มีความหลากหลายได้อย่างรวดเร็วภายในเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน (เกศินี จุฑาวิจิตร. 2542 : 87) ซึ่งสื่อมวลชนประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ (Print Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือแผ่นพับ จดหมายเวียน โบตติประกาศ และเครื่องมืออื่น ๆ ซึ่งนำสารไปสู่มวลชนโดยผ่านทางตา และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ได้แก่ รายการวิทยุ และการบันทึกเสียงต่าง ๆ ซึ่งผ่านทางหู หรือรายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และการบันทึกวิดีโอ ซึ่งผ่านทั้งทางตาและทางหู สื่อมวลชนแต่ละประเภทอาจมีผลต่อสังคมในระดับต่าง ๆ กัน เช่น ในสหรัฐอเมริกา สื่อที่มีอิทธิพลหรือผลสูงสุดต่อสังคม ได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสารและวิทยุ ในระดับกลาง ได้แก่ หนังสือและภาพยนตร์ และในระดับที่มีอิทธิพลน้อย ได้แก่ แผ่นประกาศ และจดหมายเวียน ในการเปรียบเทียบสื่อประเภทต่าง ๆ พบว่า ยิ่งคนมีการศึกษามากเท่าใด ก็มีแนวโน้มที่จะสนใจสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ขณะเดียวกันถ้าคนที่ถูกจำกัดให้เลือกรับสื่อใดสื่อหนึ่ง โทรทัศน์จะเป็นสื่อที่คนต้องการมากที่สุดและเห็นว่าเป็นสื่อที่น่าเชื่อถือที่สุด (พัชนี เขยจรยา. 2541 : 75-77)

โรเจอร์ (Rogers. 1983 : 258 – 259) ได้สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมและการแพร่กระจายนวัตกรรมพบว่า พฤติกรรมการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมโดยพวกที่ยอมรับนวัตกรรมก่อน (Earlier Adopters) จะมีการยอมรับนวัตกรรมที่เกิดขึ้นมากกว่าและเร็วกว่าถ้าพฤติกรรมในการสื่อสารของบุคคลนั้นมีลักษณะดังนี้ คือ มีส่วนร่วมในสังคม (Social participation) มีการติดต่อกับระบบสังคมได้ดี (Interconnectedness with the social system) มีความเป็นสากล (Cosmopolitans) มีโอกาสติดต่อกับผู้นำในการเผยแพร่วัตกรรม (Change agent contact) มีโอกาสเปิดรับสื่อมวลชน (Mass Media Exposure) มีช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (Exposure to Interpersonal Communication Channels) มีโอกาสแสวงหาข่าวสารมาก (More Active Information Seeking) มีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมมาก (Knowledge of Innovations) เป็นผู้ที่มีระดับของการเป็นผู้นำทางความคิดสูง (Opinion Leadership) และมีความสัมพันธ์สูงกับระบบการติดต่อ (Belonging to highly Interconnected systems)

งานวิจัยที่ศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการศึกษา พบผลที่สำคัญดังนี้คือ พฤติกรรมการสื่อสารมีอิทธิพลโดยตรงต่อการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา (สาโรจน์ แผงขัง. 2536 : 139-140) โดยการใช้สื่อมวลชน สื่อโสตทัศน การสาริตต้นแบบ การใช้เทคนิคการฝึกอบรมในรูปแบบต่าง ๆ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การใช้

สื่อบุคคลและการบรรยายเป็นวิธีการแพร่พันธุ์กรรมและเทคโนโลยีการศึกษาที่เหมาะสม (สุทธิพงษ์ หกสุวรรณ. 2537: 28) โดยนักฝึกอบรมที่ยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาในระดับขั้นความรู้และการนำไปใช้มีพฤติกรรมการสื่อสารรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และระดับขั้นเปลี่ยนทัศนคติมีพฤติกรรมการสื่อสารรวมทุกด้านอยู่ในระดับน้อย (สมชาย เรืองมณีชัชวาล. 2539 : 102-103) การมีโอกาสเข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา และได้รับทราบแนวคิดที่สามารถนำมาใช้ได้อย่างมั่นใจ มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการ สอนของครูสอนศาสนาอิสลาม (อภิญา ซอหะซิน. 2537 : 117) โดยครูวิทยาศาสตร์รุ่นที่ 1 ที่ได้รับ การฝึกอบรมได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้สอนโดยจัดกิจกรรมเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ (มนัส บุญ ประกอบและคณะ. 2543 : 49-50) โดยประสบการณ์การสื่อสารสามารถอธิบายพฤติกรรมการใช้ นวัตกรรมได้ โดยพฤติกรรมการสื่อสารมีความสำคัญกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม (Park. 1994 : 3524) และช่องทางการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญของการเผยแพร่วัตกรรม (Svenkerud, 1997 : 4190) ในขณะที่เดียวกันพบผลการวิจัยในทางตรงกันข้ามคือ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยา ไม้มี ความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องโทษและพิษภัยของยาบ้า และทัศนคติในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยา บ้า (ศิริพร เขียววงศ์สุข. 2539 : 135-137)

จากการประมวลเอกสารข้างต้นแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการสื่อสารมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการศึกษา กล่าวคือ พฤติกรรมการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการเปิด รับข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนทั่วไปในมหาวิทยาลัย โดยพฤติกรรมการสื่อสารมีผลต่อการ ยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการสอนของครูสอนศาสนาอิสลาม และพฤติกรรมการสื่อสารมี อิทธิพลโดยตรงต่อการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา โดยรูปแบบการเผยแพร่ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาคือการเปิดรับข่าวสารผ่านช่องทางการสื่อสารทางสื่อมวลชนมี ความเหมาะสม ส่วนสื่อบุคคลมีความเหมาะสมน้อย ดังนั้นพฤติกรรมการสื่อสารจึงเป็นปัจจัยระดับ บุคคลปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1

คุณลักษณะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม

โรเจอร์ (Rogers. 1983 : 251-252) สรุปปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม (Socioeconomic Characteristics) ดังนี้คือ ผู้ยอมรับนวัตกรรมก่อนมีอายุไม่แตกต่างจากผู้ยอมรับ นวัตกรรมในภายหลัง ผู้ยอมรับนวัตกรรมก่อนมีจำนวนระยะเวลาในการศึกษามากกว่าผู้ยอมรับ นวัตกรรมในภายหลัง ผู้ยอมรับนวัตกรรมก่อนมีความสามารถในการเรียนรู้และการอ่านออกเขียน

ได้ดีกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมในภายหลัง ผู้ยอมรับนวัตกรรมก่อนมีสถานะทางสังคม รายได้ ระดับความเป็นอยู่ ลักษณะอาชีพ เศรษฐกิจสูงกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมในภายหลัง ผู้ยอมรับนวัตกรรมก่อนมีการเคลื่อนย้ายสถานะทางสังคมมากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมในภายหลัง ผู้ยอมรับนวัตกรรมก่อนมีทัศนคติที่ดีมากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมในภายหลัง ผู้ยอมรับนวัตกรรมก่อนมีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมมากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมในภายหลังและผู้ยอมรับนวัตกรรมก่อนจะมีความชำนาญเฉพาะทางมากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมในภายหลัง

งานวิจัยที่ศึกษาคุณลักษณะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการศึกษ พบผลที่สำคัญดังนี้คือ ลักษณะทางชีวสังคมของบุคคลได้แก่ เพศ อายุ อาชวาระการและระดับการศึกษาต่างกันมีการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมต่างกัน (วิชัย เอียดบัว. 2534 : 171) โดยอายุ ประสบการณ์การสอน และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีการเรียนทางไกลของครู (Ndahi. 1999 : 2941) ซึ่งครูที่มีเพศและอายุแตกต่างกันมีการยอมรับเทคโนโลยีระบบเครือข่ายโรงเรียนแตกต่างกัน (วิษณุ โพธิ์ประสาท. 2542 : 143-144) โดยองค์ประกอบทางด้านสถานภาพของครูไม่มีตัวทำนายใดที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา แต่เพศสามารถอธิบายความแปรปรวนของการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาได้ (วิเชียร จิตทรัพย์. 2533 : 60) ในขณะที่เพศก็ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการศึกษา (อภิญา ซอหะซิน. 2537 : 117-118 ; มนัส บุญประกอบและคณะ. 2543 : 50 ; วิรุทธ บุญยะไวโรจน์. 2537 : 97-98 ; สาโรจน์ แห่งยัง. 2536 : 139)

อายุเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งต่อพฤติกรรมของมนุษย์ เนื่องจากอายุจะเป็นตัวกำหนดหรือสิ่งที่บ่งบอกถึงความมีประสบการณ์ในเรื่องราวต่าง ๆ ของบุคคล เช่น ความคิด ความเชื่อ ลักษณะการโต้ตอบต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ดังนั้นอายุจึงเป็นลักษณะทางชีวสังคมของครู ซึ่งเป็นปัจจัยระดับบุคคลที่น่าจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยอายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเปลี่ยนแปลงนวัตกรรม (Cumber. 1995 : 509) ซึ่งอายุต่างกันจะมีการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาแตกต่างกัน (สาโรจน์ แห่งยัง. 2536 : 138 – 139 ; สนาน คุณประเสริฐ. 2535 : 103 – 113) แต่ในขณะที่เดียวกันพบผลที่ตรงข้ามคือ อายุอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาของครูผู้สอนศาสนาอิสลาม (อภิญา ซอหะซิน. 2537 : 117-118) โดยครูที่มีอายุแตกต่างกันมีการยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน (ชูศักดิ์ จำพิมพ์. 2532 : 114) ซึ่งอายุมีอิทธิพลเชิงลบต่อการยอมรับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ นั่นคือคอมพิวเตอร์เป็นเทคโนโลยีต้องใช้ความสามารถ ความสนใจในการเรียนรู้และการใช้งาน คนที่อายุน้อยมักจะมีแนวโน้มในการรับรู้ เรียนรู้เทคโนโลยีได้ ยังมีอายุมากขึ้นการปรับตัวที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ย่อมเป็นไปได้ยาก (อรพรรณี ลิมเจริญ. 2537 : 83-84)

โดยครูผู้สอนที่มีอายุน้อยให้การยอมรับนวัตกรรมการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับมาก (นันทา สุกิจโกวิท. 2536 : 185)

ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยยอมรับนวัตกรรมการสอนแบบศึกษานอกสถานที่อยู่ในระดับมากเพียงกลุ่มเดียว (นันทา สุกิจโกวิท. 2536 : 185) โดยประสบการณ์ในการสอนมีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมการใช้ชุดการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน (พรรณี บุญประกอบ. 2528 : 106-107) ซึ่งนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกันจะมีการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาด้านความไวในการยอมรับนวัตกรรมแตกต่างกัน และผู้ที่มีอายุประสบการณ์ใกล้เคียงกันจะมีพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาไม่แตกต่างกัน (สาโรจน์ แพ่งยัง. 2536 : 138-139) ในขณะที่เดียวกันอายุราชการก็ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม โดยพบว่าประสบการณ์ในการทำงานและเจตคติของครูไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้นวัตกรรมทางการสอน (ภารดี คิริบุรี. 2525 : 85-87 ; อภิญา ซอหะซิน. 2537 : 117-118) นอกจากนี้ยังพบว่าครูที่รับราชการนานเป็นบุคคลที่เป็นอุปสรรคที่สุดในการนำนวัตกรรมมาใช้ในโรงเรียน (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2521 : 4-11)

การศึกษาความรู้เป็นตัวแปรสำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกรู้สึกคิด ความเชื่อทัศนคติ ค่านิยมของบุคคลที่มีต่อเรื่องราวต่าง ๆ เนื่องจากสถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่อบรมหล่อหลอมเกล้าให้บุคคลเป็นคนที่มีความหลากหลายในทิศทางที่แตกต่างกัน โดยระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในเรื่องนวัตกรรมทางการสอน ส่วนครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการใช้นวัตกรรมการสอนไม่แตกต่างกัน (ภารดี คิริบุรี. 2525 : 85-87) ปริญาเอกมีการตระหนักรู้และยอมรับการใช้วิธีการวิจัยเอทโนกราฟมากกว่าปริญญาโท (Robbins. 1995 : 2573) โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาใกล้เคียงกันจะมีพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาไม่แตกต่างกัน (สาโรจน์ แพ่งยัง. 2536 : 139) ในขณะที่เดียวกันงานวิจัยบางงานก็พบว่าวุฒิการศึกษาของครูวิทยาศาสตร์ไม่พบความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำเทคนิคการสอนไปใช้ การยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาของครูผู้สอนศาสนาอิสลาม (มนัส บุญประกอบและคณะ. 2543 : 50 ; อภิญา ซอหะซิน. 2537 : 117 – 118) โดยครูช่างอุตสาหกรรมที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษาโดยทั่วไปและนวัตกรรมทางการศึกษาที่ใช้อยู่ในวงการศึกษาร่วมกันไม่แตกต่างกัน (ชูศักดิ์ ขำพิมพ์. 2532 : 114) และระดับการศึกษาของครูไม่มีความแตกต่างกันในการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายโรงเรียน (วิษณุ โพธิ์ประสาท. 2542 : 148) นอกจากนี้ยังพบว่าระดับการศึกษาต่างกันมีระดับการยอมรับนวัตกรรมด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านสื่อการสอนต่างกัน (สมบูรณ์ ลักษณะนุกิจ. 2528 : 172 ; บุรินทร์ บุรัตน์. 2528 : 136 ; อุไรถาวรงามยิ่งสกุล. 2528 : 157-158 ; สุภาภรณ์ ทองเจิม. 2528 : 217)

ส่วนลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของคณะกรรมการโรงเรียนกับกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม พบว่าลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ แตกต่างกัน โดยบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาทุกด้านตามระดับการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามอาชีพอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านการปรับปรุงแก้ไขและซ่อมเสริมทักษะการกีฬาของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย อาชีพที่ผู้ปกครองส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคืออาชีพรับจ้าง โดยผู้ปกครองเพศหญิงและมีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ด้านสนับสนุนและเสริมกำลังใจอยู่ในระดับมากที่สุด (จรรยาพร พงษ์เพชรเลือนันต์, 2541 : 81 – 102) ส่วนผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนโดยรวมทุกด้าน และในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียนมีวุฒิต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ขนาดต่างกันและประสบการณ์ในการบริหารแตกต่างกัน มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (บัญชา อึ้งสกุล, 2537 : 90) และปัญหาการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาคือ ผู้บริหารและอาจารย์ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องกิจกรรมนิสิตนักศึกษา (ทพวงมหาวิทยาลัย, 2538 : 15-16)

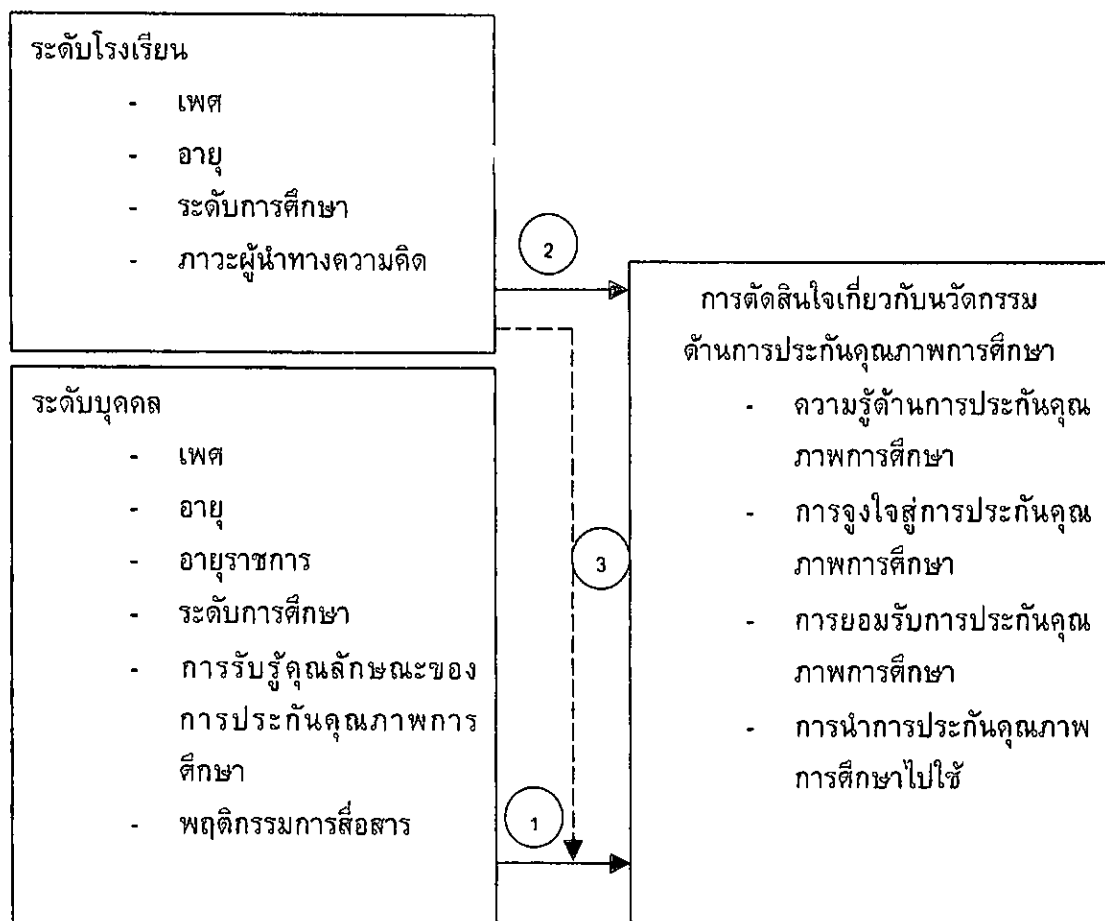
จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นแสดงให้เห็นว่าลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครู ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม ดังนั้นลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครูและคณะกรรมการโรงเรียนจึงน่าจะเป็นปัจจัยระดับบุคคลและระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

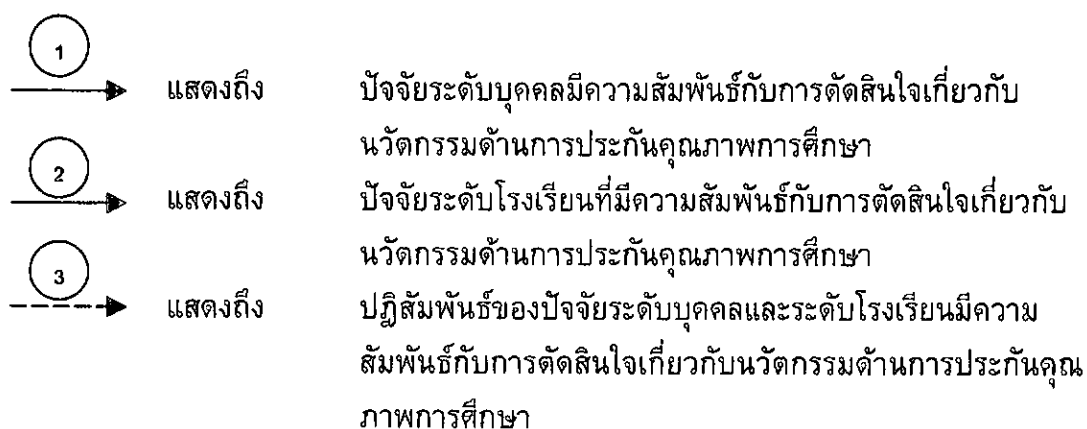
กรอบแนวคิดในการวิจัยปัจจัยระดับบุคคลและระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 มีการกำหนดแต่ละระดับมาจากแนวคิดการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมของโรเจอร์ (Rogers, 1995) และจากการประมวลผลการวิจัย พบว่าการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมมีความสัมพันธ์กับตัวแปรระดับบุคคล ได้แก่ พฤติกรรมการสื่อสาร และการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรม โดยพบว่า พฤติกรรมการสื่อสารมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับ

นวัตกรรม (สาโรจน์ แพ่งยัง. 2536 ; ธวัช ทองมณี. 2539) และผู้ที่มีพฤติกรรมการสื่อสารจะเป็นผู้ที่ตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมในระดับความรู้ ระดับการเปลี่ยนทัศนคติ ระดับการตัดสินใจและระดับการนำไปใช้ (ทรงฤทธิ์ เสือสวย. 2539 ; สมชาย เรืองมณีชัชวาล.2539) และโรเจอร์ (Rogers.1983. 35 – 36) กล่าวว่า การรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมมีประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ สามารถเข้ากันได้กับค่านิยมที่มีอยู่สอดคล้องกับประสบการณ์และความต้องการที่อาจเป็นไปได้ของการนำไปใช้นวัตกรรมมีความง่ายและไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถที่จะนำนวัตกรรมไปใช้ทดลองใช้ได้และสามารถสังเกตเห็นผลของการนำนวัตกรรมไปใช้ได้ย่อมส่งผลต่อการยอมรับนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมุสตี ทรัพย์สาร (2526 : 35) วีรวัฒน์ พึ่งเจริญ (2538 : 63 – 69) กัทธนา ถิมชวลิต (2539 : 98) พนมพร จันทร์วิไลย (2534 : 234 – 237) และลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังโดยพบว่า ครูที่มีพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการทั้ง 3 ด้าน คือ ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของความรู้ แสวงหาความรู้ และนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติ ได้แก่ ครูชาย ครูอายุน้อย ครูที่มีระดับการศึกษาสูงและครูที่มีระยะเวลาทำการสอนน้อย วิชัย เอียดบัว (2534 : 79 – 140) จากงานวิจัยข้างต้นแสดงว่าการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา พฤติกรรมการสื่อสารและลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังส่งผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม

ส่วนตัวแปรระดับโรงเรียนพบว่าภาวะผู้นำทางความคิด ไม่ว่าจะในสังคมที่เจริญแล้วหรือถ้าสมัยก็ตามผู้นำทางความคิดมักเป็นพวกที่มีการศึกษาสูง สามารถอ่านออกเขียนได้ มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีความรู้เรื่องการเมือง ชอบฟังข่าวสาร และมีฐานะทางสังคมสูง แต่อย่างไรก็ตามผู้นำในชุมชนที่เจริญแล้วมักจะอายุน้อย มีความคิดริเริ่ม และไวต่อการยอมรับนวัตกรรม ในขณะที่ผู้นำชุมชนถ้าหลังมักเป็นผู้มีอายุสูง ไม่ค่อยนิยมนวัตกรรม (Rogers.1983) จากการศึกษาของกรมสามัญศึกษา (2536 : 80) ศึกษาเรื่องความมีมนุษยสัมพันธ์และความเป็นผู้นำทางนวัตกรรมของศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 พบว่า ตามความคิดเห็นของครู/อาจารย์ต่อความเป็นผู้นำทางนวัตกรรมของศึกษานิเทศก์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือสามารถสนองความต้องการของโรงเรียนด้านนวัตกรรมได้ทุกครั้งที่โรงเรียนขอ รองลงมาคือ สามารถนำไปใช้ได้แก้ปัญหาได้ และการเสนอแนะการแก้ปัญหาให้แก่ครูได้ตามลำดับ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังปรากฏในภาพประกอบ 1 แสดงให้เห็นรูปแบบของความสัมพันธ์ที่เป็นพหุระดับระหว่างตัวแปรระดับบุคคลและระดับโรงเรียนกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา กล่าวคือ ปัจจัยระดับบุคคลซึ่งประกอบด้วย การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา พฤติกรรมการสื่อสาร และลักษณะทางชีวสังคมและ

ภูมิหลัง คือ เพศ อายุ อายุราชการ และระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ดังลูกศรที่ 1 ส่วนลูกศรที่ 2 แสดงถึงปัจจัยระดับโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ภาวะผู้นำทางความคิดและลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง คือ เพศ อายุ และระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และลูกศรที่ 3 แสดงถึงปัจจัยระดับโรงเรียนส่งผลต่อปัจจัยระดับบุคคลซึ่งเป็นระดับที่เล็กกว่า โดยการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย ความรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ขึ้นอยู่กับตัวแปรระดับบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง ได้แก่ เพศ อายุ อายุราชการ ระดับการศึกษา พฤติกรรมการสื่อสาร และการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา และตัวแปรระดับโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา และภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการโรงเรียน

สมมติฐานในการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยระดับบุคคลและปัจจัยระดับโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 มีสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

1. การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษามีความผันแปรระหว่างบุคคลและระหว่างโรงเรียน โดยมีสมมติฐานย่อยดังนี้
 - 1.1 ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษามีความแปรผันระหว่างบุคคลและระหว่างโรงเรียน
 - 1.2 การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษามีความแปรผันระหว่างบุคคลและระหว่างโรงเรียน
 - 1.3 การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษามีความแปรผันระหว่างบุคคลและระหว่างโรงเรียน
 - 1.4 การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้มีความแปรผันระหว่างบุคคลและระหว่างโรงเรียน
2. ปัจจัยระดับโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 อายุ เพศ ระดับการศึกษาและภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการ โรงเรียนมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยของความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

2.2 อายุ เพศ ระดับการศึกษาและภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการ โรงเรียน มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยของการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา

2.3 อายุ เพศ ระดับการศึกษาและภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการ โรงเรียนมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยของการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา

2.4 อายุ เพศ ระดับการศึกษาและภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการ โรงเรียนมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยของการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

3. ปัจจัยระดับบุคคลมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

3.1 เพศ อายุ อายุราชการ ระดับการศึกษา การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาและพฤติกรรมการสื่อสารของครูมีอิทธิพลต่อความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

3.2 เพศ อายุ อายุราชการ ระดับการศึกษา การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาและพฤติกรรมการสื่อสารของครูมีอิทธิพลต่อการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา

3.3 เพศ อายุ อายุราชการ ระดับการศึกษา การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาและพฤติกรรมการสื่อสารของครูมีอิทธิพลต่อการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา

3.4 เพศ อายุ อายุราชการ ระดับการศึกษา การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาและพฤติกรรมการสื่อสารของครูมีอิทธิพลต่อการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยระดับบุคคลและระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 จึงได้กำหนดวิธีวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย คณะกรรมการโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2543 กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รวบรวมไว้ดังนี้ คือ โรงเรียนจำนวน 859 โรงเรียน และครูสายผู้สอนจำนวน 14,214 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย คณะกรรมการโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2543 โดยการใช้การสุ่มตัวอย่างแบบตามระดับชั้นพหุระดับ (Multistage random stratification) โดยกลุ่มตัวอย่างเขตการศึกษา 1 ประกอบด้วย สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร และสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยมีระดับการสุ่มดังนี้

ระดับที่ 1 แต่ละสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สุ่มสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 3 อำเภอ ยกเว้นสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เนื่องจากมีโรงเรียน 38 โรงเรียน จึงนำประชากรทั้งหมดมาศึกษา ในระดับนี้ จึงมี 15 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และอีก 38 โรงเรียน

ระดับที่ 2 แต่ละสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สุ่มกลุ่มโรงเรียน 3 กลุ่ม โรงเรียน จึงมี 45 กลุ่มโรงเรียน และอีก 38 โรงเรียน

ระดับที่ 3 แต่ละกลุ่มโรงเรียนสุ่มโรงเรียน 6 โรงเรียน จึงมีโรงเรียนทั้งสิ้น 303 โรงเรียน

เนื่องจากหน่วยการวิเคราะห์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย คณะกรรมการโรงเรียน และครูผู้สอน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหน่วยวิเคราะห์จึงมีรายละเอียดดังนี้

คณะกรรมการโรงเรียนของโรงเรียนที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละมากกว่า 6 คน โดยเป็นผู้บริหารโรงเรียน 1 คน และเป็นคณะกรรมการโรงเรียนที่ไม่ใช่ผู้บริหารโรงเรียนมากกว่า 5 คน รวมคณะกรรมการโรงเรียนทั้งสิ้น 1,848 คน

ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ของโรงเรียนที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละมากกว่า 6 คน รวมครูผู้สอนทั้งสิ้น 2,130 คน

เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรและการหาคุณภาพเครื่องมือวัด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบสอบถามคณะกรรมการโรงเรียน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของคณะกรรมการโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำทางความคิด

2. แบบสอบถามครู

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครูผู้สอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 6 ชุดย่อยดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ชุดที่ 2 แบบสอบถามการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา

ชุดที่ 3 แบบสอบถามการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา

ชุดที่ 4 แบบสอบถามการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

ชุดที่ 5 แบบสอบถามการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา

ชุดที่ 6 แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร

3. แบบสัมภาษณ์สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือใช้วัดตัวแปร โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางความคิด พฤติกรรมการสื่อสาร การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาและการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

2. สร้างแบบวัดภาวะผู้นำทางความคิด แบบวัดการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา แบบวัดการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ แบบวัดการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา และแบบวัดพฤติกรรมการสื่อสาร โดยแบบประเมินค่ามี 6 อันดับคือ ไม่จริงเลย ไม่จริง ค่อนข้างไม่จริง ค่อนข้างจริง จริงและจริงที่สุด มีข้อความทั้งทางบวกและทางลบ ส่วนแบบวัดการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นแบบประเมินค่ามี 6 อันดับ คือ ปฏิเสธอย่างยิ่ง ปฏิเสธ ค่อนข้างปฏิเสธ ค่อนข้างยอมรับ ยอมรับและยอมรับอย่างยิ่ง และแบบวัดความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นแบบเลือกตอบใช่หรือไม่ใช่

3. นำแบบวัดภาวะผู้นำทางความคิด แบบวัดการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา แบบวัดพฤติกรรมการสื่อสาร แบบวัดความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา แบบวัดการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา แบบวัดการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และแบบวัดการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่าน คือ ดร.บุญชู ชลัษเฐียร และดร.ชนิษฐา สุริยพร ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบวัดภาวะผู้นำทางความคิดที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบคณะกรรมการโรงเรียน จำนวน 12 โรงเรียน และนำแบบวัดการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา แบบวัดพฤติกรรมการสื่อสาร แบบวัดความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา แบบวัดการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา แบบวัดการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และแบบวัดการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับครูผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 12 โรงเรียน

5. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการทดสอบ Item-total correlation และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบวัดใหม่เป็นฉบับสมบูรณ์

แบบวัดภาวะผู้นำทางความคิด

ผู้วิจัยสร้างแบบวัดภาวะผู้นำทางความคิดจำนวน 10 ข้อ เมื่อนำไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัดภาวะผู้นำทางความคิด (Item Total Correlation) พบว่ามีค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับตั้งแต่ .3199 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7251 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข) โดยมีข้อคำถามที่เป็นคำตอบทางบวกคือ ข้อ 2 , 3 , 4 , 6 , 9 และ 10 ข้อคำถามทางลบคือ ข้อ 1 , 5 , 7 และ 8

การตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยได้ตรวจให้คะแนนโดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ ข้อคำถาม ทางบวก ตอบ 1 แสดงว่า ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน ตอบ 2 แสดงว่า ไม่จริง ให้ 2 คะแนน ตอบ 3 แสดงว่า ค่อนข้างไม่จริง ให้ 3 คะแนน ตอบ 4 แสดงว่า ค่อนข้างจริง ให้ 4 คะแนน ตอบ 5 แสดงว่า จริง ให้ 5 คะแนน และตอบ 6 แสดงว่าจริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ส่วนข้อคำถามทางลบ จะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 10 – 60 คะแนน โดยผู้ที่ตอบได้คะแนนมากแสดงว่ามีภาวะผู้นำทางความคิดมาก ส่วนผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยแสดงว่ามีภาวะผู้นำทางความคิดน้อย

ตัวอย่างแบบวัดภาวะผู้นำทางความคิด

คำแนะนำในการตอบ

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่มีข้อความเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางความคิดด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อท่านอ่านข้อความที่ละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

- ✓ ในช่องคำตอบที่ 1 แสดงว่า ไม่จริงเลย
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 2 แสดงว่า ไม่จริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 3 แสดงว่า ค่อนข้างไม่จริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 4 แสดงว่า ค่อนข้างจริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 5 แสดงว่า จริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 6 แสดงว่า จริงที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริงเลย...จริงที่สุด					
		1	2	3	4	5	6
○	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้จากการดูงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทางวิชาการมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนได้ผลดีเยี่ยม						
○	มีผู้ไม่เห็นด้วยกับข้าพเจ้าในการที่จะนำความรู้จากนักวิชาการมาปรับใช้เพื่อการพัฒนาบุคลากรให้เป็นไปตามเป้าหมาย						

แบบวัดการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา

ผู้วิจัยสร้างแบบวัดการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 25 ข้อ เมื่อนำไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา (Item Total Correlation) โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าความสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมตั้งแต่ .2 ขึ้นไป มีจำนวนข้อคำถาม 22 ข้อ

ตัวอย่างแบบวัดการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา

คำแนะนำในการตอบ

เมื่อท่านอ่านข้อความทีละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

- ✓ ในช่องคำตอบที่ 1 แสดงว่า ไม่จริงเลย
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 2 แสดงว่า ไม่จริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 3 แสดงว่า ค่อนข้างไม่จริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 4 แสดงว่า ค่อนข้างจริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 5 แสดงว่า จริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 6 แสดงว่า จริงที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริงเลย...จริงที่สุด					
		1	2	3	4	5	6
○	<u>ด้านประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ</u> การประกันคุณภาพการศึกษาทำให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานตามหลักสูตรมากกว่าแนวปฏิบัติเดิมที่ทำมาในอดีต						
○○	<u>ด้านความเข้ากันได้</u> การประกันคุณภาพการศึกษามีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในอดีตของข้าพเจ้า						
○○○	<u>ด้านความซับซ้อน</u> การประกันคุณภาพการศึกษามีการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนซึ่งมีการปฏิบัติหลายขั้นตอนยากที่ข้าพเจ้าจะเข้าใจ						
○○○○	<u>ด้านความสามารถนำไปทดลองใช้</u> การประกันคุณภาพการศึกษามีการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถคิดและปฏิบัติ ซึ่งเป็นแนวทางที่ข้าพเจ้าสามารถนำไปทดลองปฏิบัติได้						
○○○○○	<u>ด้านความสามารถสังเกตเห็นผลได้</u> การประกันคุณภาพการศึกษาทำให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างเห็นได้ชัดเจน						

จากผลการวิเคราะห์แบบวัดการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา (Item – Total correlation) ตั้งแต่ .2467 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8965 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข) โดยข้อ 1 , 5 , 10 , 14 และ 19 เป็นข้อคำถามทางบวก ใช้วัดการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาด้านประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ข้อ 6 , 11 , 15 และ 20 เป็นข้อคำถามทางบวกใช้วัดการรับรู้คุณลักษณะการประกันคุณภาพการศึกษาด้านความเข้ากันได้ ข้อ 2 , 7 และ 16 เป็นข้อคำถามทางลบ ใช้วัดการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาด้านความซับซ้อน ข้อ 3 , 8 และ 17 เป็นข้อคำถามทางบวกและข้อ 12 และ 21 เป็นข้อคำถามทางลบ ใช้วัดการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถนำไปทดลองใช้ และข้อ 4 , 9 , 13 และ 18 เป็นข้อคำถามทางบวก ส่วนข้อ 22 เป็นข้อคำถามทางลบ ใช้วัดการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถสังเกตเห็นผลได้

การตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยได้ตรวจให้คะแนนโดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ ข้อคำถามทางบวก ตอบ 1 แสดงว่า ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน ตอบ 2 แสดงว่าไม่จริง ให้ 2 คะแนน ตอบ 3 แสดงว่าค่อนข้างไม่จริง ให้ 3 คะแนน ตอบ 4 แสดงว่า ค่อนข้างจริง ให้ 4 คะแนน ตอบ 5 แสดงว่า จริง ให้ 5 คะแนน และตอบ 6 แสดงว่า จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ส่วนข้อคำถามทางลบ จะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 22 – 132 คะแนน โดยผู้ที่ตอบได้คะแนนมากแสดงว่ามีการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษามาก ส่วนผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยแสดงว่ามีการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาน้อย

แบบวัดพฤติกรรมการสื่อสาร

ผู้วิจัยสร้างแบบวัดพฤติกรรมการสื่อสาร จำนวน 10 ข้อ เมื่อนำไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัดพฤติกรรมการสื่อสาร (Item Total Correlation) พบว่า มีค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ ตั้งแต่ .3267 ขึ้นไปและมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7862 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข) โดยข้อคำถาม 1-5 เป็นคำถามทางบวก ใช้วัดพฤติกรรมการสื่อสารด้านสื่อสารมวลชน และข้อคำถาม 6 และ 8 เป็นคำถามทางบวก ข้อคำถาม 7 , 9 และ 10 เป็นคำถามทางลบใช้วัดพฤติกรรมการสื่อสารด้านสื่อบุคคล

การตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยได้ตรวจให้คะแนนโดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ ข้อคำถามทางบวก ตอบ 1 แสดงว่า ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน ตอบ 2 แสดงว่า ไม่จริง ให้ 2 คะแนน ตอบ 3 แสดงว่า ค่อนข้างไม่จริง ให้ 3 คะแนน ตอบ 4 แสดงว่า ค่อนข้างจริง ให้ 4 คะแนน ตอบ 5 แสดงว่า จริง

ให้ 5 คะแนน และตอบ 6 แสดงว่า จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ส่วนข้อคำถามทางลบ จะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 10 – 60 คะแนน โดยผู้ที่ตอบได้คะแนนมากแสดงว่ามีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารมาก ส่วนผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยแสดงว่ามีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารน้อย

ตัวอย่างแบบวัดพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร

คำแนะนำในการตอบ

เมื่อท่านอ่านข้อความทีละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

- ✓ ในช่องคำตอบที่ 1 แสดงว่า ไม่จริงเลย
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 2 แสดงว่า ไม่จริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 3 แสดงว่า ค่อนข้างไม่จริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 4 แสดงว่า ค่อนข้างจริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 5 แสดงว่า จริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 6 แสดงว่า จริงที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริงเลย...จริงที่สุด					
		1	2	3	4	5	6
O	ถ้าข้าพเจ้าทราบว่ามียุทธศาสตร์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาในวารสารฉบับใด ข้าพเจ้าจะขวนขวายหามาอ่านแม้จะต้องซื้อก็ตาม						
OO	ข้าพเจ้ามักสนทนากับครูในโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ						

แบบวัดความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ผู้วิจัยสร้างแบบวัดความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 14 ข้อ เมื่อนำไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (Item Total Correlation) โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าความสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมตั้งแต่ .2 ขึ้นไป แต่ถ้าข้อคำถามมีความสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมน้อยกว่า .2 และถ้าตัดข้อคำถามนั้นออกไป ทำให้สูญเสียความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ยังคงข้อคำถามนั้นไว้ มีข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ จากผลการวิเคราะห์แบบวัดความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่ามี Item – total correlation ตั้งแต่ .1379 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .4362 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข) โดยข้อ 4 เป็นคำถามทางบวก ใช้วัดความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา ข้อ 1 และ 7 เป็นคำถามทางบวก ใช้วัดความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาด้านการตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน และข้อคำถาม 2 , 3 , 5

และ 6 เป็นคำถามทางบวก ใช้วัดความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

การตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยได้ตรวจให้คะแนน โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ ข้อใดตอบใช่ ให้ 1 คะแนน ข้อใดตอบไม่ใช่ ให้ 0 คะแนน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 0 – 7 คะแนน โดย ผู้ที่ตอบได้คะแนนมากแสดงว่ามีความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษามาก ส่วนผู้ที่ตอบได้น้อยแสดงว่ามีความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาน้อย

ตัวอย่างแบบวัดความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

คำแนะนำในการตอบ

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่มีข้อความเกี่ยวกับความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อท่านอ่านข้อความทีละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
0	การประเมินมาตรฐานโรงเรียนตามมาตรฐานกลางต้องผ่านเกณฑ์ดังนี้ทุกตัว		

แบบวัดการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา

ผู้วิจัยสร้างแบบวัดการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา 15 ข้อ เมื่อนำไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัดการจูงใจสู่การประเมินคุณภาพการศึกษา (Item Total Correlation) โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าความสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับตั้งแต่ .2 ขึ้นไป มีจำนวน 14 ข้อ จากผลการวิเคราะห์แบบวัดการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า Item – total correlation มีค่าตั้งแต่ .2650 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8144 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข) โดยข้อ 1 และ 10 เป็นคำถามทางบวก ข้อ 4 , 7 และ 12 เป็นคำถามทางลบ ใช้วัดการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา ข้อ 2 และ 1 เป็นคำถามทางบวก ข้อ 5 , 8 และ 13 เป็นคำถามทางลบ ใช้วัดการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาด้านการตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน ข้อ 3 และ 6 เป็นคำถามทางบวก ข้อ 9 และ 14 เป็นคำถามทางลบ ใช้วัดการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาด้านการประเมินผลคุณภาพการศึกษา

การตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยได้ตรวจให้คะแนน โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ ข้อคำถามทางบวก ตอบ 1 แสดงว่า ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน ตอบ 2 แสดงว่า ไม่จริง ให้ 2 คะแนน ตอบ 3 แสดง

ว่า ก่อนข้างไม่จริง ให้ 3 คะแนน ตอบ 4 แสดงว่า ก่อนข้างจริง ให้ 4 คะแนน ตอบ 5 แสดงว่า จริง ให้ 5 คะแนน และตอบ 6 แสดงว่า จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ส่วนข้อคำถามทางลบ จะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 14 – 84 คะแนน โดยผู้ที่ตอบได้คะแนนมากแสดงว่ามีการตั้งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษามาก ส่วนผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยแสดงว่ามีการตั้งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาน้อย

ตัวอย่างแบบวัดการตั้งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา

คำแนะนำในการตอบ

เมื่อท่านอ่านข้อความที่ละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

✓ ในช่องคำตอบที่ 1 แสดงว่า ไม่จริงเลย	✓ ในช่องคำตอบที่ 4 แสดงว่า ก่อนข้างจริง
✓ ในช่องคำตอบที่ 2 แสดงว่า ไม่จริง	✓ ในช่องคำตอบที่ 5 แสดงว่า จริง
✓ ในช่องคำตอบที่ 3 แสดงว่า ก่อนข้างไม่จริง	✓ ในช่องคำตอบที่ 6 แสดงว่า จริงที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริงเลย.....จริงที่สุด					
		1	2	3	4	5	6
○	ข้าพเจ้ายินดีที่จะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ ธรรมเนียมโรงเรียน						

แบบวัดการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา

ผู้วิจัยสร้างแบบวัดการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 15 ข้อ เมื่อนำไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัดการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา (Item Total Correlation) พบว่ามีค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวมทั้งฉบับตั้งแต่ .3455 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8520 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข) โดยข้อ 1, 4 และ 7 เป็นคำถามทางบวก ข้อ 10 และ 13 เป็นคำถามทางลบ ข้อวัดการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา ข้อ 2, 5 และ 8 เป็นคำถามทางบวก ข้อ 11 และ 14 เป็นคำถามทางลบ ข้อวัดการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาด้านการตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน ข้อ 3, 6 และ 9 เป็นคำถามทางบวก ข้อ 12 และ 15 เป็นคำถามทางลบ ใช้วัดการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

การตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยได้ตรวจให้คะแนนโดยมีเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ คือ ข้อคำถาม ทางบวก ตอบ 1 แสดงว่า ปฏิเสธอย่างยิ่ง ให้ 1 คะแนน ตอบ 2 แสดงว่า ปฏิเสธ ให้ 2 คะแนน ตอบ 3 แสดงว่า ค่อนข้างปฏิเสธ ให้ 3 คะแนน ตอบ 4 แสดงว่า ค่อนข้างยอมรับ ให้ 4 คะแนน ตอบ 5 แสดงว่า ยอมรับ ให้ 5 คะแนน ตอบ 6 แสดงว่า ยอมรับอย่างยิ่ง ให้ 6 คะแนน ส่วนข้อ คำถามทางลบจะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 15 – 90 คะแนน โดยผู้ที่ตอบได้คะแนนมากแสดงว่ามีการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษามาก ส่วนผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยแสดงว่ามีการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาน้อย

ตัวอย่างแบบวัดการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา

คำแนะนำในการตอบ

เมื่อท่านอ่านข้อความทีละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

- ✓ ในช่องคำตอบที่ 1 แสดงว่า ปฏิเสธอย่างยิ่ง ✓ ในช่องคำตอบที่ 4 แสดงว่า ค่อนข้างยอมรับ
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 2 แสดงว่า ปฏิเสธ ✓ ในช่องคำตอบที่ 5 แสดงว่า ยอมรับ
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 3 แสดงว่า ค่อนข้างปฏิเสธ ✓ ในช่องคำตอบที่ 6 แสดงว่า ยอมรับอย่างยิ่ง

ข้อ	ข้อความ	ปฏิเสธอย่างยิ่ง...ยอมรับอย่างยิ่ง					
		1	2	3	4	5	6
○	การจัดทำธรรมนูญ โรงเรียนเป็นการเพิ่มภาระงานให้ครู แต่ข้าพเจ้าก็เต็มใจที่จะจัดทำ						

แบบวัดการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

ผู้วิจัยสร้างแบบวัดการนำประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ จำนวน 15 ข้อ เมื่อนำไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัดการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ (Item Total Correlation) พบว่าค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวมทั้งฉบับตั้งแต่ .3186 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8350 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข) โดยข้อ 1,4 และ 7 เป็นคำถามทางบวก ข้อ 10 และ 13 เป็นคำถามทางลบ ใช้วัดการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา ข้อ 2 , 5 , 8 และ 14 เป็นคำถามทางบวก ข้อ 11 เป็นคำถามทางลบ ใช้วัดการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ด้านการตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน ข้อ 3 , 6 และ 9 เป็นคำถามทางบวก ข้อ 12 และ 15 เป็นคำถามทางลบ ใช้วัดการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

การตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยได้ตรวจให้คะแนนโดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ ข้อคำถามทางบวก ตอบ 1 แสดงว่า ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน ตอบ 2 แสดงว่า ไม่จริง ให้ 2 คะแนน ตอบ 3 แสดงว่า ค่อนข้างไม่จริง ให้ 3 คะแนน ตอบ 4 แสดงว่า ค่อนข้างจริง ให้ 4 คะแนน ตอบ 5 แสดงว่า จริง ให้ 5 คะแนน และตอบ 6 แสดงว่า จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ส่วนข้อคำถามทางลบ จะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 15 – 90 คะแนน โดยผู้ที่ตอบได้คะแนนมากแสดงว่ามีการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้มาก ส่วนผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยแสดงว่ามีการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้น้อย

ตัวอย่างแบบวัดการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

คำแนะนำในการตอบ

เมื่อท่านอ่านข้อความที่ละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

- ✓ ในช่องคำตอบที่ 1 แสดงว่า ไม่จริงเลย
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 2 แสดงว่า ไม่จริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 3 แสดงว่า ค่อนข้างไม่จริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 4 แสดงว่า ค่อนข้างจริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 5 แสดงว่า จริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 6 แสดงว่า จริงที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริงเลย...จริงที่สุด					
		1	2	3	4	5	6
○	ข้าพเจ้าเตรียมวางแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น						

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม (focus group) โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลจากครูในโรงเรียนที่มีคะแนนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพสูงที่สุดในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ กลุ่มละ 5 – 8 คน โดยมีประเด็นสัมภาษณ์คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา อันได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เป็นต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเป็นผู้นำแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้วจึงนำส่งกลับมายังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและผู้วิจัยขอรับคืน เพื่อดำเนินการในขั้นตอนการวิเคราะห์ต่อไป ขั้นตอนในการดำเนินการมีดังนี้

1. ขอนหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด และผู้บริหารโรงเรียนที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นำแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (รายละเอียดดังภาคผนวก ง)
3. โรงเรียนนำแบบสอบถามส่งคืนมายังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำหรับโรงเรียนที่ไม่ส่งแบบสอบถามคืนมายังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ผู้วิจัยใช้วิธีติดตามทางโทรศัพท์ไปยังโรงเรียนที่ไม่ส่งคืนแบบสอบถาม และถ้าโรงเรียนใดแบบสอบถามเกิดการสูญหาย ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามไปให้ใหม่ทางไปรษณีย์หรือผ่านทางศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2543 ถึงมีนาคม 2544
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ส่งคืนมายังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมาทำการบันทึกลงในแฟ้มข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows version 10
5. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนที่มีการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาสูงในโรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ กลุ่มละ 5 – 8 คน ตามประเด็นของการสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows Version 10 ได้แก่
 - 1.1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อให้ทราบลักษณะของการแจกแจงตัวแปรโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าตามเบ้ ค่าตามโด่ง พิสัย ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุด

1.2 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อให้ทราบลักษณะของประชากรตัวอย่าง ได้แก่ ร้อยละและการแจกแจงความถี่

1.3 การวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยพิจารณาภาพรวมระดับโรงเรียนจำแนกตามแต่ละสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดในเขตการศึกษา 1 โดยร้อยละและการแจกแจงความถี่

1.4 การวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระระดับบุคคลและระดับโรงเรียนกับตัวแปรตาม โดยค่าสหสัมพันธ์

2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย คือ ปัจจัยระดับบุคคลและระดับ โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 โดยโปรแกรมสำเร็จรูป HLM for Windows 95 version 4.01 ซึ่งมีรูปแบบการวิเคราะห์ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยเป็น 2 ระดับ คือ ระดับบุคคลและระดับโรงเรียน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่ม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จุดประสงค์ของการวิจัยมี 2 ประเด็นคือ เพื่อศึกษาลักษณะและการเปลี่ยนแปลงในแต่ละขั้นตอนของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู / อาจารย์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 และ เพื่อศึกษาผลของปัจจัยระดับบุคคล และปัจจัยระดับโรงเรียนที่มีต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

การนำเสนอผลการวิจัยแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 อธิบายลักษณะเฉพาะของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับตัวแปรชีวิตสังคม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรอิสระระดับโรงเรียน ตัวแปรอิสระระดับบุคคล และตัวแปรตาม

ตอนที่ 2 อธิบายการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู / อาจารย์ โดยแสดงถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การมุ่งไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

ตอนที่ 3 อธิบายความเกี่ยวข้องของปัจจัยระดับบุคคล และปัจจัยระดับโรงเรียนกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 4 อธิบายปัจจัยร่วมของโรงเรียนที่มีการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาสูง 3 โรงเรียน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เพื่อให้เกิดความกระชับและเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยขอใช้คำย่อต่อไปนี้ แทนชื่อตัวแปรเต็มตัวแปรระดับบุคคล

เพศครู	แทน	เพศของครู
อายุครู	แทน	อายุของครู
อายุราชการครู	แทน	อายุราชการของครู
การศึกษาครู	แทน	การศึกษาของครู
การรับรู้ครู	แทน	การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
การสื่อสารครู	แทน	พฤติกรรมการสื่อสารของครู

ตัวแปรอิสระระดับโรงเรียน

เพศ	แทน	เพศของคณะกรรมการ โรงเรียน
อายุ	แทน	อายุของคณะกรรมการ โรงเรียน
การศึกษา	แทน	การศึกษาของคณะกรรมการ โรงเรียน
ผู้นำความคิด	แทน	ภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการ โรงเรียน

ตัวแปรตามที่ศึกษา

ความรู้	แทน	ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
การจูงใจ	แทน	การจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาของครู
การยอมรับ	แทน	การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาของครู
การนำไปใช้	แทน	การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ของครู
การตัดสินใจ	แทน	การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

ตอนที่ 1 อธิบายลักษณะเฉพาะของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวกับตัวแปรอิสระสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรอิสระระดับโรงเรียน ตัวแปรอิสระระดับบุคคลและตัวแปรตาม

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยคณะกรรมการโรงเรียน 1,848 คน ครู / อาจารย์ จำนวน 2,130 คน มีลักษณะเฉพาะปรากฏในตาราง 1 และตาราง 2 ตามลำดับ

ตาราง 1 ลักษณะเฉพาะของคณะกรรมการโรงเรียน

ตัวแปร	จำนวนคน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	1190	64.4
หญิง	658	35.6
อายุ		
อายุระหว่าง 20 – 40	350	18.9
อายุระหว่าง 41 – 61	1380	74.7
อายุระหว่าง 62 – 82	118	6.4
ระดับการศึกษา		
สูงกว่าปริญญาตรี	131	7.1
ปริญญาตรี	845	45.8
ต่ำกว่าปริญญาตรี	872	47.1

จากตาราง 1 พบว่าคณะกรรมการโรงเรียนมากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 – 61 ปี การศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียนส่วนมากอยู่ในระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 2 ลักษณะเฉพาะของครูผู้สอน

ตัวแปร	จำนวนคน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	356	16.7
หญิง	174	83.3
อายุ		
อายุระหว่าง 23 – 34 ปี	87	4.1
อายุระหว่าง 35 – 46 ปี	1296	60.8
อายุระหว่าง 47 – 59 ปี	747	35.1
อายุราชการ		
อายุ 1 – 13 ปี	217	10.2
อายุ 14 – 26 ปี	1438	67.5
อายุ 27 – 40 ปี	475	22.3
ระดับการศึกษา		
สูงกว่าปริญญาตรี	94	4.4
ปริญญาตรี	1962	92.1
ต่ำกว่าปริญญาตรี	74	3.5

ตาราง 2 แสดงว่าครู / อาจารย์ ส่วนมากเป็นเพศหญิง ครูประมาณ 60.8% มีอายุระหว่าง 35 – 46 ปี ระดับการศึกษาเกือบทั้งหมดจบปริญญาตรี

ตารางที่ 3 ค่าสถิติพื้นฐานของลักษณะเชิงสังคม ตัวแปรอิสระระดับบุคคล ระดับโรงเรียนและตัวแปรตาม

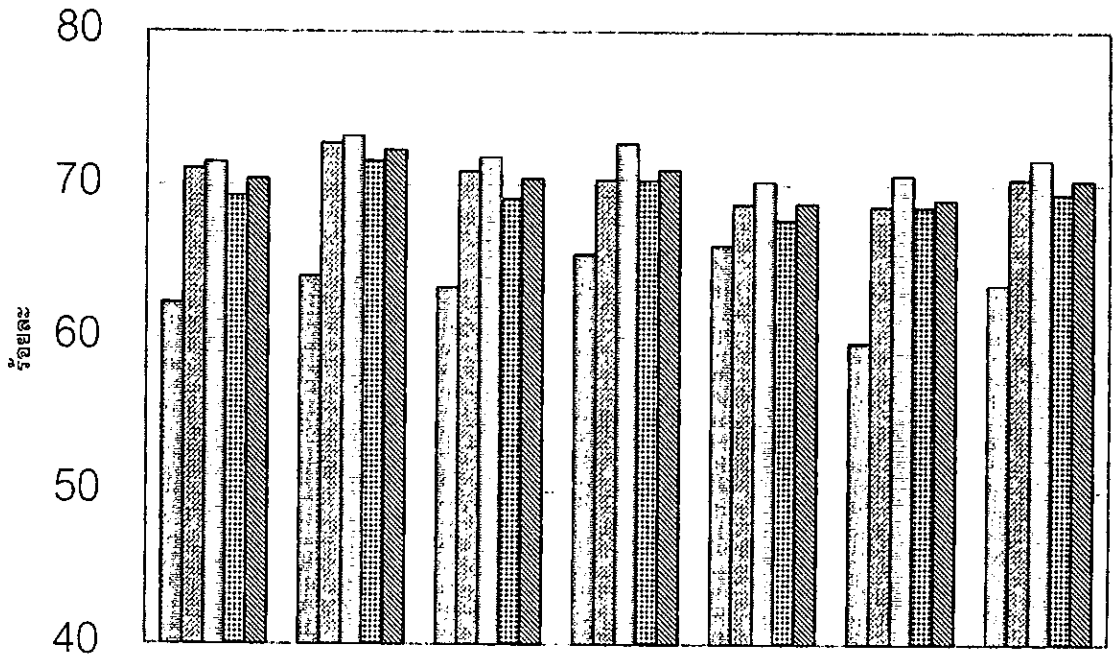
ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย / คะแนนรวม	ความเบี่ยง เบนมาตรฐาน	ความโค้ง	ความเบ้	พิสัย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
ตัวแปรอิสระระดับบุคคล								
อายุ	45.32	-	6.17	1.112	-445	38	22	60
อายุราชการครู	21.89	-	6.65	.795	-547	39	1	40
การรับรู้ครู (22 ข้อ)	93.87	(71%)	12.30	.734	.017	85	47	132
การสื่อสารครู (10 ข้อ)	42.47	(71%)	6.73	.994	-150	48	12	60
ตัวแปรอิสระระดับโรงเรียน								
อายุ	47.86	-	8.60	.265	.119	62	20	82
ผู้นำความคิด (10 ข้อ)	42.74	(71%)	7.35	.660	-365	47	13	60
ตัวแปรตาม								
ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (7 ข้อ)	4.44	(64%)	1.55	-.361	-.309	7	0	7
การมุ่งใจผู้การประกันคุณภาพการศึกษา (14 ข้อ)	59.10	(70%)	8.64	.126	.158	60	24	84
การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา (15 ข้อ)	64.45	(72%)	9.40	-.029	.219	59	31	90
การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ (15 ข้อ)	62.44	(69%)	8.82	.540	.288	62	28	90
การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม (51 ข้อ)	190.43	(71%)	23.52	.075	.303	155	113	268

ตาราง 3 แสดงว่าอายุเฉลี่ยของครูอยู่ประมาณ 45 ปี อายุราชการของครูเฉลี่ยประมาณ 22 ปี อายุเฉลี่ยของกรรมการโรงเรียนประมาณ 48 ปี กรรมการโรงเรียนที่อายุต่ำสุด 20 ปี อายุสูงสุด 82 ปี เมื่อพิจารณาการแจกแจงของตัวแปรต่าง ๆ โดยอาศัยดัชนีตามโค้ง และความเบ้ พบว่า ตัวแปรที่มีความเบ้ซ้าย (ความเบ้เป็นค่าลบ) เมื่อเทียบกับการแจกแจงปกติได้แก่ อายุครู อายุราชการของครู ผู้นำทางความคิด และความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีลักษณะข้างต้นสูงกว่าค่าเฉลี่ย ในขณะที่การแจกแจงของตัวแปรที่เบ้ขวาเมื่อเทียบกับโค้งปกติได้แก่ การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้และการตัดสินใจ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีลักษณะข้างต้นต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และองค์ประกอบทั้งสี่ด้านพบ ค่าเฉลี่ยทุกตัวแสดงปริมาณของความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ และการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม อยู่ในระดับปานกลางคือ ประมาณ 64 – 72% โดยกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาต่ำที่สุด และมีการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาสูงที่สุด

จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า แม้ค่าเฉลี่ยของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพ และองค์ประกอบทั้งสี่ด้านจะอยู่ในระดับปานกลางก็ตาม แต่เมื่อศึกษาการกระจายของข้อมูล จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ย แต่การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

จากภาพประกอบ 2 แสดงร้อยละ (เทียบกับคะแนนเต็ม) ของการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 4 ขั้นตอน แยกตามจังหวัด ในเขตการศึกษา 1 จากข้อมูล ด้านร้อยละของการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา แสดงว่าในภาพรวมเขตการศึกษา 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปริมาณการยอมรับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สูงที่สุด คือ 71.61% หมายความว่า ถ้าคะแนนเต็ม 100 คะแนน กลุ่มตัวอย่างมีการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา ประมาณ 71.61 คะแนน รองลงมาพบว่าการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้และความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ในปริมาณที่ต่ำลงมาตามลำดับปรากฏการณ์นี้สอดคล้องกันในทุกจังหวัด

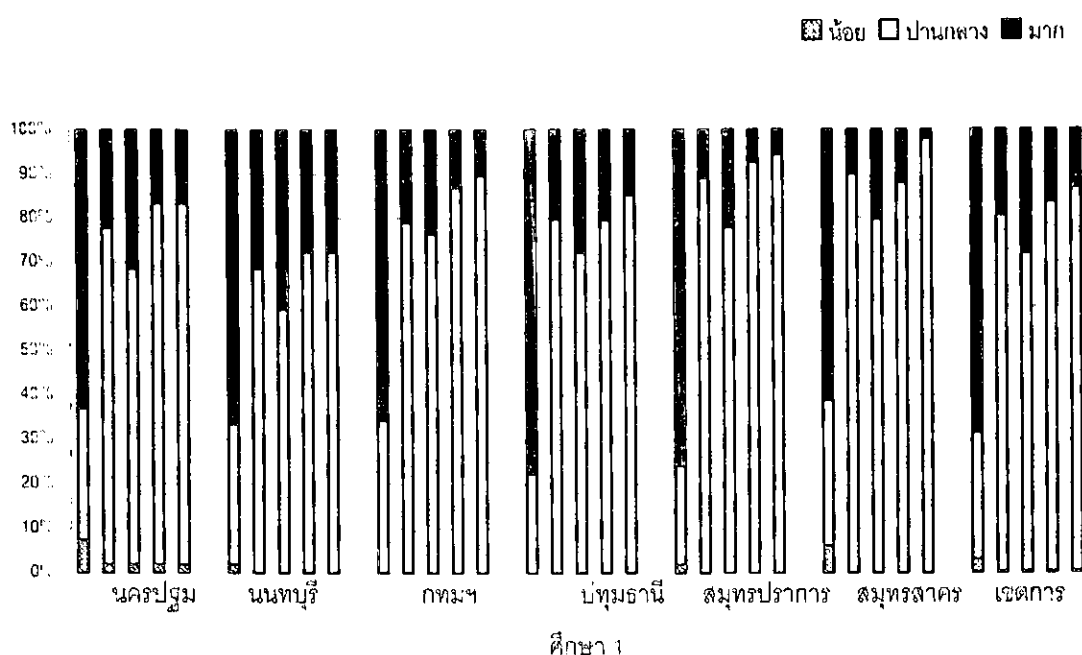
ภาพประกอบ 2 ค่าเฉลี่ยและร้อยละของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมการประกันคุณภาพของครู จำแนกตาม สปจ.

- ☐ ค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
- ▨ ค่าเฉลี่ยการสนใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา
- ▤ ค่าเฉลี่ยการตัดสินใจยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา
- ▥ ค่าเฉลี่ยการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้
- ▧ ค่าเฉลี่ยการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อมูลในภาพประกอบ 2 แสดงว่าจังหวัดสมุทรปราการมีความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาสูงที่สุด และจังหวัดนนทบุรีมีการสนใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ในปริมาณที่มากกว่าจังหวัดอื่น ๆ

ตอนที่ 2 อธิบาย การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูอาจารย์

การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงค่าเฉลี่ยของทุกขั้นตอน เปรียบเทียบระหว่างจังหวัด แสดงในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ร้อยละของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยพิจารณาภาพรวมระดับจังหวัด ทุกจังหวัดเรียงตัวแปรตามลำดับดังนี้ คือ ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ และการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

จากภาพประกอบ 3 แสดงให้เห็นร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีปริมาณการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมาก ปานกลาง และน้อย โดยที่แกน Y แสดงร้อยละและ X แสดงถึงกลุ่มตัวอย่าง 6 กลุ่มย่อย ที่เป็นตัวแทนของครู - อาจารย์ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประอมศึกษา เขตการศึกษา 1 เกณฑ์ใช้ในการแบ่งระดับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ใช้ตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ในนิยามปฏิบัติการ

ภาพรวมของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู – อาจารย์ เขตการศึกษา 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากคือ 68.6% มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาด้านนวัตกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับสูง และกลุ่มตัวอย่างส่วนมากคือ 83.2% 80.2% และ 71.6% มีการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ การสนใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา และการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เป็นที่น่าสังเกตว่า สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่แสดงการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษามีค่าต่ำที่สุด ในขณะที่สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่แสดงว่ามีการนำนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้มีสูงที่สุด คือ 83.2% ซึ่งแสดงว่ามีครูบางคนที่ไม่แสดงถึงการนำการประกันคุณภาพการศึกษาโดยไม่ยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดพบว่า จังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมาก คือ มีกลุ่มตัวอย่าง 77.8% ที่ระบุว่าตนเองมีความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมาก ในขณะที่จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่าง 27.8% รายงานว่านำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้มาก กลุ่มตัวอย่าง 40.7% รายงานว่ายอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมาก และกลุ่มตัวอย่าง 31.5% รายงานว่ามีการสนใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าจังหวัดนนทบุรีมีการแพร่กระจายนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาสูงกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในขณะที่จังหวัดสมุทรสาครมีการแพร่กระจายนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาดำกว่าจังหวัดอื่น ๆ

ตอนที่ 3 อธิบายความเกี่ยวข้องของปัจจัยระดับบุคคล และปัจจัยระดับโรงเรียนกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ใช้การวิเคราะห์พหุระดับ (multilevel analysis) โดยมีตัวแปรอิสระสองระดับคือ ตัวแปรระดับบุคคล ประกอบด้วย เพศของครู อายุของครู อายุราชการของครู ระดับการศึกษาของครู การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา และพฤติกรรมการสื่อสารของครู ตัวแปรอิสระระดับโรงเรียน ประกอบด้วย เพศของคณะกรรมการโรงเรียน อายุของคณะกรรมการโรงเรียน ระดับการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียน และภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการโรงเรียน ตัวแปรตามประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยไม่ใช้คะแนนรวมของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเพราะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 4 ขั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ (ตาราง 20 – 21 ภาคผนวก จ)

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยโรงเรียนจำนวน 303 โรงเรียน ครู-อาจารย์ อย่างน้อยจำนวน 6 คน จากแต่ละโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนจำนวนอย่างน้อย 6 คนจากแต่ละโรงเรียน

ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรระดับโรงเรียนในตาราง 4 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนมีภาวะผู้นำทางความคิดเฉลี่ยระดับโรงเรียน 42.81 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.91 โดยคะแนนภาวะผู้นำทางความคิดอยู่ระหว่าง 25 – 60 คะแนน อายุเฉลี่ยระดับโรงเรียนของคณะกรรมการโรงเรียนคือ 47.68 ปี

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนต่ำสุดและคะแนนสูงสุดของตัวแปรระดับโรงเรียน

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด
อายุ	47.68	4.58	32	62
ผู้นำความคิด	42.81	4.91	25	60

ผลการวิเคราะห์หุระดับนำเสนอเรียงลำดับตามคำถามวิจัยดังนี้

ขั้นที่ 1 คำถามวิจัยมีดังต่อไปนี้

“โรงเรียนในเขตการศึกษา 1 จำนวน 303 โรงเรียน มีค่าเฉลี่ยของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 4 ขั้นตอน แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร”

เมื่อตอบคำถามว่า โรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยของการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันหรือไม่ การวิเคราะห์หุระดับมีผลการวิเคราะห์ดังนี้

การวิเคราะห์ในขั้นนี้ใช้โมเดลที่ไม่มีตัวแปรอิสระระดับบุคคล และตัวแปรระดับโรงเรียน โมเดลนี้เรียกว่า Null model เพื่อศึกษาว่าความแปรปรวนของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูในส่วนที่อธิบายโดยความแตกต่างระหว่างโรงเรียนและความแตกต่างภายในโรงเรียนว่ามีค่าเท่าใด และศึกษาความเชื่อมั่นของค่าเฉลี่ยของโรงเรียนในการประมาณค่าที่แท้จริงในประชากรมีค่าเท่าใด

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์แยกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกแสดงค่าเฉลี่ยการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูระหว่างโรงเรียน จากตาราง 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยระหว่างโรงเรียนด้านความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการมุ่งสู่การประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ มีค่า 4.4539 59.2748 64.5434 62.5953 ตามลำดับ โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานคือ

0.0438 0.2869 0.2960 และ 0.2918 ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าครูในโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างจากศูนย์ ความเชื่อมั่นแบบช่วง 95% ของความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การมุ่งสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ตามลำดับดังนี้ (4.3681 , 4.5397) , (58.7125 , 59.8371) , (63.3832 , 65.7036) และ (61.4515 , 63.7391)

ส่วนที่สอง แสดงถึงความแปรปรวนระดับบุคคล มีมากกว่าความแปรปรวนระดับโรงเรียนในทุกตัวแปร เช่น ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มีความแปรปรวนระดับโรงเรียน 0.2534 มีความแปรปรวนระดับบุคคล 2.1475 แสดงว่าความแตกต่างระหว่างความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูอาจมีผลมาจากตัวแปรระดับบุคคล เช่น เพศของครู อายุราชการ ระดับการศึกษา การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา และพฤติกรรมการสื่อสารของครู หรือตัวแปรระดับบุคคลอื่น ๆ มากกว่าจากตัวแปรระดับโรงเรียน ดัชนีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน (interclass Correlation) มีค่า 0.1055 แสดงว่าความแปรปรวนของความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู 10.55% เกี่ยวข้องกับตัวแปรระดับโรงเรียน เมื่อทดสอบสมมติฐานความแปรปรวนของความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเท่ากับศูนย์หรือไม่ พบว่ามีนัยสำคัญที่ระดับ .001 แสดงว่าโรงเรียนทั้ง 303 มีความแตกต่างกันด้านความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีหลักฐานของความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมากพอที่จะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์พหุระดับ

ในทำนองเดียวกันกับความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ความแปรปรวนของการมุ่งสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ระดับโรงเรียน มีค่าต่ำกว่าความแปรปรวนระดับบุคคล และดัชนีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนแสดงว่า ความแปรปรวนของการมุ่งสู่การประกันคุณภาพการศึกษา 20.65% อธิบายได้ด้วยตัวแปรระดับโรงเรียน ความแปรปรวนของการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา 16.93% อธิบายได้ด้วยตัวแปรระดับโรงเรียน และความแปรปรวนของการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ 20.31% อธิบายได้ด้วยตัวแปรระดับโรงเรียน ค่าความแปรปรวนของตัวแปรตามในระดับโรงเรียนทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 5 แสดงอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) และอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) ของการตัดสินใจเกี่ยวกับวัดกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

อิทธิพลคงที่	ค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient)		
	ความรู้	การตั้งใจ	การยอมรับ
ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน γ_{00}	4.4539**	59.2748**	64.5434**
ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error)	0.0438	0.2869	0.2960
	(4.3681,4.5397)	(58.7125,59.8371)	(63.3832,65.7036)
			(61.4515,63.7391)
อิทธิพลสุ่ม	ค่าความแปรปรวน (Variance Component)		
	ความรู้	การตั้งใจ	การยอมรับ
ระดับโรงเรียน, U_0	0.2534**	15.5887**	15.0691**
ระดับบุคคล, R	2.1475	59.8998	73.9416
ค่าความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน (Interclass Correlation)	0.1055	0.2065	0.1693

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

กล่าวโดยสรุปผลการวิเคราะห์ในขั้นนี้แสดงว่าโรงเรียนทั้ง 303 โรงเรียนของเขตการศึกษา 1 มีค่าเฉลี่ยของความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้แตกต่างกัน โดยความแตกต่างนี้สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรในระดับโรงเรียนน้อยกว่าด้วยตัวแปรในระดับบุคคล สุดท้ายคือค่าสถิติชี้ให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์พหุระดับ

ขั้นที่ 2 คำถามวิจัยมีดังนี้ “โรงเรียนมี การตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน เนื่องจากตัวแปรระดับโรงเรียนตัวแปรใด”

การวิเคราะห์ในโมเดลพหุระดับทำโดย ในสมการระดับโรงเรียนกำหนดให้ตัวแปรเพศของคณะกรรมการโรงเรียน อายุของคณะกรรมการโรงเรียน การศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียนและภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการโรงเรียนเป็นตัวแปรอิสระ อธิบายค่าเฉลี่ยการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับโรงเรียน และใช้สมการระดับบุคคลเหมือน Null model คือ ไม่มีตัวแปรอิสระในสมการ ผลการวิเคราะห์ในตาราง 6

จากตาราง 6 ส่วนของการวิเคราะห์อิทธิพลคงที่ พบว่าภาวะผู้นำทางความคิดของกรรมการโรงเรียนมีผลต่อการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้มีสัมประสิทธิ์เป็น .2506 , .2241 และ .2992 ตามลำดับ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 หมายความว่า โรงเรียนที่มีภาวะผู้นำทางความคิดสูงเป็นโรงเรียนที่มีระดับการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้สูงด้วย กล่าวโดยเฉลี่ยได้ว่าถ้าคณะกรรมการโรงเรียนมีภาวะผู้นำทางความคิดสูงขึ้น 10 คะแนน โรงเรียนจะมีค่าเฉลี่ยการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ สูงขึ้น 2.5 , 2.2 และ 2.9 คะแนน ตามลำดับ ตัวแปรระดับโรงเรียนอื่นได้แก่ เพศของคณะกรรมการโรงเรียน อายุของคณะกรรมการโรงเรียน และระดับการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียน ไม่มีผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 4 ขั้นตอน

ตาราง 6 แสดงอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) และอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) ของตัวแปรอิสระระดับโรงเรียน ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

อิทธิพลคงที่	ค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient)		
	ความรู้	การสนใจ	การยอมรับ
ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน , γ_{00}	4.1965**	54.0390**	57.6843**
เพศ , γ_{01}	0.0076	-0.2385	-0.3598
อายุ , γ_{02}	-0.0041	-0.1076	-0.0507
การศึกษา , γ_{03}	0.0224	-1.3431	-0.1712
ผู้นำความคิด , γ_{04}	0.0104	0.2506**	0.2241**
			0.2992**
อิทธิพลสุ่ม	ค่าความแปรปรวน (Variance Component)		
	ความรู้	การสนใจ	การยอมรับ
ระดับโรงเรียน , U_0	0.2583**	14.2415**	14.1314**
ระดับบุคคล , R	2.1476	59.9301	73.9923
อิทธิพลความแปรปรวนระดับโรงเรียน	-0.0193	0.0864	0.0622
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน (Interclass Correlation)	0.1074	0.1920	0.1604
			การนำไปใช้
			14.0610**
			62.8552
			0.1211
			0.1828

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลสุ่ม แสดงว่า ความแปรปรวนส่วนที่เหลือจากการอธิบายด้วยตัวแปรระดับโรงเรียน มีค่าเล็กกว่าการวิเคราะห์ Null model กล่าวคือ ความแปรปรวนของการงูใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาลดลงจาก 15.5887 เป็น 14.2415 แสดงว่าตัวแปรระดับโรงเรียนทั้ง 4 ตัว (หรืออาจกล่าวได้ว่าตัวแปรภาวะผู้นำทางความคิด) อธิบายความแปรปรวนของการงูใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาได้ประมาณ 8.6 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่ภาวะผู้นำทางความคิดอธิบายความแปรปรวนของการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาได้ 6.22 เปอร์เซ็นต์ และอธิบายความแปรปรวนของการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาได้ 12.11 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่ภาวะผู้นำทางความคิดไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาได้ ความแปรปรวนส่วนที่เหลือมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าน่าจะมีตัวแปรระดับโรงเรียนอื่นที่นอกเหนือไปจากภาวะผู้นำทางความคิด เพศของคณะกรรมการโรงเรียน อายุของคณะกรรมการโรงเรียน และระดับการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียนที่จะต้องศึกษาเพิ่มเติมเพื่อมาอธิบายความแตกต่างระหว่างความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การงูใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ระหว่างโรงเรียน

ขั้น 3 คำถามวิจัยคือ

- 1) การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูอาจารย์ มีตัวแปรระดับบุคคลตัวแปรใดที่เกี่ยวข้องบ้าง
- 2) สมการที่ใช้ทำนายการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาทางการศึกษามีความเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร ในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน

การวิเคราะห์ในช่วงนี้สมการระดับบุคคลมีตัวแปรอิสระคือ เพศของครู อายุของครู อายุราชการของครู ระดับการศึกษาของครู การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาของครูและพฤติกรรมสื่อสารของครู โดยใช้คะแนนเบี่ยงเบนจากค่าเฉลี่ยของกลุ่ม (centering around group mean) ในขณะที่ตัวแปรตามเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 4 ขั้น สมการระดับโรงเรียนมีตัวแปรตามเป็นค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน และสัมประสิทธิ์ถดถอยแล้วประมาณค่าความแปรปรวนที่เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง 7 และตาราง 8

ตาราง 7 แสดงอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) ของตัวแปรอิสระระดับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

อิทธิพลคงที่	ค่าสัมประสิทธิ์			
	ความรู้	การจูงใจ	การยอมรับ	การนำไปใช้
ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน, γ_{00}	4.4544**	59.2768**	64.5475**	62.5950**
สัมประสิทธิ์เพศครู, β_1	0.0994	0.3739	0.5829	-0.2426
ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน, γ_{00}	4.4527**	59.2796**	64.5525**	62.6027**
สัมประสิทธิ์อายุครู, β_2	-0.0058	-0.0411	-0.0305	0.0261
ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน, γ_{00}	4.4528**	59.2776**	64.5546**	62.6021**
สัมประสิทธิ์อายุราชการ, β_3	-0.0048	-0.0414	0.0162	0.0339
ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน, γ_{00}	4.4537**	59.2755**	64.5448**	62.5956**
สัมประสิทธิ์การศึกษา 1, β_4	0.1124	-0.8127	-0.2693	0.0252
ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน, γ_{00}	4.4539**	59.2749**	64.5437**	62.5949**
สัมประสิทธิ์การศึกษา 2, β_5	-0.0480	2.0459*	1.3838	1.3013
ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน, γ_{00}	4.4545**	59.2918**	64.5598**	62.6139**
สัมประสิทธิ์การรับรู้ครู, β_6	0.0073*	0.4125**	0.4409**	0.4612**
ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน, γ_{00}	4.4545**	59.2880**	64.5535**	62.6083**
สัมประสิทธิ์การสื่อสารครู, β_7	0.0055	0.5999**	0.6421**	0.6737**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์อิทธิพลคงที่ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียนของความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษามีค่าสูงสุด 4.4545 มีค่าต่ำสุด 4.4527 ค่าเฉลี่ยของการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษามีค่าสูงสุด 59.2918 มีค่าต่ำสุด 59.2749 ค่าเฉลี่ยการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษามีค่าสูงสุด 64.5598 มีค่าต่ำสุด 64.5437 และค่าเฉลี่ยการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้มีค่าสูงสุด 62.6139 มีค่าต่ำสุด 62.5949 แสดงถึงความคงที่ของการประมาณค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน ตัวแปรระดับบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาของครู มีค่าสัมประสิทธิ์ .0073 หมายความว่าถ้าครูรับรู้ว่าคุณลักษณะการประกันคุณภาพการศึกษาสูงจะมีความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาสูงด้วย

ตัวแปรระดับบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาที่ระดับ .001 คือ ระดับการศึกษาของครูโดยมีสัมประสิทธิ์ 2.0459 แสดงว่าครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาสูงกว่าครูกลุ่มอื่น ๆ และพบว่าการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษามีสัมประสิทธิ์ .4125 สุดท้ายคือ พฤติกรรมการสื่อสารของครูมีความสัมพันธ์กับการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา มีสัมประสิทธิ์ 0.5999

ตัวแปรระดับบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาประกันคุณภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ การรับรู้คุณลักษณะทางการประกันคุณภาพการศึกษาและพฤติกรรมการสื่อสารของครู มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.4409 และ 0.6421 ตามลำดับ

ตัวแปรระดับบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 คือ การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาและพฤติกรรมการสื่อสารของครู มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.4612 และ 0.6737 ตามลำดับ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ตัวแปรระดับบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปร 4 ตัว ในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เป็น .0073 , .4125 , .4409 , .4612 ทุกค่ามีทิศทางเป็นบวกหมายความว่าครูที่มองเห็นประโยชน์เชิงเปรียบเทียบสูง เห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษามีความสอดคล้องกับค่านิยมของตน เห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษาไม่ใช่เรื่องยาก และสามารถนำไปใช้ทดลองใช้ได้ จะเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้สูงด้วย ตัวแปรระดับบุคคลที่มีความสำคัญรองลงมาในฐานะที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา 3 ตัวแปรย่อย คือ พฤติกรรมการสื่อสารของครู ซึ่งมีสัมประสิทธิ์เป็นบวก ทั้งสามค่า แสดงว่าครูที่มีพฤติกรรมการสื่อสารสูงจะมีการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาและการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้สูงด้วย ตัวแปรสุดท้ายที่สำคัญคือ ครูมีการศึกษาระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี จะมีการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตาราง 8 แสดงอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) ของตัวแปรอิสระระดับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

อิทธิพลสุ่ม	ค่าความแปรปรวน			
	ความรู้	การจูงใจ	การยอมรับ	การนำไปใช้
เพศครู ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน, U_0	0.2578**	15.6944**	15.2103**	16.0329**
สัมประสิทธิ์เพศครู, U_1	0.1320	5.5796	8.3908*	2.1481
ระดับบุคคล, R	2.1297	59.2259	72.8712	62.5454
ค่าอธิบายความแปรปรวนระดับบุคคล	-	-	0.0145	-
อายุครู ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน, U_0	0.2549**	15.6159**	15.0350**	16.0794**
สัมประสิทธิ์อายุครู, U_2	0.0004	0.0099	0.0173	0.0147*
ระดับบุคคล, R	2.1337	59.5596	73.4834	62.1270
ค่าอธิบายความแปรปรวนระดับบุคคล	-	-	-	0.0103
อายุราชการครู ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน, U_0	0.2547**	15.6676**	14.9968**	16.0081**
สัมประสิทธิ์, U_3	0.0005	0.0149	0.0100	0.0034
ระดับบุคคล, R	2.1798	59.3224	73.7066	62.6784
การศึกษาครู 1 ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน, U_0	0.2553**	15.5980**	15.1909**	16.0245**
สัมประสิทธิ์การศึกษาครู 1, U_4	0.0285	0.9090	9.3241	2.5042
ระดับบุคคล, R	2.1435	59.7903	73.2028	62.6258
การศึกษาครู 2 ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน, U_0	0.2525**	15.6021**	15.2010	16.0661**
สัมประสิทธิ์การศึกษาครู 2, U_5	0.2042	1.9138	21.2880	0.7855
ระดับบุคคล, R	2.1434	59.7203	73.0849	62.6638
การรับรู้ครู ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน, U_0	0.2621**	19.5497**	19.5229**	20.9449**
สัมประสิทธิ์การรับรู้ครู, U_6	0.0004*	0.0202**	0.0362**	0.0232**
ระดับบุคคล, R	2.0910	36.4394	46.9418	34.3413
ค่าอธิบายความแปรปรวนระดับบุคคล	0.0263	0.3917	0.3652	0.4530
การสื่อสารครู ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน, U_0	0.2649**	18.2697**	17.9151**	19.4313**
สัมประสิทธิ์การสื่อสารครู, U_7	0.0021**	0.0740**	0.0556*	0.1004**
ระดับบุคคล, R	2.0730	43.9159	56.6228	42.7333
ค่าอธิบายความแปรปรวนระดับบุคคล	0.0347	0.2668	0.2342	0.3192

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 แสดงการวิเคราะห์หือทธิพลร่วม ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียนของ ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการ ประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกค่า แสดงว่าโดยส่วนมากโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการ ประกันคุณภาพการศึกษา 4 ชั้น แตกต่างกัน ความแปรปรวนของสัมประสิทธิ์ถดถอยระหว่างโรงเรียน 8 ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 (สมมติฐานที่ทดสอบคือ ความแปรปรวนของ สัมประสิทธิ์ถดถอยมีค่าเป็นศูนย์หรือไม่) กรณีที่เป็นสัมประสิทธิ์ถดถอยของการรับรู้คุณลักษณะของ การประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์ .0004 , .0202 , .0362 , .0232 ตามลำดับ และพฤติ กรรมการสื่อสารของครู มีค่าสัมประสิทธิ์ .0021 , .0740 , .0556 และ .1004 แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์ ของการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษากับการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษามีความแตกต่างกันระหว่างโรงเรียน ในทำนองเดียวกันสัมประสิทธิ์ของพฤติกรรมสื่อสารของครูกับการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาก็มีความแตกต่างกันระหว่างโรง เรียน

นอกจากนี้พบว่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของเพศครูกับการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษามี ค่า 8.3908 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสัมประสิทธิ์ถดถอยของอายุครูกับการนำการประกัน คุณภาพการศึกษาไปใช้มีค่า 0.0147 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 เมื่อศึกษาเปอร์เซ็นต์การทำนายของตัวแปรระดับบุคคล พบว่า ตัวแปรระดับ บุคคลที่มีอำนาจในการอธิบายความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาคือ พฤติกรรมสื่อสารของ ครู ซึ่งทำนายได้ 3.5% และพฤติกรรมสื่อสารของครูสามารถอธิบายการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพ การศึกษาได้ 26.68 % อธิบายการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาได้ 23.42% และอธิบาย การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ได้ 31.92%

การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษ้อธิบายความแปรปรวนของความรู้ด้าน การประกันคุณภาพการศึกษาได้ 2.6% อธิบายความแปรปรวนของการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพ การศึกษาได้ 39.17% อธิบายการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาได้ 36.52% และอธิบายการนำ การประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ได้ 45.30% เมื่อเทียบกับอำนาจในการอธิบายของตัวแปรระดับ โรงเรียนพบว่า ตัวแปรระดับบุคคลมีอำนาจในการอธิบายสูงกว่าตัวแปรระดับโรงเรียน (ดูตาราง 6 เทียบกับตาราง 8)

จากตาราง 7 และตาราง 8 พบว่าตัวแปรระดับบุคคล 7 ตัว มีเพียง 2 ตัวเท่านั้น ที่สามารถ อธิบายตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์เพิ่มเติมโดยเลือก เฉพาะตัวแปรที่มีความสำคัญสองตัวแปรคือ การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา และพฤติกรรมสื่อสารของครู

ตาราง 9 แสดงอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) และอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) ของตัวแปรอิสระระดับบุคคลที่คัดสรรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

อิทธิพลคงที่	ค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient)		
	ความรู้	การตั้งใจ	การยอมรับ
ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน, γ_{00}	4.4551**	59.2935**	64.5625**
สัมประสิทธิ์ของการรับรู้ครู, β_6	0.0077*	0.3349**	0.3560**
สัมประสิทธิ์ของการสื่อสารครู, β_7	-0.0016	0.3123**	0.3386**
			การนำไปใช้
			62.6141**
			0.3656**
			0.3666**
อิทธิพลสุ่ม	ค่าความแปรปรวน (Variance Component)		
	ความรู้	การตั้งใจ	การยอมรับ
ระดับโรงเรียน, U_0	0.2700**	20.2485**	20.3779**
สัมประสิทธิ์การรับรู้ครู, U_6	0.0003	0.1326*	0.0424**
สัมประสิทธิ์การสื่อสารครู, U_7	0.0015*	0.0634**	0.0812*
ระดับบุคคล, R	2.0264	32.4064	41.8774
ค่าอธิบายความแปรปรวนระดับบุคคล	0.0563	0.4590	0.4336
			การนำไปใช้
			22.1186**
			0.0316**
			0.1091**
			27.8992
			0.5556

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 9 พบว่า อำนาจในการอธิบายของตัวแปรทั้งสองมีเพิ่มขึ้น คือ ทั้งสองตัวแปรร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาได้ 5.63% อธิบายความแปรปรวนของการงู้อใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาได้ 45.90% อธิบายการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาได้ 43.36% และอธิบายการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ได้ 55.56%

ขั้นที่ 4 คำถามวิจัยคือ

1) ตัวแปรระดับโรงเรียน คือ เพศ อายุ การศึกษา และภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการโรงเรียน อธิบายการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 4 ขั้นตอนหรือไม่ ?

2) ตัวแปรระดับโรงเรียน คือ เพศ อายุ การศึกษา และภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการโรงเรียน อธิบายความแตกต่างของสัมประสิทธิ์ถดถอยของการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา ระหว่างโรงเรียน หรือไม่?

3) ตัวแปรระดับโรงเรียน คือ เพศ อายุ การศึกษา และภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการโรงเรียน อธิบายความแตกต่างของสัมประสิทธิ์ถดถอยของพฤติกรรมสื่อสาร ระหว่างโรงเรียน หรือไม่ ?

การตอบคำถามในข้อ 1+2 และ 1+3 ทำแยกจากกันโดยมีสมการระดับบุคคลแตกต่างกัน คือ สมการของคำถามชุดแรก มีตัวแปรอิสระระดับบุคคล คือ การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้คะแนน เบี่ยงเบน (centering around group mean) และสมการของคำถามชุดที่สอง มีตัวแปรอิสระระดับบุคคลคือ พฤติกรรมสื่อสาร โดยใช้คะแนน เบี่ยงเบน (centering around group mean)

ผลการวิเคราะห์คำถามชุดที่หนึ่ง และสองปรากฏในตาราง 10 และตาราง 11

จากตาราง 10 แสดงว่า ตัวแปรอิสระระดับโรงเรียนที่มีผลต่อ การงู้อใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ เมื่อค่าของตัวแปรอื่นคงที่ คือ ภาวะผู้นำทางความคิด ของคณะกรรมการโรงเรียน มีสัมประสิทธิ์ 0.2501 0.2218 และ 0.2958 มีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และ ตัวแปรอิสระระดับโรงเรียนที่อธิบายความแตกต่าง ของสัมประสิทธิ์ถดถอย ของการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ เพศ ของคณะกรรมการโรงเรียน มีสัมประสิทธิ์ -0.1240 แสดงว่าคณะกรรมการโรงเรียน เพศ

หญิง และ คณะกรรมการโรงเรียน เพศชาย มีอิทธิพลของการรับรู้คุณลักษณะของ การประกันคุณภาพการศึกษา ต่อการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา แตกต่างกัน

ตาราง 10 แสดงอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) และอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) ของตัวแปรอิสระระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษากับสัมประสิทธิ์ของ การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาของครู

อิทธิพลคงที่	ค่าสัมประสิทธิ์			
	ความรู้	การจูงใจ	การยอมรับ	การนำไปใช้
โมเดลของค่าเฉลี่ยระดับ โรงเรียน , γ_{00}	4.1938**	53.9757**	57.5966**	53.4811**
เพศของคณะกรรมการ โรงเรียน, γ_{01}	0.0080	-0.2097	-0.3523	-0.4321
อายุของคณะกรรมการ โรงเรียน, γ_{02}	-0.0040	-0.1061	-0.0465	-0.0645
การศึกษาของคณะกรรมการ โรงเรียน, γ_{03}	0.0202	-1.3479	-0.2066	-0.8216
ผู้นำความคิดของคณะกรรมการ โรงเรียน, γ_{04}	0.0104	0.2501**	0.2218**	0.2958**
โมเดลของสัมประสิทธิ์ของการรับรู้ครู, γ_{60}	0.0043	0.5321*	0.3551	0.4334*
เพศของคณะกรรมการ โรงเรียน, γ_{61}	0.0016	-0.1240**	-0.1210	-0.0468
อายุของคณะกรรมการ โรงเรียน, γ_{62}	0.0005	-0.0012	0.0036	-0.0024
การศึกษาของคณะกรรมการ โรงเรียน, γ_{63}	-0.0004	-0.0093	-0.0099	-0.0662
ภาวะผู้นำความคิดของคณะกรรมการ โรงเรียน, γ_{64}	-0.0004	0.0095	0.0004	0.0044
		ค่าความแปรปรวน		
อิทธิพลสุ่ม	ความรู้	การจูงใจ	การยอมรับ	การนำไปใช้
ระดับ โรงเรียน Intercept, U_0	0.2671*	18.2496**	18.6412**	19.1279**
สัมประสิทธิ์การรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมของครู, U_6	0.0004*	0.0195**	0.0344**	0.0224**
ระดับบุคคล, R	2.0919	36.4142	47.0501	34.4287
ค่าอธิบายความแปรปรวนระดับ โรงเรียน	0.0259	0.3921	0.3637	0.4516

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 ผลของอิทธิพลร่วมแสดงว่าความแปรปรวนระดับโรงเรียนที่เหลือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่ามีตัวแปรระดับโรงเรียนๆ ที่มีใช้ตัวแปรในโครงการวิจัยนี้ ที่จะช่วยอธิบายความแปรปรวนที่เหลือของค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน ในทำนองเดียวกันพบว่าความแปรปรวนของสัมประสิทธิ์ถดถอยที่เหลือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่ามีตัวแปรระดับโรงเรียนๆ ที่มีใช้ตัวแปรในโครงการวิจัยนี้ ที่จะช่วยอธิบายความแปรปรวนที่เหลือของ สัมประสิทธิ์ถดถอยของการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา ความแปรปรวนระดับบุคคลที่อธิบายได้จากการวิเคราะห์ในตาราง 10 พบว่ามีค่า 39.21% 36.37% และ 45.16% สำหรับตัวแปรการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

จากตาราง 11 แสดงว่า ตัวแปรอิสระระดับโรงเรียนที่มีผลต่อ การจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ เมื่อค่าของตัวแปรอื่นคงที่ คือ ภาวะผู้นำทางความคิด ของคณะกรรมการโรงเรียน มีสัมประสิทธิ์ 0.2503 0.2225 และ 0.2955 มีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และ ตัวแปรอิสระระดับโรงเรียนที่อธิบายความแตกต่าง ของสัมประสิทธิ์ถดถอย ของพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร คือ การศึกษา ของคณะกรรมการโรงเรียน มีสัมประสิทธิ์ -0.0527 แสดงว่าคณะกรรมการโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีอิทธิพลของอิทธิพลของพฤติกรรมกรรมการสื่อสารต่อความรู้ด้านการประกันคุณภาพแตกต่างกัน และพบว่าเพศของคณะกรรมการโรงเรียน อธิบายความแตกต่าง ของสัมประสิทธิ์ถดถอย ของพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร มีสัมประสิทธิ์ -0.1902 แสดงว่าคณะกรรมการโรงเรียนที่มีเพศต่างกัน จะมีอิทธิพลของพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร ต่อการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาต่างกัน

จากตาราง 11 ผลของอิทธิพลร่วมแสดงว่าความแปรปรวนระดับโรงเรียนที่เหลือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่ามีตัวแปรระดับโรงเรียนๆ ที่มีใช้ตัวแปรในโครงการวิจัยนี้ ที่จะช่วยอธิบายความแปรปรวนที่เหลือของค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน ในทำนองเดียวกันพบว่าความแปรปรวนของสัมประสิทธิ์ถดถอยที่เหลือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่ามีตัวแปรระดับโรงเรียนๆ ที่มีใช้ ตัวแปรในโครงการวิจัยนี้ ที่จะช่วยอธิบายความแปรปรวนที่เหลือของ สัมประสิทธิ์ถดถอยของพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร

ความแปรปรวนระดับบุคคลที่อธิบายได้จากการวิเคราะห์ในตาราง 11 พบว่ามีค่า 26.94% 27.07% และ 32.04% สำหรับตัวแปรการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

ตาราง 11 แสดงอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) และอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) ของตัวแปรอิสระระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา กับสัมประสิทธิ์ของพฤติกรรมกรรมการสื่อสารของครู

อิทธิพลคงที่	ค่าสัมประสิทธิ์			
	ความรู้	การจูงใจ	การยอมรับ	การนำไปใช้
โมเดลของค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน, γ_{00}	4.1951**	53.9839**	57.6445**	53.5205**
เพศของคณะกรรมการโรงเรียน, γ_{01}	0.0059	-0.2201	-0.3550	-0.4389
อายุของคณะกรรมการโรงเรียน, γ_{02}	-0.0040	-0.1063	-0.0482	-0.0651
การศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียน, γ_{03}	0.0205	-1.3490	-0.1909	-0.8210
ผู้นำความคิดของคณะกรรมการโรงเรียน, γ_{04}	0.0104	0.2503**	0.2225**	0.2955**
โมเดลของสัมประสิทธิ์ของการสื่อสาร, γ_{70}	-0.0134	1.4135**	0.6222**	0.8874*
เพศของคณะกรรมการโรงเรียน, γ_{71}	-0.0104	-0.1902*	-0.0796	-0.1116
อายุของคณะกรรมการโรงเรียน, γ_{72}	-0.0000	-0.0077	0.0041	-0.0006
การศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียน, γ_{73}	-0.0527*	0.0283	0.0713	0.0847
ภาวะผู้นำความคิดของคณะกรรมการโรงเรียน, γ_{74}	0.0008	-0.0068	-0.0028	-0.0024
อิทธิพลสุ่ม	ค่าความแปรปรวน			
	ความรู้	การจูงใจ	การยอมรับ	การนำไปใช้
ระดับโรงเรียน Intercept, U_0	0.2702**	16.9777**	17.0277**	17.6130**
สัมประสิทธิ์การรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมของครู, U_1	0.0020**	0.0762**	0.0589*	0.1068**
ระดับบุคคล, R	2.0722	43.7613	56.6347	42.6633
ค่าอธิบายความแปรปรวนระดับโรงเรียน	0.0753	0.2694	0.2707	0.3204

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ตัวแปรระดับโรงเรียนคือ เพศของคณะกรรมการโรงเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับตัวแปรระดับบุคคล คือการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา เมื่ออธิบายความแปรปรวนของ การจูงใจสู่ การประกันคุณภาพการศึกษา และตัวแปรระดับโรงเรียนคือ การศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียน มีปฏิสัมพันธ์กับตัวแปรระดับบุคคล คือพฤติกรรมกรรมการสื่อสารของครู เมื่ออธิบายความแปรปรวนของความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

โรงเรียนที่มีการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาและการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้สูงที่สุด ในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ถูกเลือกกลุ่มละ 1 โรงเรียน คณะผู้วิจัยขอสัมภาษณ์ครู – อาจารย์ที่ทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และเป็นคณะกรรมการโรงเรียน โรงเรียนละ 6 คน เป็นการสัมภาษณ์ในประเด็น “สาเหตุที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จ ทั้งในส่วนของเกี่ยวกับผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ตามความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา” โดยใช้เวลาในการสังเกตโรงเรียน และสัมภาษณ์โรงเรียนละ 3 ชั่วโมง (รายละเอียดเกี่ยวกับโรงเรียนและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในภาคผนวก ข)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

พบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพของโรงเรียนดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก

ครูทุกคนทุ่มเทให้งานอุทิศตนและเสียสละ

มีข้อมูลที่แสดงว่า ครูของโรงเรียนทุกคนมีความทุ่มเทให้กับงานสอน ทำงานหนัก มีความสุขกับการช่วยเหลือเด็ก ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ว่า “ครูจะมากันตั้งแต่เช้า 7 โมง 7 โมงครึ่งเริ่มสอนแล้ว สอนภาษาอังกฤษบ้าง คูการบ้านบ้างแต่เช้า เด็กนักเรียนก็มาเช้า เด็กก็จะตามครู เดินมาเกาะโต๊ะครู กลับบ้าน 5 โมงเย็น คือเวลามาตรฐาน”

“เด็กที่นี่ผูกพันกับครู เขาเรียกแม่ทั้งนั้นเลยนะ”

“ภูมิปัญญาท้องถิ่นตอนนี้โดนตัด คือเมื่อก่อนเราขอวิทยากรท้องถิ่น 2 เราได้ 2 แต่ตอนนี้ตัดออกให้เหลือโครงการเดียว เพื่อนครูก็ช่วยกันออกตั้ง เพราะเราอยากให้เด็กได้”

“ทำงานมาก ๆ มันก็เหนื่อยบางครั้งเราก็อ้อ ไม่อยากทำแล้วเบื่อ เพราะมันทำแล้วเหนื่อย แต่พอเห็นเด็กมีความสุขเราก็สบายใจ มันก็หายเหนื่อย”

“บางครั้งเราไม่มีเวลาเลยคะ สอนเด็กเราก็อ้อมกับเด็กเต็มที เพราะตอนนี้วันเสาร์ก็นัดมาเรียนอยู่ณะคะนี่ เพราะไปกีฬามา เวลาเรียนไม่พอ เรียนไม่ทัน”

ผู้บริหารทุมเทเดิมที่ สนับสนุนและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ทำงานเป็นทีม

ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงการทำงานของผู้บริหารทุกระดับ และคณะกรรมการโรงเรียนว่า

“ผู้บริหารที่นี่ดีหมดทุกคนนะ แต่เขาอยู่ไม่คอยทนเพราะเราเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก เขาก็ต้องการขับไปอยู่โรงเรียนที่ใหญ่กว่า ระหว่างที่ผู้บริหารอยู่ที่นี้ก็ทุมเทเดิมทีละ”

“ผู้บริหารจะทำอะไรกันปรึกษากัน เพราะมีกันอยู่ 6 - 7 คน เวลาทำอะไรก็เรียกประชุม ใช้วิธีปรึกษากัน ไม่ต้องมีการสั่งการ รู้หน้าที่ไปทำเอง”

ผู้บริหารของโรงเรียนขนาดเล็กมีการบริหารงานแบบปรึกษาหารืออย่างทั่วถึง และมีความทุมเท ซึ่งมีอย่างต่อเนื่องจากผู้บริหารหลายคน

ครุมีความสามัคคี ร่วมมือ ช่วยเหลือ และแบ่งงานกันทำ

การสัมภาษณ์พบว่าครูในโรงเรียนมี 7 คน ทุกคนมีความสามารถเฉพาะอย่าง เวลาทำงานจะช่วยกันทำ มีความรัก สามัคคีสูง ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ ดังนี้

“ครูโรงเรียนนี้เค้าไม่คอยขาด ป่วยก็มาเพราะว่าไปมีใครสอนแทน แล้วสงสารเพื่อนร่วมงาน”

“ครูแต่ละคนถนัดคนละแบบ มันสามารถที่จะมารวมกันแล้วได้ผลดีมาก ๆ เพราะว่างานอย่างหนึ่งพอมมาถึง อ้าว ฝ่ายศิลปเอาไป ฝ่ายจัดการแต่งประดับเอาไป ฝ่ายวิชาการเอาไป คือมีงานมาชิ้นหนึ่ง เราก็ดูว่างานจะอยู่กับใคร ใครถนัด ใครจะรับ ให้ตามความถนัดไป”

“ครูในโรงเรียนรู้อะไรร่วมกันเป็นทีมค่ะ อย่างงานประกันคุณภาพการศึกษาเราก็ช่วยกัน คือ แยกแยะว่าตรงไหนใครทำอะไร แล้วก็มีการประเมินว่าที่เขานี้เราควรเติมอะไรให้มันดีขึ้น แล้วเรามาบอกกัน อย่างเช่น ตรงนี้ยังขาดนะ เราน่าจะทำแบบนี้”

ชุมชนและสังคมให้การสนับสนุนและให้กำลังใจ

โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากการบริจาคเงินและสิ่งของจากผู้ทำบุญที่วัดกู่ นอกจากนี้ยังได้รับรางวัลจากสังคมหลายรางวัล ได้รับการยกย่องและยอมรับในกลุ่มโรงเรียน สังเกตได้จากการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“เขามาทำบุญที่วัดแล้วเขาเห็นว่า วัดกู่เนี่ย เขาก็แจกเสื้อผ้าหนาวทั้งโรงเรียน เสื้อกั๊ก เขาก็แจกให้ทั้งโรงเรียน คือ เด็กของเราเนี่ยค่ะ ทั้งหมดมี 189 คน ผู้ปกครองจน หลวงพ่อก็ช่วยบอกด้วย บอกว่ามาทำบุญที่โรงเรียนชั้นนะ เวลาใครมาทำบุญท่านก็เอาแบ่งให้”

“โรงงานในชุมชนก็ช่วยเหลือ บางทีขอบริจาควันเด็กเขาก็ให้ ขออะไรให้หมด เป็นเงินบ้าง เป็นสมุดดินสอ เป็นขนมบ้าง” “บางทีเขาก็รวบรวมเงินมาให้ตามมีตามเกิด อย่างวินมอเตอร์ไซด์เนี่ย วันเด็กเขาก็ให้ทีละพันห้า บางทีก็เลี้ยงอาหารบ้าง (ผู้ปกครองเด็กอยู่วินมอเตอร์ไซด์)”

“โรงเรียนเราได้โรงเรียนพระราชทาน และเป็นยูวทูตความดีของจังหวัด และเป็นโรงเรียนนำร่องยูวทูตความดี เราจัดกิจกรรมเยอะคะ YMCA นาวงคนตรีของเราไปแสดงที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิต และให้ทุนกับเด็กโรงเรียนเราหลายทุน ถ้าเราให้เด็กรับทุนตั้งแต่ ป.1 เขาก็จะให้ทุนตั้งแต่ ป.1 ถึง ป.6”

มีกิจกรรมและการทำงานในรูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษามานานแล้ว

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่าครู – อาจารย์ มีการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมของโรงเรียนที่ตรงกับแนวทางการประกันคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาอยู่ก่อนแล้ว ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ก่อนหน้านี้ก็ไม่ค่อยมีความแตกต่างกับเดี๋ยวนี เพราะเราก็สอนอย่างนี้อยู่แล้ว ทำอยู่แล้ว มันมีเพิ่มเติม ไม่เปลี่ยนระบบงาน แต่การประกันคุณภาพการศึกษาที่เพิ่มงานให้เรา แต่ก็ไม่มากมาย”

“ถ้าเกี่ยวกับเด็กเนี่ย เราทำอยู่แล้ว มันไม่ค่อยมีปัญหา แต่ใช้ตัวที่เป็นของเราเอง ทำเพิ่มเป็นเล่ม ๆ เราต้องปรับให้เขา มันก็ต้องทำได้ แต่ถามว่ายอมรับได้ไหม จากใจจริงมันไม่น่าจะยอมรับได้เพราะมันเป็นงานที่เยอะมาก”

“การประกันคุณภาพมี 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ มี 14 เพิ่มงานครูรับไม่ได้ ครูไม่ยอมยกทำ คือให้ทำเป็นเพิ่มมาก ๆ เพราะใช้เงินมากเวลาของครูหมดไป”

ปัญหาและอุปสรรคของโรงเรียน

แม้ที่โรงเรียนจะประสบความสำเร็จ แต่จากการสัมภาษณ์พบว่าโรงเรียนต้องฝ่าฟันและต้องรับสภาพของปัญหาบางอย่าง ได้แก่ เด็กส่วนใหญ่มาจากครอบครัวแตกแยก ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ อาชีพรับจ้างในโรงงาน เป็นคนที่ย้ายถิ่นมาจากอีสาน มีการย้ายโรงเรียนบ่อย บางช่วงก็อพยพกลับบ้านไปเลย

โรงเรียนขนาดกลาง

ครูมีการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาด้านประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ รวมทั้งพฤติกรรมที่เปิดรับสื่อด้านการประกันคุณภาพการศึกษาสูงขึ้นกว่าเดิม ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“รู้สีกว่าดี เพราะทำให้เรากระตือรือร้น รู้ว่าเรามีข้อบกพร่องอะไร และควรจะพัฒนาอะไร บางครั้งเราก็สอนอยู่ แต่มองไม่เห็นตัวเรา แต่อยากทำให้มันดี อยากให้นักเรียนได้รับผลประโยชน์มากที่สุด”

“เปลี่ยนเพราะต้องการให้เขาได้วิธีการที่หลากหลาย เปลี่ยนเพื่อให้เขาดีขึ้น”

“ช่วงที่จะปฏิรูปนี้ครูก็ไปดูงานบ่อย ทั้งที่หน่วยงานของราชการจัดและไม่ใช่ เราก็พยายาม มีรูปแบบอย่างไรดูเป็นแนวทาง มีราชภัฏในเครือง่ายคือ ราชภัฏเพชรบุรีพิทยาลงกรณ์ ไปดู ไปทัศนศึกษา ช่วงปิดเทอมก็จะมีการอบรม”

“ปัจจุบันเน้นกิจกรรมมาก เมื่อก่อนเน้นหลักสูตร เนื้อหาในบทเรียนตอนนี้ให้ยึดตัวเด็ก ก็มีปัญหาอยู่อย่างเดียวคือเขาไม่ค่อยต้องการเท่าไร เด็กต้องการจะเล่นอย่างเดียว อาจจะมีก็คือสนใจคอมพิวเตอร์”

ผู้บริหารโรงเรียนใช้การทำงานแบบให้ครูมีส่วนร่วมในการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้นโยบายแบบอะลุ่มลุ่มละล่วย และให้อิสระ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ผอ. จะเรียกประชุมกับกรรมการศึกษา วางหลักการร่วมกัน ประชุมแสดงความคิดเห็น ว่า จะทำอะไร เพื่อที่จะดำเนินรอยตามกัน”

“ผอ. สนับสนุนทุกอย่าง ครูจะทำอะไรก็ได้เลยให้อิสระ อย่างอยากจะเรียนต่อโท ผอ. ก็สนับสนุน จะทำอะไร ผอ. ก็ให้อิสระในการทำทั้งสิ้น ถ้าคิดว่าทำแล้วดีท่านก็สนับสนุนทุกกรณีไม่ตีกรอบ ให้ครูทำได้ทั้งหมดเพราะถ้าครูทำแล้วไม่ประสบความสำเร็จครูก็จะเปลี่ยนแนว ผอ. ไม่จำกัด ไม่ตีกรอบ ไม่เผด็จการ ส่วนมากมักจะถาม มีการประชุมกันเดือนละครั้ง ถ้ามีประชุมพิเศษก็จะนัดประชุมกลุ่มย่อย”

ครูมีความเมตตา รักงานครู และมีความรับผิดชอบสูง ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“อยาก让孩子ดีกว่าเดิม เพราะสภาพตอนนี้แย่มาก สงสารเด็ก ครอบครัวเขาก็แย่มาก อะไรที่ช่วยได้ก็ช่วย ช่วยด้วยใจ หุ่นเทอยากให้ชีวิตที่ดีขึ้น”

“ครูที่นี้ขยันมาก แทบจะไม่มีเวลาคุยกัน”

“ครูในโรงเรียนนี้ทำงานอย่างมีความสุข รักงาน ครูมีความรับผิดชอบ เนื่องจากย้ายมาหลายโรงเรียน จะเห็นว่าโรงเรียนอื่นเวลาว่างจะจับกลุ่มคุยกัน นั่งทานอะไรบ้าง แต่ที่นี่เวลาว่างจะทำงานของตนเอง รักงาน ไม่เห็นคุยกัน ผอ. ก็ไม่เคยดู ไม่เคยว่า แต่ครูจะมีความรับผิดชอบในจุดนี้เป็นของตัวเอง พอเราเราย้ายมาใหม่เห็นครูเขาเป็นอย่างนี้เราก็เป็นตาม”

ผู้บริหารโรงเรียนเน้นผลงานที่ตัวนักเรียน ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“จะต้องไฝ่หาความรู้ใส่ตัวเองที่จะสามารถนำความรู้มาถ่ายทอดให้ครูผู้สอนและส่งเสริมครูผู้สอนให้ไฝ่หาความรู้ในการอบรม ในการพัฒนา บางทีก็จัดให้มีการทัศนศึกษา ผู้บริหารจะต้องวางรากฐานไว้ เพื่อจะได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ไปสู่เด็ก”

“พอ. ที่นี้จะเน้นที่เด็ก ไม่ได้ผลักดันว่าครูจะต้องไปประกวด ถ้าเด็กอ่านไม่ได้ พอ. จะสอนเอง ครูโรงเรียนนี้ตอบไม่ได้ว่าเคยประกวดอะไร เพราะไม่เคยประกวด”

ครูทำงานในรูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติอยู่แล้ว ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“การประกันคุณภาพการศึกษา เพิ่งมารู้จักปี 44 - 45 ส่วนใหญ่ก็จะทำอยู่แล้ว แต่ขาดหลักฐาน”

ปัญหาและอุปสรรคของโรงเรียน

แม้ว่าโรงเรียนจะประสบความสำเร็จ ครูมีการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาสูง แต่นักเรียนยังขาดความพร้อมทางการเรียน และครอบครัวแตกแยก ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เด็กที่นี่ไม่เหมือนเด็กที่อื่น สมอรับได้ยาก สภาพร่างกาย ความพร้อม ไม่มีเงิน ไม่มีเวลา เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหารการกิน สภาพครอบครัว ไม่มีโอกาสดี สภาพครอบครัวแตกแยกประมาณ 80% สาเหตุเพราะพ่อแม่การศึกษาน้อย เงินไม่มี พ่อแม่อ่านหนังสือไม่ออก สอนลูกไม่ได้ แยกกันอยู่ วิถีชีวิตทำให้ต้องแยกกันอยู่ ลูกขาดการอบรม คุณภาพชีวิตเขาก็ต่ำอยู่แล้ว ส่วนใหญ่มาจากอีสาน มาทำงานก่อสร้าง มาอาศัยตามที่รถไฟปลูกแคม (Camp) เรียก “แคมลาว”

“เด็กที่นี้อยู่ใกล้กรุงเทพฯแต่เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายไม่ครบ รองเท้าไม่มี 60-70%”

“เด็กโรงเรียนนี้มีหลายประเภท เด็กโรงเรียนนี้จะเป็นเด็กที่ย้ายมากกว่าเด็กไม่ให้ย้ายมา...เด็กหลายประเภท หมายถึง เด็กที่พ่อแม่รับจ้างแล้วย้ายตามกันมารับจ้าง เช่น ก่อสร้าง แคตตี้ รับจ้างทั่วไป กรอกน้ำปลา เด็ดพริก ปอกกล้วย รับจ้างแรงงานต่าง ๆ เด็กที่นี้ก็เหมือนกัน เอาอาหารมาขายที่โรงเรียน ถ้าไม่เอามาขายแม่ก็เอาเขาไปขายที่อื่น บางคนก็ขายดอกไม้ตามร้านอาหาร บางคนก็ไปรับจ้างเข็นของตั้งแต่เที่ยงคืน บางคนก็ช่วยพ่อแม่ทำมาหากิน บางคนก็รื้อยมาลัยขึ้นแจ่ง เด็กต้องช่วยเหลือชีวิตตนเอง ปากกัดตีนถีบ”

“โรงเรียนนี้มีเด็กเข้าเด็กออกตลอดปี โรงเรียนอื่นจะมีเด็กเข้าเด็กออกช่วยเปิดเทอมประมาณ 2 อาทิตย์แรกหรือเดือนแรก ต่อไปเด็กก็จะอยู่ตัว เด็กที่นี้จะมีเข้าออกทุกเดือน ปลายปีมาเข้าก็ยังมี

เด็กที่ย้ายระหว่างปีก็จะย้ายตามพ่อแม่ไปเรียนที่จังหวัดอื่น โรงเรียนก็ต้องติดตามว่าย้ายไปเรียนที่ไหน เด็กย้ายเข้าออกตลอดปี บัญชีเรียกชื่อของครูบางทีจืดเข้าจืดออก”

นอกจากนี้ โรงเรียนก็มีอาคารและทรัพยากรจำกัด ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เวลาว่างเด็ก ๆ จะเล่นกีฬา อ่านหนังสือ เข้าห้องสมุด ห้องสมุดที่นี้จะเล็ก ก็เลยจัดมุมหนังสือไว้ให้เด็กมาเล่นเกมสับ้าง อ่านหนังสือบ้าง จัดตามระเบียบ อาคารไม่พอ พี่ ๆ ป.6 ก็จะบริจาคมาให้ ครูก็จะจัดวางตาม โต๊ะให้อ่าน”

โรงเรียนขนาดใหญ่

ครูมีคุณภาพมีประสิทธิภาพสูงและร่วมงานกัน โดยคัดสรรครูดีเด่น ครูสอนยอดเยี่ยม ครูมีความสามารถ ทักษะและเก่งอยู่แล้ว ดังนั้นครูจึงมีความพร้อมโดยพื้นฐาน ดังคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“บุคลากรที่ถูกคัดเลือกมาตรงนี้ส่วนใหญ่จะมีลักษณะของครูดีเด่นบ้าง ครูสอนยอดเยี่ยม เพราะฉะนั้นคุณภาพการเรียนการสอนก็ต้องมีแน่นอน มีการบริหารงานที่เป็นระบบ งานก็เดินด้วยดี”

“... การคัดเลือกจะเลือกผู้ที่มีประสิทธิภาพสูง เป็นครูดีเด่นวิชาต่าง ๆ มา”

นอกจากนี้ครูยังให้ความร่วมมือและยอมรับความสามารถซึ่งกันและกัน ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“การยอมรับ การที่จะทำงานได้ผลเนี่ย การยอมรับต้องสูงด้วย ต้องยอมรับว่ามีจุดมุ่งหมายอะไรในการทำงาน มีความเป็นไปได้ หัวหน้ามีคุณภาพ มีการยอมรับ ได้รับความเชื่อถือ”

ผู้ปกครองชุมชนรวมทั้งวัด ให้การสนับสนุนให้ความร่วมมือในการส่งเสริมด้านการศึกษาและด้านอื่น ๆ ดังคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“ผู้ปกครองเครือข่ายให้ความร่วมมือ แต่ประจำปีการศึกษาจะมีการประชุมผู้ปกครอง นักเรียนจะเชิญผู้ปกครองคัดเลือกคณะกรรมการเข้ามา อาจเป็นประธาน รองประธาน แต่ละสายก็จะมีกลุ่มผู้ปกครองที่เป็นเครือข่าย กลุ่มนี้ละคะที่จะผลักดันให้เป็นส่วนส่งเสริมในด้านการศึกษาและทุกอย่าง”

“... ผู้ปกครองเครือข่ายท่านใดมีอาชีพเป็นหมอ เป็นพยาบาลเห็นลูกหลานหรือว่าขณะนี้มีไข้เลือดออกระบาด เขาก็พยายามขอเวลาเราเลย คือถามครูว่าจะให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคต่าง ๆ แก่นักเรียน ครูที่จะร่วมมือ ระหว่างครูกับผู้ปกครองนะคะ จะจัดให้ความรู้หรือจัดนิทรรศการหรือให้หมอมาดูตรวจ...”

“... อย่างวันกองทัพไทย คุณพ่อคุณแม่ที่เป็นทหารไม่ได้ไปทำงานทางอนุบาลอยากจะทำให้นักเรียนรู้จักอาชีพนี้ ก็เชิญผู้ปกครอง ผู้ปกครองก็เต็มใจที่จะมาให้ความรู้ตรงนี้ รวมทั้งอาชีพอื่น ๆ แม้เราจะไม่ได้เป็นทรัพย์สิน แต่เราได้เป็นภูมิปัญญา มาช่วยในเรื่องการเรียนการสอน”

“เราจะไปติดต่อในเรื่องการเรียนรู้ เช่นพาเด็กไปวัด ทำพิธีทางศาสนาที่วัด มีการเชิญพระมาให้ความรู้ที่โรงเรียนเฉพาะวันสำคัญ เช่น วันมาฆบูชา”

“ประชาชนในระแวกนี้และที่อยู่ไกลพอสมควรพยายามที่จะส่งบุตรหลานมาเรียนกับเราและก็ให้ความช่วยเหลือในเรื่องเงินทองรวมทั้งความช่วยเหลือด้านอื่นๆ ที่เขามีส่วนพอช่วยเหลือได้ เช่น การเคหะแห่งชาติ กรมทางหลวง เจ้าของที่ดินย่านนี้ที่เขาบริจาคที่ดินให้ ทำถนนเข้ามาโรงเรียนได้ สะดวกขึ้น ท่านอดีต สส. ก็มาช่วยอยู่หลายท่าน ช่วยเหลือทั้งในด้านการเงิน ทั้งในด้านติดต่อ รวมทั้งเทศบาลที่เข้ามาช่วยเรา”

ผู้บริหารโรงเรียนใช้การทำงานแบบให้ครูมีส่วนร่วมในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษา ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...ในช่วงนี้ครูของเรายังไม่รู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ก็ได้คุยปรึกษาหารือประชุมครู เพื่อจะคุยกันในเรื่องนี้ด้วย”

การบริหารงานโรงเรียนมีลักษณะของการกระจายอำนาจ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ตรงนี้มีผู้อำนวยการเป็นองค์อุปถัมภ์ ถัดลงมาก็คือ ผู้ช่วย 4 ฝ่าย ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายสถานที่ ฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน ระดับประถม 2 ท่าน ระดับมัธยม 1 ท่าน เล็กลงไปก็คือ หัวหน้าสาย หัวหน้า ป.1 – ป.3 ก็จะคลุมทุกเรื่อง ป.4 – ป.6 ก็จะคลุมทุกเรื่อง ทั้งด้านวิชาการ ปกครอง ทุกอย่าง เพื่อสนองนโยบายเบื้องต้น ก็จะลือกันไปอย่างนี้ แล้วก็จากหัวหน้าสายก็ลงมายังผู้ปฏิบัติ เป็นระบบลงมาก็คือ ทุกคนต้องทราบเหมือนกันหมด ไม่ว่าจะงานอะไรก็แล้วแต่ ฝ่ายไหนฝ่ายนั้นส่งตรงลงมาตามระบบพอมายังผู้ปฏิบัติคือผู้สอน เมื่อปฏิบัติเรียบร้อยแล้ว มีปัญหาอะไรก็จะประสานกันไปจากระดับล่างขึ้นมา ก็เป็นสำเร็จ แนวทางนี้ได้มาจากแนวทางของ สปช.”

“... เกิดจาก 2 วิธี หนึ่งการเสนอชื่อคัดเลือก สองตามความเหมาะสม เมื่อเสนอผู้บริหารพิจารณาว่ากลุ่มนี้สามารถที่จะทำงานได้ก็จะดำเนินการ งานกระจายทำให้เล็กลง การเข้าถึงการทำงาน ทำให้ติดตามงานได้ด้วยความสะดวกง่ายขึ้น ใช้หลักการกระจายอำนาจ”

นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความเป็นกันเอง ให้ความอบอุ่น ให้อิสระ ให้ความช่วยเหลือ และยอมรับฟังความคิดเห็นของลูกน้อง ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“ผู้อำนวยการแม้ท่านจะมีอำนาจในมือ แต่ท่านให้ความอบอุ่นกับลูกน้อง ความเป็นกันเอง และท่านก็ยอมรับฟังความคิดเห็นว่า ถ้าเสนองานอย่างนี้ถ้าเป็นไปได้ท่านจะให้ทำอย่างเป็นอิสระ ให้

นโยบายและท่านจะยอมรับฟังความคิดเห็นของลูกน้องดีมาก ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผู้บริหารที่อื่น และขณะเดียวกันก็ช่วยเหลือ จะมีความเป็นกันเองแบบพี่แบบน้อง เพราะฉะนั้นการทำงานทุกอย่าง จะราบรื่น ยอมรับความสามารถซึ่งกันและกัน ถ้ามีงานจะร่วมมือกัน”

สรุป

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปลักษณะเด่นบางประการของโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ที่มีการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาสูง ได้ดังนี้คือ

ครูเป็นผู้ที่มีคุณภาพประสิทธิภาพสูง ครูมีการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาด้านประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านการประกันคุณภาพการศึกษาสูงขึ้นกว่าเดิม ครูทุ่มเทให้กับงาน รักงาน มีความเมตตา อุทิศตน เสียสละ และมีความรับผิดชอบสูง ครูมีความสามัคคี มีความร่วมมือ ให้ความช่วยเหลือ แบ่งงานกันทำ และยอมรับความสามารถซึ่งกันและกัน

ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้ที่ทุ่มเทให้กับงานอย่างเต็มที่ มีการทำงานเป็นทีม ให้ความสำคัญสนับสนุนและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารโรงเรียนจะให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำกรประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เน้นผลงานที่ตัวนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนมีการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ ให้อิสระ มีความอะลุ่มลุ่มละล่วย มีความเป็นกันเอง มีความอบอุ่น ให้ความช่วยเหลือและยอมรับฟังความคิดเห็นของครู

ส่วนทางด้านผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมให้การสนับสนุน ให้กำลังใจ ให้ความร่วมมือ และส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมอื่นๆ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ นำแนวคิดด้านการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม (Innovation decision) เพื่อศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ตัวแปร 4 ตัวแปรของกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม คือความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และ การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเป็น ครู-อาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา เขตการศึกษา 1 จุดประสงค์ของการวิจัย ข้อแรกที่กล่าวว่า “ เพื่อศึกษาลักษณะของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพทางการศึกษา ” สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ครู-อาจารย์ มีการตัดสินใจด้านการประกันคุณภาพในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางมาก คือ มีเปอร์เซ็นต์ของความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาประมาณ 64% มีการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาประมาณ 70% มีการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาประมาณ 72 % และมีการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ 69% และมีครูจำนวนมากว่าครั้งที่มีการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพต่ำ โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านคือ พบว่าครูมากกว่า 50% มีการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยสุดท้าย ผลการวิจัยชี้ว่า ครู-อาจารย์ ที่มีเพศ อายุราชการ อายุต่างกัน มีการตัดสินใจด้านการประกันคุณภาพไม่แตกต่างกัน และจังหวัดที่พบว่าครู การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ มีการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และมีการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาสูงที่สุดคือ จังหวัดนนทบุรี รองลงมาคือ ปทุมธานี และนครปฐม ตามลำดับ

ไม่มีหลักฐานจากการวิจัยที่บ่งชี้ได้ว่ากระบวนการตัดสินใจของครูเริ่มจากการมีความรู้ → การมุ่งใจ → การยอมรับ → และการนำไปใช้ แต่มีข้อมูลยืนยันไปในทิศทางเดียวกันในทุกจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างว่า ครูมีระดับการยอมรับนวัตกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาสูงที่สุด รองลงมาคือ การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้และความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าต่ำที่สุด ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพสูงไม่มีความเกี่ยวข้องกันเชิงปริมาณกับการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ในขณะที่การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการ

ศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าดัชนีความเกี่ยวข้อง (ค่า r) .61 - .66

จุดประสงค์ของการวิจัยข้อ 2 กล่าวว่า “ เพื่อศึกษาปัจจัยระดับบุคคล และปัจจัยระดับโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ” สรุปผลการวิจัย แบ่งเป็นสมมติฐานย่อย ๆ ต่อไปนี้

1. การตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของครู-อาจารย์ ทั้ง 4 ชั้นตอน มีความแตกต่างกันในระดับโรงเรียน และในระดับบุคคล หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐาน 1.1 ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพของการศึกษา ของครู-อาจารย์ มีความแตกต่างกันในระดับโรงเรียน และในระดับบุคคล หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐาน 1.2 การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพของการศึกษา ของครู-อาจารย์ มีความแตกต่างกันในระดับโรงเรียน และในระดับบุคคล หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐาน 1.3 การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา ของครู-อาจารย์ มีความแตกต่างกันในระดับโรงเรียน และในระดับบุคคล หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐาน 1.4 การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ของครู-อาจารย์ มีความแตกต่างกันในระดับโรงเรียน และในระดับบุคคล หรือไม่ อย่างไร

ผลการวิจัยในส่วนนี้พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ มีความแตกต่างระดับบุคคล และแตกต่างระดับโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยพบว่าความแปรปรวน อยู่ที่ความแตกต่างระดับบุคคล มากกว่าความแตกต่างระดับโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ นอกจากจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะใช้เพื่อเป็นการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการอธิบาย ผลการวิเคราะห์ ในขั้นต่อไปแล้ว ยังแสดงถึงความเหมาะสมของการใช้การวิเคราะห์พหุระดับในการวิจัยนี้ด้วย

2. การตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของครู-อาจารย์ ทั้ง 4 ชั้นตอน มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรระดับโรงเรียน ทั้ง 4 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการโรงเรียน หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐาน 2.1 ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของ ครู-อาจารย์ มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปร ระดับโรงเรียน 4 ตัว หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐาน 2.2 การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา ของ ครู-อาจารย์ มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปร ระดับโรงเรียน 4 ตัว หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐาน 2.3 การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา ของ ครู-อาจารย์ มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปร ระดับโรงเรียน 4 ตัว หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐาน 2.4 การนำการประกันคุณภาพทางการศึกษาไปใช้ ของ ครู-อาจารย์ มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปร ระดับโรงเรียน 4 ตัว หรือไม่ อย่างไร

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรระดับโรงเรียน ไม่สามารถอธิบาย ความแตกต่างของความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนได้ และพบว่า มีตัวแปรในระดับโรงเรียนเพียงตัวแปรเดียว คือ ภาวะผู้นำทางความคิด ที่อธิบายความแปรปรวนของ การมุ่งสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และ การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ โดยอธิบายได้ 8.6 6.22 และ 12.11 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับของตัวแปร

3. การตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของครู-อาจารย์ ทั้ง 4 ขั้นตอน มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรระดับบุคคล 6 ตัว คือ เพศ อายุ อายุราชการ การศึกษา การรับรู้คุณลักษณะการประกันคุณภาพการศึกษา และพฤติกรรมการสื่อสารของครู หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐาน 3.1 ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของครู-อาจารย์ มีความเกี่ยวข้องกับ ตัวแปรระดับบุคคล 6 ตัวแปร หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐาน 3.2 การมุ่งสู่การประกันคุณภาพการศึกษา ของครู-อาจารย์ มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรระดับบุคคล 6 ตัวแปร หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐาน 3.3 การยอมรับการประกันคุณภาพทางการศึกษา ของครู-อาจารย์ มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรระดับบุคคล 6 ตัวแปร หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐาน 3.4 การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ของครู-อาจารย์ มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรระดับบุคคล 6 ตัวแปร หรือไม่ อย่างไร

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรระดับบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.0078 หมายความว่า ครู-อาจารย์ ที่มีการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษามาก จะมีความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาสูงด้วย

ตัวแปรระดับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ การมุ่งสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ คือ การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์ .4125 .4409 .4612 ตามลำดับของตัวแปรตามข้างต้น หมายความว่า ครู-อาจารย์ ที่มีการรับรู้คุณลักษณะและการประกันคุณภาพ การศึกษาสูง จะมีการมุ่งสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้สูงด้วย และพบว่าครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีการมุ่งสู่การประกันคุณภาพการศึกษาสูงกว่าครูกลุ่มอื่น นอกจากนี้พบว่าพฤติกรรมการสื่อสารของครูมีผลต่อ การมุ่งสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.5999 0.6421 และ 0.6737 ตามลำดับในกลุ่มตัวแปรระดับบุคคลทั้ง 6 ตัวคือ เพศครู อายุครู อายุราชการครู การศึกษาครู การรับรู้คุณ

ลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา และพฤติกรรมการสื่อสาร ตัวแปรพฤติกรรมการสื่อสารของครูสามารถอธิบายความแปรปรวนในระดับบุคคลได้สูงที่สุด 56.62% รองลงมาคือ การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาอธิบายความแปรปรวนระดับบุคคลได้ 45.30%

กล่าวโดยสรุปพบว่า ตัวแปรระดับบุคคล ที่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา คือ ระดับการศึกษาของครู (สูงกว่าระดับปริญญาตรี) การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา (มาก) และพฤติกรรมการสื่อสารของครู (มาก)

4. ตัวแปรระดับโรงเรียนตัวแปรใดบ้างที่อธิบายความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยและสัมประสิทธิ์ถดถอยของ การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา และสัมประสิทธิ์ถดถอยของพฤติกรรมการสื่อสาร ระหว่างโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรระดับโรงเรียน ที่อธิบายความแตกต่างระหว่างสัมประสิทธิ์ของการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ เพศ ของคณะกรรมการโรงเรียน และพบว่าตัวแปรระดับโรงเรียน ที่อธิบายความแตกต่างระหว่างสัมประสิทธิ์ของพฤติกรรมการสื่อสาร คือ ระดับการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งอาจแสดงว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศของคณะกรรมการโรงเรียนกับการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียนและพฤติกรรมการสื่อสารของครู

อภิปรายผลการวิจัย

การตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพศึกษามีขั้นตอนอย่างไร

กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมมี 5 ขั้นตอน กล่าวถึง กระบวนการที่บุคคลผ่านขั้นตอนของความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม ไปสู่การเกิดการจูงใจเกี่ยวกับนวัตกรรมจากนั้นตัดสินใจที่จะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม การนำนวัตกรรมไปใช้ และยืนยันการตัดสินใจ (Rogers, 1995 : 161) มีงานวิจัยที่สนับสนุนว่าการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมมีขั้นตอนหลายขั้น แต่ความชัดเจนของกระบวนการที่ต่อเนื่องยังไม่สามารถสรุปผลได้ นอกจากพบว่าบางขั้นตอนของการตัดสินใจมีลำดับการเกิดที่แน่นอน คือ ขั้นความรู้ และขั้นการตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม

งานวิจัยเรื่องนี้แสดงว่าขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นของกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม มีปรากฏ ในกลุ่มครู -อาจารย์ แต่ลำดับของการเกิดขึ้น ก่อนและหลังยังคงเป็นประเด็นวิจัยที่ต้องสังเกตต่อไป ด้วยวิธีการวิจัยที่เน้นการเก็บข้อมูลหลายช่วงเวลาในรูปแบบการวิจัยเน้นกระบวนการ (process research) มากกว่าการเก็บข้อมูลครั้งเดียว ซึ่งเป็นรูปแบบของการวิจัยเน้นความแปรปรวน (variance research)

การระบุลำดับก่อน-หลังของขั้นตอนการตัดสินใจเกี่ยวกับการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาน่าจะเกี่ยวข้องกับระบบสังคมในขณะที่มีการแพร่่นวัตกรรมด้วย จะเห็นว่า ความตื่นตัวของระบบการศึกษาไทย ในเรื่องของประกันคุณภาพการศึกษา มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์

พัฒนาการศึกษาระดับที่ 8 พุทธศักราช 2540-2544 และตามมาด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พุทธศักราช 2542 ที่เป็นกรอบทำให้โรงเรียนต้องดำเนินการด้านการประกันคุณภาพตามกฎหมาย ดังนั้นการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพของครูแต่ละคนอาจมีกระบวนการที่แตกต่างกัน และการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนก็อาจมีขั้นตอนแตกต่างกันด้วย ทั้งนี้อาจเกี่ยวข้องกับประเภทของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม 3 แบบคือ 1) การตัดสินใจที่บุคคลมีอิสระเต็มใจในการตัดสินใจ (optional innovation-decisions) 2) การตัดสินใจที่กลุ่มบุคคลร่วมกันตัดสินใจ (collective innovation – decision) 3) การตัดสินใจที่ผู้มีอำนาจเป็นผู้ตัดสินใจ และคนอื่น ๆ ต้องทำตาม (authority innovation – decision) (Roger,195 : 28-29) การตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพทางการศึกษาของครู-อาจารย์ ในปีพุทธศักราช 2544 (ซึ่งเป็นปีแรก ๆ ของการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา) อาจจัดอยู่ในประเภทที่ 2 หรือบางโรงเรียน ก็อาจจะอยู่ในประเภทที่ 3 ที่จะมีผลว่ากระบวนการตัดสินใจอาจเริ่มจาก การมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม และตามด้วยการตัดสินใจใช้นวัตกรรมโดยไม่ผ่านกระบวนการขออนุมัติเกี่ยวกับนวัตกรรมก็เป็นได้

ปัจจัยระดับโรงเรียน คือภาวะผู้นำทางความคิด อธิบายการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าเป็นปัจจัยระดับโรงเรียน คือ ภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการโรงเรียนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 โดยภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการโรงเรียนมีความเกี่ยวข้องทางบวกกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา กล่าวคือ คณะกรรมการโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำทางความคิดสูงจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูสูงด้วย โดยคณะกรรมการโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำทางความคิดสูง จะเป็นผู้ที่สามารถโน้มน้าวทัศนคติและพฤติกรรมของครู เป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ มีความสามารถในการสื่อสารกับครู เป็นผู้ที่อิทธิพลบารมี มีความสามารถเป็นตัวแทนของครู และเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งคณะกรรมการโรงเรียนไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีอำนาจอย่างเป็นทางการแต่ครูมักจะเข้าไปปรับทราบข่าวสารหรือคำแนะนำได้ (Rogers. 1995 : 281 , 332 ; เสถียร เขยประทับ. 2535 : 157 ; พัทรี เขยจรรยาและคณะ. 2541 : 217 และเกษินี จุฑาวิจิตร. 2542 : 114) และพบว่าผู้ที่มีภาวะผู้นำทางความคิดจะมีความสัมพันธ์กับการหลีกเลี่ยงความขัดแย้งระหว่างบุคคล สามารถอดกลั้นต่อความเครียด มีการใคร่ครวญรอบคอบ มีการติดต่อกับเพื่อนร่วมงานจำนวนมาก (Moore.1996) โดยผู้ที่แสวงหาการเปลี่ยนแปลงโดยการรับทักษะทางเทคนิคซึ่งไม่ได้รับในโรงเรียนและมุ่งมั่นฝึกหัดเพื่อนร่วมงานมีผลต่อการรักษาสภาพภาวะผู้นำทางความคิด (Edwards.1998)

การวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางความคิดนวัตกรรมทางการศึกษาของประเทศไทยมีผลสนับสนุนข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ คือ การค้นพบว่า ภาวะผู้นำทางความคิดมีอิทธิพลต่อ

การยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีทางการศึกษาของครูมัธยมในเขตการศึกษา 6 (วิเชียร จิตทรัพย์. 2533) และมีข้อค้นพบจากงานวิจัยว่า การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีทางการศึกษา (วีรวุฒน์ พึ่งเจริญ. 2538) คุณสมบัติของผู้บริหาร ที่มีอิทธิพลต่อการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานทางการศึกษาคือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างดี มีวิสัยทัศน์ ก้าวทันโลก คณะกรรมการโรงเรียนมีแนวทางการนำความคิดไปสู่การปฏิบัติได้จริง (ชิดชนก และคณะ. 2544)

ผลการวิจัยในสาขาอื่นๆที่สนับสนุนว่าผู้นำทางความคิด มีบทบาทสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการใช้นวัตกรรมของคนในกลุ่มและนอกกลุ่มคือ พบว่า ผู้ที่มีภาวะผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการชักชวนในสตรีมาสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มสตรีประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา(มุสดีทรัพย์สาร. 2526 : 35) ความน่าเชื่อถือของคณะกรรมการกลุ่มและการชักชวนของเจ้าหน้าที่นิคมมีผลต่อการตัดสินใจเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน (สมเดช ประวิไลวรรณ. 2540 : 127) ภาวะผู้นำทางความคิดด้านอาหารมีผลต่อการยอมรับอาหารชนิดใหม่ (สมดี ทองพิศาลวิวัฒน์. 1994 : 3119) ภาวะผู้นำทางความคิดเป็นปัจจัยสำคัญในการเผยแพร่ นวัตกรรม สำหรับการป้องกันเอดส์ในกลุ่มประชาชนในประเทศไทย (Berkowrt. 1997)

ในงานวิจัยเรื่องนี้ ภาวะผู้นำทางความคิด ของคณะกรรมการโรงเรียนที่ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและกรรมการโรงเรียนที่เป็นตัวแทนของชุมชนในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลในเชิงนโยบายการทำงานประกันคุณภาพของโรงเรียน และยังเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานจริงอีกด้วย อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงอาจมีคณะกรรมการโรงเรียนหลายประเภทคือ 1) คณะกรรมการโรงเรียน มีบทบาทในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพอย่างแท้จริงและมีภาวะผู้นำทางความคิด 2) คณะกรรมการโรงเรียนที่ไม่ มีบทบาทมากในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพของโรงเรียน 3) คณะกรรมการโรงเรียนที่มีบทบาทในการดำเนินงานด้วยการประกันคุณภาพแต่ไม่มีภาวะผู้นำทางความคิด งานวิจัยเรื่องนี้อาจไม่สามารถจำแนกความแตกต่างของคณะกรรมการโรงเรียนในกลุ่มที่ 2 และ 3 ออกจากกันอย่างชัดเจน แต่แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพของทั้งสองกลุ่มอาจมีความแตกต่างกัน จึงน่าจะมีการศึกษาให้ลึกซึ้งลงไปอีก

ปัจจัยระดับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการตัดสินใจของครูในการยอมรับหรือ ปฏิเสธ นวัตกรรมประกันคุณภาพการศึกษา โดยครูจะต้องรับทราบว่ามีการประกันคุณภาพการศึกษา และทราบถึงหลักการและวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา จากนั้นครูจะสร้างทัศนคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และครูตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธการประกันคุณภาพการศึกษา โดยครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาหากยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา ก็จะนำการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ และถ้าเกิดประโยชน์ก็จะเข้าสู่การใช้การประกันคุณภาพการศึกษาอย่างถาวร (Rogers. 1995 : 161 - 185)

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าปัจจัยระดับบุคคล ซึ่งได้แก่ การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาและพฤติกรรมสื่อสารมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การตั้งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การตัดสินใจยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาและการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ มีประเด็นในการอภิปรายดังนี้

การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาของครูมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดยการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา กล่าวคือ ครูที่มีการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพสูงจะมีการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพสูงด้วย โรเจอร์ ได้กล่าวถึงการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมว่าสามารถที่จะอธิบายและแสดงถึงการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับคุณลักษณะของนวัตกรรม ซึ่งมีผลต่ออัตราการยอมรับนวัตกรรม โดยคุณลักษณะของนวัตกรรมที่มีประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ สามารถเข้ากันได้ สามารถทดลองใช้ สามารถสังเกตเห็นผลได้ และมีความซับซ้อนน้อยจะได้รับการยอมรับอย่างรวดเร็ว (Rogers, 1983 : 210-240)

งานวิจัยของมุสตี ทรัพย์สาร (2526) พบว่าคุณลักษณะประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ความเข้ากันได้ ความสามารถเห็นผล และความยุ่งยากซับซ้อนมีอิทธิพลต่อการยอมรับการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา แต่ความสามารถนำไปทดลองใช้ไม่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรม และงานวิจัยของพนมพร ชันธิวิไชย (2537) ที่พบว่าความเข้ากันได้และประโยชน์เชิงเปรียบเทียบมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมการปลูกยางพาราของเกษตรกร อภิญา ซอหะซัน (2537) พบว่า ถ้านวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาไม่ขัดต่อหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลามก็มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาของครูสอนศาสนาอิสลาม วิษณุ โพธิ์ประสาท (2542) พบว่าความเหมาะสมและเข้ากันได้กับการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีบริการในระบบเครือข่ายโรงเรียน สุภาพ จันตะคาด (2535) นวัตกรรมที่เกิดผลดีกับการเรียนการสอนและง่ายต่อการใช้มีผลต่อการใช้นวัตกรรมทางหลักสูตรและการสอนของครู

มีงานวิจัยในสาขาอื่นที่มีใช้การศึกษาที่สนับสนุนความสำคัญของการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรม เช่น การรับรู้คุณลักษณะของอุปกรณ์ประหยัดไฟฟ้ามีผลต่อการยอมรับการใช้อุปกรณ์ประหยัดไฟฟ้าภายในบ้าน (ทิพย์วรรณ ขวัญศรีสุทธิ . 2540) กลุ่มที่ใช้บริการเครือข่ายบริการสื่อสารระบบดิจิตอล (ISDN) มีการรับรู้ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ความเข้ากันได้ ความยุ่งยากซับซ้อนน้อย ความสามารถทดลองใช้และความสามารถสังเกตได้มากกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้บริการ (รังสิมา

สุวรรณจินดา. 2540) การรับรู้ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ความเพียงพอและความสะดวกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับนวัตกรรม โครงการสื่อสาร โทรคมนาคมเครือข่ายการศึกษาของซันจูส (Vinson. 1997) ความสะดวกมีผลต่อการยอมรับพยาบาลพิเศษที่ดูแลผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์ที่บ้าน (Cotter. 1997) ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ความเข้ากันได้และความยุ่งยากซับซ้อนมีอิทธิพลต่อการยอมรับระบบผ่านดาวเทียมแบบดิจิทัล (Carlin. 1998)

การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 โดยอธิบายโดยรายละเอียดได้ว่า ครูที่มีความรู้สึว่าการประกันคุณภาพศึกษามีประโยชน์มากกว่าแนวปฏิบัติเดิม เช่น การประกันคุณภาพการศึกษาทำให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานตามหลักสูตรมากกว่าแนวปฏิบัติเดิมที่ทำมาในอดีต ทำให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนฝึกคิดฝึกปฏิบัติจริงมากกว่าวิธีการเดิม และครูที่มีความรู้สึว่าการประกันคุณภาพการศึกษามีความสอดคล้องกับค่านิยม หรือการปฏิบัติเดิมครูก็จะพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นขึ้นและมีความมั่นใจว่าตนเองสามารถใช้นวัตกรรมได้ ครูรู้สึกว่าการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถทดลองใช้ได้ เช่น ครูรู้สึกว่าการประกันคุณภาพการศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนคิดและปฏิบัติซึ่งเป็นแนวทางที่ครูสามารถนำไปทดลองปฏิบัติได้ มีการประเมินผลความรู้พื้นฐานของนักเรียนซึ่งสามารถนำไปทดลองปฏิบัติได้ มีการวางแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับท้องถิ่นซึ่งครูสามารถนำมาทดลองปฏิบัติได้ และมีการส่งเสริมครูให้พัฒนางานอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งที่สามารถนำมาปฏิบัติได้ และครูรู้สึกว่าการประกันคุณภาพการศึกษามีผลที่ชัดเจนง่ายที่จะเห็นผลของการประกันคุณภาพการศึกษาทำให้เกิดการยอมรับได้ เช่น ครูรู้สึกว่าการประกันคุณภาพการศึกษาทำให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างเห็นได้ชัดเจน ทำให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ทำให้เกิดการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศภายในโรงเรียนที่ครบถ้วน ทำให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนอย่างเห็นได้ชัดเจน และสามารถพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมได้อย่างเห็นได้ชัดเจน

พฤติกรรมสื่อสารมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า พฤติกรรมสื่อสารเป็นปัจจัยระดับบุคคลปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยพบว่าพฤติกรรมสื่อสารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา กล่าวคือ ครูที่มีพฤติกรรมสื่อสารสูงจะมีการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาสูงด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าพฤติกรรมสื่อสารเป็นการแสดงออกเพื่อที่จะสื่อความหมายกัน โดยทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้สึก ความนึกคิด ทศนคติ และประสบการณ์ระหว่างกัน เพื่อให้บุคคลในสังคมเข้าใจตรงกัน (ขวัญเรือน กิตติวัฒน์. 2533) โดยครูที่มีพฤติ

กรรมการสื่อสารสูง คือครูที่มีการสื่อสารระหว่างบุคคลและการสื่อสารมวลชนสูง เช่น พังรายการ วิทยุที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา อ่านหนังสือพิมพ์โดยเปิดคอลัมน์การศึกษา ชมรายการ โทรทัศน์ที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ค้นคว้าหนังสือและเอกสารเกี่ยวกับวิชาที่สอน อ่านวารสารการศึกษา สนทนากับครูในโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพ พูดคุยกับผู้นำชุมชนเกี่ยวกับปัญหาคุณภาพนักเรียน สนทนากับผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน และรับฟังผู้บริหารเกี่ยวกับการเขียนแผนการสอน เป็นต้น

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย เรืองมณีชัชวาล (2539) ที่พบว่าพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาในระดับความรู้ ทักษะ และ การนำนวัตกรรมไปใช้ สาโรจน์ แผงยัง (2536) พบว่า พฤติกรรมการสื่อสารมีอิทธิพลโดยตรงต่อการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา และงานวิจัยของ อภิญา ซอหะซัน (2537) พบว่าการเข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาและได้รับทราบแนวคิดที่สามารถนำมาใช้ได้อย่างมั่นใจมีผลต่อการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการสอนของครูสอนศาสนาอิสลาม

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่สนับสนุนว่าพฤติกรรมกรรมการสื่อสารมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมอื่น ๆ เช่น งานวิจัยของคำนึ่ง คำชะ (2539) พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตที่ครบวงจรมีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารต่างกัน โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมี พฤติกรรมการสื่อสารมากกว่าเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ งานวิจัยของธวัช ทองมณี (2539) พบว่าพฤติกรรมกรรมการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและองค์กรเอกชนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจยอมรับเทคนิคการปลูกผักปลอดสารพิษ และพนมพร จันทร์วิไชย (2534) พบว่าพฤติกรรมกรรมการสื่อสารโดยเฉพาะสื่อบุคคลมีความสำคัญกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมการปลูกยางพาราทุกขั้นตอนคือ ขันความรู้ ขันจิตใจ ขันการตัดสินใจ ขันนำไปใช้และขันยืนยัน โดยสุพจน์ เตระจิตร (2541) และวัฒนา จินดาวรรณ (2538) พบว่าการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจร่วมผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวกับศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 11 ของเกษตรกรจังหวัดร้อยเอ็ด และมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกทำการเกษตรแบบผสมผสาน และงานวิจัยของนรินทร์ แจมพิมาย (2540) และศิริจิต ทุ่งหว้าและคณะ (2541) พบว่าความถี่ในการรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจและปลูกถั่วเหลืองในฤดูแล้งของเกษตรกรในเขตชลประทานหนองหวาย จังหวัดขอนแก่น และมีผลต่อการตัดสินใจทำการเกษตรระบบไร่นาสวนผสม

ปัจจัยระดับบุคคลที่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าลักษณะทางชีวะสังคมและภูมิหลังของครู ประกอบด้วย เพศ อายุ อายุราชการและระดับการศึกษา และลักษณะทางชีวะสังคมและภูมิหลังของคณะกรรมการโรงเรียน ประกอบด้วย เพศ อายุและระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา แสดงให้เห็นว่าการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู เกิดจากการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษาและพฤติกรรมกรรมการสื่อสารของครู และภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการโรงเรียน โดยเพศ อายุ อายุราชการ และระดับการศึกษาของครู และเพศ อายุ และระดับการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียน จะแตกต่างกันอย่างไรก็ไม่มีผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญา ซอหะซัน (2537) ที่พบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาของครูสอนศาสนาอิสลาม โดยสาโรจน์ แผงยัง (2536) โสภิตตา มงคลเกษม (2539) วัฒนา จินดาวรรณ (2538) กาญจนา เชื้อววิทย์การ (2540) พบว่าเพศแตกต่างกันมีการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาไม่แตกต่างกัน มีความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมการคาดเข็มขัดนิรภัยไม่

การที่ตัวแปรชีวะสังคมและภูมิหลัง ไม่อธิบายการมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ เมื่อมีตัวแปรอื่นที่ดีกว่าในสมการ อาจเป็นเพราะตัวแปรเหล่านี้ ทำหน้าที่เป็นกระตุ้น (moderator variable) มิใช่สาเหตุที่แท้จริงของตัวแปรตาม

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา เขตการศึกษาที่ 1

1. ควรมีการประเมินและตรวจสอบการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และจัดโครงสร้างของการพัฒนา การดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม เพราะข้อมูลจากการวิจัยแสดงว่า การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพเพื่อให้ ครู – อาจารย์ นำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการทำงาน ยังมีความแตกต่างระหว่างจังหวัดต่าง ๆ และในระดับโรงเรียน และพบข้อมูลว่าครูส่วนใหญ่มี การมุ่งใจ การตัดสินใจ การนำไปใช้ ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

2. ควรมีการเพิ่มภาวะผู้นำของคณะกรรมการการบริหารโรงเรียน โดยการใช้กระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะคณะกรรมการโรงเรียนเป็นปัจจัยทางบวกที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

สำหรับโรงเรียน

1. ควรมีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ครู-อาจารย์ ให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะด้านการใช้แนวคิดของการประกันคุณภาพการศึกษาในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การทำงานร่วมกัน เพื่อให้เห็นประโยชน์ของการประกันคุณภาพ และเห็นว่าเป็นสิ่งที่ตนเองสามารถทำได้ไม่ยาก นอกจากนี้ควรสร้างเครือข่ายการสื่อสารหลายรูปแบบให้เกิดขึ้นทั้งในรูปแบบภายในโรงเรียน ภายนอกโรงเรียน ผ่านสื่อมวลชน ผ่านการสื่อสารระหว่างบุคคล ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมสื่อสารให้มากขึ้น

2. ควรมีการตรวจสอบแนวคิดของคณะกรรมการ โรงเรียนเกี่ยวกับการใช้การประกันคุณภาพในโรงเรียน และแนวการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพของโรงเรียนแบบองค์รวมโดยคำนึงการมีส่วนร่วม และไม่เป็นการะในระดับเอกสาร ที่บันทึกเวลา และแรงจูงใจที่จะ พัฒนานักเรียนอย่างแท้จริง

3. สนับสนุนให้มีการพัฒนา ครู-อาจารย์ ให้เพิ่มพูนการศึกษาของตนเองให้สูงกว่าระดับปริญญาตรี

4. ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรม ด้านการประกันคุณภาพในทุกระดับทั้งในระดับโรงเรียน ระดับสาขาวิชา ระดับห้องเรียน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการสื่อสารระหว่างกันให้มากขึ้น

5. ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน โดยทำวิจัยในทุกสาขาวิชา และกระตุ้นให้เกิดกลุ่มทางวิชาการที่จะช่วยกันพัฒนาวิธีสอนตามแนวทางการประกันคุณภาพ การประเมินผล การสอนการเรียน ตามแนวทางการประกันคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะมีผลต่อการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพที่ชัดเจนมาก

สำหรับครู-อาจารย์

ควรมีการพัฒนาตนเองโดยการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการทำงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาเจตคติและทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรอิสระระดับบุคคลเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะมีความแปรปรวนของการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับบุคคลมากที่สุด และจากการวิจัยครั้งนี้ปัจจัยระดับบุคคลสามารถอธิบายได้สูงก็จริงแต่ก็มีความแปรปรวนในตัวแปรตามเหลืออีก ตัวแปรอิสระระดับบุคคลที่อาจใช้ในการอธิบาย การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาได้มากขึ้น ได้แก่ ความรัก และ ความศรัทธาในอาชีพครูซึ่งเป็นตัวแปรที่พบจากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนที่มีการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมสูง หรือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทั้งนี้เพราะการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาจะบรรลุผลสำเร็จได้จะต้องใช้ความพยายามในการเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ อย่างไม่ย่อท้อ หรืออาจเพิ่มตัวแปร ความเชื่ออำนาจใน

ตน เพราะผู้ที่มีความเชื่อมั่นว่าการเกิดผลดีหรือผลเสียแก่ตนหรือการทำงาน ขึ้นอยู่กับความสามารถของตนเองและ การกระทำของตนเองมากกว่าโชคกลาง จะเป็นผู้ชอบแสวงหาความรู้

2. ควรศึกษาตัวแปรอิสระระดับโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น เพื่อจะได้ค้นหาตัวแปรอิสระระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรอิสระระดับบุคคลให้กว้างขวางมากขึ้น ผลจากการศึกษา ข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า ตัวแปรระดับโรงเรียนที่น่าสนใจ รูปแบบการบริหารโรงเรียน การมีส่วนร่วมทางสังคม และบรรยากาศองค์กร เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาลำดับขั้นการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมทั้งกระบวนการ โดยเริ่มจากความรู้อีกเกี่ยวกับนวัตกรรม การจูงใจเกี่ยวกับนวัตกรรม การตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม การนำนวัตกรรมไปใช้ และการยืนยันการใช้นวัตกรรม โดยใช้การเก็บข้อมูลหลายครั้งตามรูปแบบของการวิจัยเชิงกระบวนการ (process research)

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ,กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). คู่มือแนวทางการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน (School Charter). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.(โครงการประกันคุณภาพการศึกษา)
- กรมสามัญศึกษา,กระทรวงศึกษาธิการ. (2536). การศึกษาความมีมนุษยสัมพันธ์และความเป็นผู้นำทางนวัตกรรมของศึกษานิเทศก์ กรมวิชาการ เขตการศึกษา 2. ยะละ : โรงพิมพ์สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 2.
- กัทธนา ลี้มชวลิต.(2539).การยอมรับนวัตกรรมของบุคลากรในองค์การ:กรณีศึกษาการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงานของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2542). การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. นครปฐม : สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- ขจรพงษ์ เพชรเลิศอนันต์. (2541, เมษายน-มิถุนายน) "บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา,"ใน วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง.1(1) :81-102.
- ขวัญเรือน กิตติวัฒน์. (2533). "แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมสื่อสาร," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมศาสตร์การสื่อสาร หน่วยที่ 1-8. 1-42. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชูศักดิ์ ขำพิมพ์. (2532). การยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษาของครูช่างอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ คม. (เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- ดิเรก ฤกษ์หรัย. (2528). การนำการเปลี่ยนแปลงเน้นกระบวนการแพร่กระจายนวัตกรรม. กรุงเทพฯ : โครงการสำรวจพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2538). ข้อมูลเบื้องต้นของการสัมมนาผู้นำนิสิตนักศึกษา เรื่องการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาให้เหมาะสมกับยุคสมัย. กรุงเทพฯ : กองบริการการศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ทรงฤทธิ์ เสือสวย.(2539).การศึกษาพฤติกรรมกรยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยี การศึกษาของครูดีเด่น. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ชวิช ทองมณี. (2539). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมเกษตรยั่งยืน :กรณีศึกษาเทคนิคการปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลบางเหริยง อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยทักษิณ (สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- ชเนศ ชำเกิด. (2541, สิงหาคม-กันยายน). "การประกันคุณภาพการศึกษา," ใน วารสารส่งเสริมเทคโนโลยี. 25(140) : 174-176.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2538, กรกฎาคม-ธันวาคม). "วิธีวิทยาขั้นสูงด้านการวิจัยและสถิติ," วิธีวิทยาการวิจัย. 7(2) : 1-36.
- นันทา สุกิจโกวิท. (2536). การศึกษาการยอมรับนวัตกรรมทางการเรียนการสอนของครูอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์. จอ.ม. (เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- บัญญัติ อึ้งสกุล. (2537). บทบาทของผู้บริหารการโรงเรียนมัธยมต่อการส่งเสริมงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุรินทร์ บุรัตน์. (2528). ระดับการยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนในเขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ จม.(ภาควิชาประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประนอม เดชชัย. (2531). นวัตกรรมการเรียนการสอนและแนวปฏิบัติสังคมศึกษา. เชียงใหม่ : ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ผุสดี ทรัพย์สาร. (2526). คุณลักษณะของนวัตกรรมที่มีผลมากที่สุดต่อการยอมรับของกลุ่มเป้าหมาย : ศึกษาเฉพาะกรณีการยอมรับการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ผักตบชวาของกลุ่มสตรีประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา บ้านสันป่าม่วง ตำบลบ้านด้อม อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต(ประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พนมพร ชันธิวิไชย. (2534). การศึกษากระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมการปลูกยางพาราของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. (พัฒนาศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พนาลัย อยู่สำราญ. (2535). ตัวแปรทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการสอนของครูสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 1. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- พรณี บุญประกอบ. (2528). การเปรียบเทียบวิธีการให้ความรู้สองแบบที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรใหม่ของครูมัธยมศึกษาโดยใช้ชุดการเรียน. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชนี เขยจรรยา, เมตตา วิวัฒนานุกูลและถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. (2541). แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- ภาวดี ทิริบุรี. (2525). องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้นวัตกรรมทางการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครูในกลุ่มนครหลวง. ปรินญา นิพนธ์. กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มนัส บุญประกอบและคณะ. (2543). การวิจัยและพัฒนาเทคนิคการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวทางการยกระดับคุณภาพวิทยาศาสตร์ศึกษา, รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. ถ่ายเอกสาร.
- รัชณี ศิลปบรรเลง. (2535, มิถุนายน-กรกฎาคม). "ศัพทานุกรมการวิจัย," วารสารวิจัยการศึกษา. 15(5) : 25-27.
- วิชัย เอียดบัว. (2534). ลักษณะจิตสังคมที่เกี่ยวข้องของกับพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญา นิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิษณุ โพธิ์ประสาท. (2542). การยอมรับ การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายโรงเรียนของครูและนักเรียนมัธยมในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. (การหนังสือพิมพ์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร จิตทรัพย์. (2533). องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาของ ครูมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วีรยุทธ บุญยะไวโรจน์. (2537). ระดับการยอมรับนวัตกรรมและการรับรู้คุณค่าของนวัตกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ของครูคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ด. (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วีรวัฒน์ พึ่งเจริญ. (2538). องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5. ปรินญา นิพนธ์ คม. (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2535, มิถุนายน-กรกฎาคม). "การวิเคราะห์พระระดับสำหรับการวิจัยการศึกษา," วารสารวิจัยการศึกษา. 15(5) : 3-14.
- ศิริพร เชิดวงศ์สุข. (2539). พฤติกรรมการรับข่าวสาร เรื่องยาม้าของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนกรมสามัญศึกษากลุ่มที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วารสารศาสตรมหาบัณฑิต.(สื่อสารมวลชน).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สนาน คุณประเสริฐ. (2535). ผลการใช้สารชักจูงในการยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษาของครูคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย เรืองมณีชัชวาล,ว่าที่ร.ด. (2539). การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารกับการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาของนักฝึกอบรมไทย. ปริญญาานิพนธ์. กศ..ม.(เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมบูรณ์ ลักษณะนุกิจ. (2528). ระดับการยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษาของนิเทศก์อำเภอและครูวิชาการ กลุ่มโรงเรียน ในเขตการศึกษา 3. วิทยานิพนธ์ คม.(ภาควิชาประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สาโรจน์ แผงยัง. (2536). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาของ นักฝึกอบรมในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.(เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541 ก). การตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงโรงเรียน.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์คุรุสภา.(เอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษาเล่มที่ 5).
- .(2541ข). การประเมินคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา. (เอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษา เล่มที่ 7).
- .(2541 ค). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์คุรุสภา. (เอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษา เล่มที่ 1)
- สำลี ทองธิว. (2526). กลวิธีการเผยแพร่นวัตกรรมทางการศึกษาสำหรับผู้บริหารและครูก้าวหน้า. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์.
- สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ. (2537). รูปแบบการแพร่รับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพประชาชน ตามโครงการนำพระทัยจากในหลวง เพื่อพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด.(เทคโนโลยีการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุภาพ จันตะคาด. (2535). *การศึกษาความต้องการและปัญหาในการนำนวัตกรรมทางหลักสูตรและการสอนไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน).* เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาภรณ์ ทองเจิม. (2528). *ระดับการยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษานิเทศอำเภอลำปางและครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนในเขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ คม. (ภาควิชาประถมศึกษา).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เสถียร เขยประทับ. (2535). "การสื่อสารนวัตกรรม," ในเอกสารการสอนชุดวิชาสื่อสารเพื่อการพัฒนา หน่วยที่ 1-8. 119-211. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2521, มิถุนายน). "ปัญหาของครูนวัตกรรมการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างแนวความคิดต่ออาชีพครูกับแบบของพฤติกรรม," *วารสารการวิจัยทางการศึกษา*. 8 : 4-11.
- อภิญา ซอหะซัน. (2537). *องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาของครูสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ คม. (โสตทัศนศึกษา).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อภิญา ตันศิริ. (2540-2541, ธันวาคม-มกราคม). "การประกันคุณภาพการศึกษา," *วารสารร่มไทรทอง*. 7(4) : 27-33.
- อรพรรณ ลิ้มเจริญ. (2537). *การยอมรับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ : กรณีศึกษาของบุคลากรในเครือบริษัทศรีวรา. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อุไร ถาวรงามยิ่งสกุล. (2528). *ระดับการยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอลำปางและครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนในเขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ คม. (ภาควิชาประถมศึกษา).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- Berkowitz, David. (1997, December). "Capturing the New Product Diffusion Process at the Individual Adopter Level : A Controlled Field Experiment in an Event History Modeling Framework (Innovation Diffusion)," Ph.D. Dissertation, The University of Alabama, Dissertation Abstracts International : (CD-ROM). 58(06) : 2298.
- Cumber, Carol Jane. (1995, August). "Determinants of Receptivity to Innovative Change : Focus on Education Improvement," Ph. D. Dissertation, South Dakota State University, Dissertation Abstracts International : (CD-ROM). 56 (02) : 509.
- Edwards, Mageline. (1998, August). "From University Computer Lab to the Elementary Classroom : A Retrospective Study of Teacher Training in Telecommunications," Ed. D. Dissertation, University of Sarasota, Dissertation Abstracts International : (CD-ROM). 59 (02) : 458.

- Gray, Kimberly Clark. (1999, January). *"Teachers' Perceptions of Innovation Adoption (case methodology, Education Reform, Staff Development, Leadership),"* Ph. D. Dissertation, University of Virginia, dissertation Abstracts International : CO-ROM). 59(59) : 2323.
- Knutel, Phillip Gerard. (1999, April). *"Adoption of an Innovation : the Process Through Which Faculty Decide Whether to Use Instructional Technology,"* Ph. D. Dissertation, The University of Michigan, Dissertation Abstracts International : (CD-ROM). 59(10) : 3752.
- Moore, Mary J. (1996, April). *"Characteristics of Earties Adopters of Telemedieinc (Assertiveness), Interactive Video),"* Ph. D. Dissertation, The University of Texas at Austin, Dissertation Abstracts International : (CD-ROM). 56(10) : 3843.
- Morrison, Pamela Danvess. (1996, December). *"A Framework for Studying the Adoption of Technological Innovations by Organizations and the Role of Leading-Edge Users,"* Ph. D. Dissertation , University of New South Wales (Australia), Dissertation Abstracts International : (CD-ROM). 57(06) : 4014.
- Ndahi, Hassan Bata. (1999, February). *" A study of Industrial and Technical Teacher Education Faculty Acceptance of Distance Learning Technology,"* Ed.D. Dissertation, Oklahoma State University, Dissertation Abstracts International : (CD-ROM). 59(08) : 2941.
- Park, Kyungae. (1994, March). *"Consumer Use Jnnovativeness : An Empirical Conceptualization (Product Use),"* Ph. D. Dissertation, The University of Tennessee , Dissertation Abstracts International : (CD-ROM). 54(09) : 3524.
- Robbins, John Michael. (1995, February). *"An Examination of Ethnographic Research Methodology in Family therapy in Context of Rogers' Innovation. Decision Process Model (Everett M. Rogers),"* Ph. D. Dissertation, The Florida State University , Dissertation Abstracts International : (CD-ROM). 55(08) : 2573.
- Rogers, Everett M. (1983). *Diffusion of Innovation*. 3rd ed. New York : The Free Press.
- Rogers, Everett M. (1995). *Diffusion of Innovation*. 4th ed. New York : The Free Press.
- Svenkerud, Peer Jacob. (1997, April). *"Testing the Applicability of Two Information Dissemination Models, Diffusion of Innovations and Social Marketing, For HIV/AIDS \Prevention Among Unique Population Groups in Thai land (Immune Deficiency),"* Ph. D. Dissertation, Ohio University, Dissertation Abstracts International : (CD-ROM). 57(10) : 4190.

- Weir, Gordon Thomas. (1999, February). *"Determinants of Diffusion of Electronic News Media : An In-Depth Case Study of the Diffusion of a Digital Newspaper,"* Ph.D. Dissertation, University of Missouri Columbia , Dissertation Abstracts International : (CD-ROM). 59(08) : 2765.
- You, Yeonqmahn, (1994, January). *"An Investigation into The Relationships between Teacher's Exposure, Demographic Characteristics, Concerns, and Receptivity to an Educational Innovation,"* Ph. D. Dissertation, The Florida State University, Dissertation Abstracts International : (CD-ROM). 52(12) : 4415.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสอบถามภาวะผู้นำทางความคิด
- แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
- แบบสอบถามการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา
- แบบสอบถามการตัดสินใจยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา
- แบบสอบถามการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้
- แบบสอบถามการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา
- แบบสอบถามพฤติกรรมการสื่อสาร

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง ปัจจัยระดับบุคคลและระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน
2. แบบสอบถามนี้ไม่มีข้อใดถูก - ผิด แต่เป็นการสอบถามความคิดเห็นและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน
3. คำตอบตามความเป็นจริงของแต่ละข้อจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยนี้ จึงขอความกรุณาให้ตอบตามความเป็นจริงมากที่สุด
4. คำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ ผู้วิจัยจะนำคำตอบที่ได้ไปประมวลผลเป็นส่วนรวมโดยไม่มีผลเสียหายกับผู้หนึ่งผู้ใดทั้งสิ้น

รศ.ดร. ดุษฎี โยเหลา
หัวหน้าโครงการวิจัย ฯ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ขอให้ท่านเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่จัดไว้

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุด สูงกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี
 ต่ำกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำทางความคิด

คำแนะนำในการตอบ

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่มีข้อความเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางความคิดด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อท่านอ่านข้อความที่ละเอียดแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

- ✓ ในช่องคำตอบที่ 1 แสดงว่า ไม่จริงเลย ✓ ในช่องคำตอบที่ 4 แสดงว่า ค่อนข้างจริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 2 แสดงว่า ไม่จริง ✓ ในช่องคำตอบที่ 5 แสดงว่า จริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 3 แสดงว่า ค่อนข้างไม่จริง ✓ ในช่องคำตอบที่ 6 แสดงว่า จริงที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริงเลย.....จริงที่สุด					
		1	2	3	4	5	6
1	ข้าพเจ้าไม่สามารถชักจูงให้เกิดการพัฒนาาระบบข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียนได้						
2	ข้าพเจ้าชักชวนครูให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยสามารถใช้วัสดุอุปกรณ์ในห้องเรียนได้						
3	ข้าพเจ้าสามารถช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมได้						
4	มักมีผู้มาขอความคิดเห็นข้าพเจ้าเกี่ยวกับการจัดระบบงานให้มีความชัดเจนคล่องตัว						
5	ข้าพเจ้าไม่สามารถทำให้เกิดความเห็นพ้องกันเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการให้แก่ครูได้						
6	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้จากการดูงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทางวิชาการมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนได้ผลดีเยี่ยม						
7	มีผู้ไม่เห็นด้วยกับข้าพเจ้าในการที่จะนำความรู้จากนักวิชาการมาปรับใช้เพื่อการพัฒนาบุคลากรให้เป็นไปตามเป้าหมาย						
8	แม้ว่าข้าพเจ้าจะเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานแต่มักจะถูกครูต่อต้านว่ายากที่จะทำได้						
9	ข้าพเจ้าได้รับความไว้วางใจจากครูให้เป็นตัวแทนจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียน						
10	ข้าพเจ้าได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีความคิดริเริ่มเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้						

สำหรับครู

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง ปัจจัยระดับบุคคล และระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน จำนวน 9 หน้า
2. แบบสอบถามนี้ไม่มีข้อใดถูก - ผิด แต่เป็นการสอบถามความคิดเห็นและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน
3. คำตอบตามความเป็นจริงของแต่ละข้อจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยนี้ จึงขอความกรุณาให้ตอบตามความเป็นจริงมากที่สุด
4. คำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ ผู้วิจัยจะนำคำตอบที่ได้ไปประมวลผลเป็นส่วนรวมโดยไม่มีผลเสียหายกับผู้หนึ่งผู้ใดทั้งสิ้น

รศ.ดร. ดุษฎี โยเหลา
หัวหน้าโครงการวิจัย ฯ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ขอให้ท่านเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่จัดไว้

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ.....ปี

3. อายุราชการ.....ปี

4. ระดับการศึกษาสูงสุด สูงกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2

ชุดที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

คำแนะนำในการตอบ

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่มีข้อความเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางความคิดด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อท่านอ่านข้อความที่ละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1	การประเมินตนเองเป็นการประเมินงานให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานกลางของ สปช.		
2	การประเมินมาตรฐานโรงเรียนระดับประเทศพิจารณาการดำเนินงานของโรงเรียนตามมาตรฐานกลางมากกว่ามาตรฐานท้องถิ่น		
3	การประเมินมาตรฐานโรงเรียนตามมาตรฐานกลางต้องผ่านเกณฑ์ดัชนีทุกตัว		
4	การประกันคุณภาพการศึกษาเน้นผู้รับบริการคือนักเรียนเป็นสำคัญ มากกว่าปัจจัยด้านการเรียนการสอนและการบริหาร		
5	โรงเรียนต้องมีผลการประเมินไม่ต่ำกว่าระดับ 3 คือมีคุณภาพน่าพอใจสูง จึงจะผ่านเกณฑ์ผ่านการประเมินมาตรฐานโรงเรียนระดับประเทศ		
6	การประเมินมาตรฐานโรงเรียนระดับประเทศต้องจัดทำทุก 2 ปี		
7	การประเมินตนเองของโรงเรียนจัดทำโดยคณะกรรมการของโรงเรียน		

ชุดที่ 2 แบบสอบถามการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา

คำแนะนำในการตอบ

เมื่อท่านอ่านข้อความที่ละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

✓ ในช่องคำตอบที่ 1 แสดงว่า ไม่จริงเลย ✓ ในช่องคำตอบที่ 4 แสดงว่า ค่อนข้างจริง

✓ ในช่องคำตอบที่ 2 แสดงว่า ไม่จริง ✓ ในช่องคำตอบที่ 5 แสดงว่า จริง

✓ ในช่องคำตอบที่ 3 แสดงว่า ค่อนข้างไม่จริง ✓ ในช่องคำตอบที่ 6 แสดงว่า จริงที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริงเลย.....จริงที่สุด					
		1	2	3	4	5	6
1	ข้าพเจ้ายินดีที่จะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน						
2	การทำรายงานประเมินตนเองของโรงเรียนแม้จะต้องใช้เวลามากแต่เชื่อว่าทำให้โรงเรียนสามารถพบจุดที่ควรปรับปรุงแก้ไขได้						
3	ข้าพเจ้าสนใจหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานโรงเรียนจากสื่อต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน						
4	ข้าพเจ้าคิดว่าการวางแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนยากที่จะทำได้จริง						
5	การตรวจสอบการทำงานของโรงเรียนว่าดำเนินการได้มาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าจะต้องมีภาระการทำงานเพิ่มมากขึ้น						
6	ข้าพเจ้าคาดว่า การรับรองมาตรฐานโรงเรียนจะทำให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนมีคุณภาพมากขึ้น						
7	ข้าพเจ้าคิดว่าการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติได้ในสถานการณ์จริง						
8	การตรวจสอบงบประมาณที่ใช้ในการนำแผนสู่ความสำเร็จ ข้าพเจ้าเชื่อว่าเป็นเรื่องของการจับผิดเกี่ยวกับการทำงานของโรงเรียน						
9	ข้าพเจ้าพอใจที่โรงเรียนจะเข้ารับการประเมินเพื่อขอรับรองมาตรฐานโรงเรียนแม้จะมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก						
10	ข้าพเจ้าพอใจที่จะให้มีการจัดสวัสดิการตอบแทนการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม						
11	ข้าพเจ้ายินดีให้มีการนิเทศ 100% เพื่อนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน						
12	ข้าพเจ้ารู้สึกท้อถอยที่จะต้องจัดการศึกษาที่มุ่งให้นักเรียนมีความรู้ครบตามหลักสูตร						
13	การประเมินตนเองของโรงเรียนเป็นการเพิ่มภาระให้ข้าพเจ้าและไม่มีประโยชน์ต่อนักเรียนมากพอ						
14	ข้าพเจ้าไม่แน่ใจในขณะประเมินมาตรฐานโรงเรียนว่าจะมีบรรทัดฐานเดียวกันทั้งประเทศ						

ชุดที่ 3 แบบสอบถามการตัดสินใจยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา

คำแนะนำในการตอบ

เมื่อท่านอ่านข้อความที่ละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

✓ ในช่องคำตอบที่ 1 แสดงว่า ปฏิเสธอย่างยิ่ง ✓ ในช่องคำตอบที่ 4 แสดงว่า ค่อนข้างยอมรับ

✓ ในช่องคำตอบที่ 2 แสดงว่า ปฏิเสธ ✓ ในช่องคำตอบที่ 5 แสดงว่า ยอมรับ

✓ ในช่องคำตอบที่ 3 แสดงว่า ค่อนข้างปฏิเสธ ✓ ในช่องคำตอบที่ 6 แสดงว่า ยอมรับอย่างยิ่ง

ข้อ	ข้อความ	ปฏิเสธอย่างยิ่ง...ยอมรับอย่างยิ่ง					
		1	2	3	4	5	6
1	การจัดทำธรรมนูญโรงเรียนเป็นการเพิ่มภาระให้ครู แต่ข้าพเจ้าก็เต็มใจที่จะจัดทำ						
2	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะประเมินการทำงานของโรงเรียน แม้จะมีขั้นตอนหลายขั้นตอน						
3	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะให้โรงเรียนเข้ารับการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐาน แม้จะต้องเพิ่มภาระแก่ข้าพเจ้า						
4	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีแม้จะต้องมาปฏิบัติงานในวันหยุดราชการ						
5	ข้าพเจ้ายอมรับการนิเทศ 100% แม้จะต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนในทางลบ						
6	การผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานโรงเรียนระดับประเทศเป็นเรื่องยาก แต่ข้าพเจ้าก็ยอมรับเกณฑ์การประเมินที่จะต้องผ่านดัชนี						
7	ข้าพเจ้าตั้งใจจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนฝึกคิดและปฏิบัติจริง แม้จะต้องใช้เวลาในการจัดกิจกรรมมาก						
8	ข้าพเจ้าเต็มใจที่จะขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัดในกรณีที่โรงเรียนของข้าพเจ้าไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย						
9	ข้าพเจ้าเต็มใจที่จะให้โรงเรียนเข้ารับการประเมินมาตรฐานโรงเรียน แม้ข้าพเจ้าจะมีต้องพัฒนางานอย่างต่อเนื่องก็ตาม						
10	ข้าพเจ้าไม่ยอมเสียเวลาประชุมร่วมกับกรรมการโรงเรียนเพราะไม่เคยประสบความสำเร็จตามเป้าหมายเลย						
11	ข้าพเจ้าไม่ยอมจัดทำรายงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน						
12	ข้าพเจ้าจะไม่สนับสนุนเกณฑ์การประเมินมาตรฐานโรงเรียนระดับประเทศที่เน้นกรอบมาตรฐานกลางมากกว่ามาตรฐานท้องถิ่น						

ข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติอย่างไร...ยอมรับอย่างไร					
		1	2	3	4	5	6
13	ข้าพเจ้าจะต่อต้านการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นการประเมินซ้ำแล้วซ้ำอีก						
14	ข้าพเจ้าจะไม่สนับสนุนให้มีการตรวจสอบการใช้งบประมาณ เพราะทำให้มีการบริหารงานไม่คล่องตัว						
15	ข้าพเจ้าจะไม่สนับสนุนให้มีคณะประเมินหลายคณะเพราะแต่ละ คณะมีบรรทัดฐานที่แตกต่างกัน						

ชุดที่ 4 แบบสอบถามการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

เมื่อท่านอ่านข้อความที่ละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

- ✓ ในช่องคำตอบที่ 1 แสดงว่า ไม่จริงเลย ✓ ในช่องคำตอบที่ 4 แสดงว่า ก่อนข้างจริง
 ✓ ในช่องคำตอบที่ 2 แสดงว่า ไม่จริง ✓ ในช่องคำตอบที่ 5 แสดงว่า จริง
 ✓ ในช่องคำตอบที่ 3 แสดงว่า ก่อนข้างไม่จริง ✓ ในช่องคำตอบที่ 6 แสดงว่า จริงที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริงเลย.....จริงที่สุด					
		1	2	3	4	5	6
1	ข้าพเจ้าเตรียมวางแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น						
2	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการเตรียมเครื่องมือประเมินตนเองของโรงเรียน						
3	ข้าพเจ้าจัดเตรียมเอกสารอย่างเต็มที่เพื่อเข้ารับการประเมินมาตรฐานโรงเรียนจากหน่วยงานภายนอก						
4	ข้าพเจ้าจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง						
5	ข้าพเจ้าเตรียมจัดทำข้อมูลพื้นฐานประกอบการตรวจสอบสภาพโรงเรียนในการนิเทศ 100%						
6	ข้าพเจ้าสนับสนุนให้โรงเรียนรับการประเมินมาตรฐานซ้ำ แม้จะเป็นการซ้ำซ้อน แต่เพื่อยืนยันมาตรฐานโรงเรียน						
7	ข้าพเจ้าสามารถดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานประจำปีได้						
8	ถ้าโรงเรียนของข้าพเจ้าไม่สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายข้าพเจ้าจะขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัด						
9	ข้าพเจ้าสามารถแก้ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ได้ตามเกณฑ์การประเมินมาตรฐานกลาง						
10	ข้าพเจ้าไม่สามารถบูรณาการการสอนที่พัฒนาจริยธรรมควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้						
11	การตรวจสอบการทำงานของโรงเรียนไม่ช่วยให้ข้าพเจ้านำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้						
12	ข้าพเจ้าไม่สามารถจัดหาสื่ออย่างหลากหลายตามเกณฑ์การประเมินมาตรฐานกลางได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ						
13	การนำแผนพัฒนางานด้านต่าง ๆ ไปปฏิบัติ ข้าพเจ้ามักพบปัญหาที่ยากจะแก้ไขได้						
14	ข้าพเจ้าสนับสนุนการนิเทศ 100% ในการประเมินผลความคุ้มค่าของงบประมาณเมื่อเทียบกับความสำเร็จที่เกิดขึ้น						
15	ข้าพเจ้าไม่มีเวลามากพอจึงไม่สามารถจัดเตรียมแผนการสอนโดยละเอียดประกอบการประเมินมาตรฐานได้						

ชุดที่ 5 แบบสอบถามการรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา

คำแนะนำในการตอบ

เมื่อท่านอ่านข้อความที่ละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

- ✓ ในช่องคำตอบที่ 1 แสดงว่า ไม่จริงเลย
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 2 แสดงว่า ไม่จริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 3 แสดงว่า ค่อนข้างไม่จริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 4 แสดงว่า ค่อนข้างจริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 5 แสดงว่า จริง
- ✓ ในช่องคำตอบที่ 6 แสดงว่า จริงที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริงเลย.....จริงที่สุด					
		1	2	3	4	5	6
	การประกันคุณภาพการศึกษา						
1	ทำให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานตามหลักสูตรมากกว่าแนวปฏิบัติเดิมที่ทำมาในอดีต						
2	มีการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนซึ่งมีการปฏิบัติหลายขั้นตอนยากที่ข้าพเจ้าจะเข้าใจ						
3	มีการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถคิดและปฏิบัติ ซึ่งเป็นแนวทางที่ข้าพเจ้าสามารถนำไปทดลองปฏิบัติได้						
4	ทำให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างเห็นได้ชัดเจน						
5	ทำให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนฝึกคิด ปฏิบัติจริงมากกว่าวิธีการเดิม						
6	มีความสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมทางวิชาการของข้าพเจ้า						
7	มีการประเมินผลการปฏิบัติงานหลายครั้ง ทำให้นักเรียนรู้สึกว่ายุ่งยากในการปฏิบัติ						
8	มีการประเมินผลความรู้พื้นฐานของนักเรียนซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถนำไปทดลองได้						
9	ทำให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ						
10	ทำให้การจัดระบบข้อมูลของโรงเรียนใช้ประโยชน์ได้มากกว่าเดิม						
11	ตรงกับการจัดการเรียนการสอนของข้าพเจ้าที่เน้นให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง						
12	มีเกณฑ์มาตรฐานให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งไม่จำเป็นที่จะนำมาใช้ในสภาพโรงเรียนของข้าพเจ้า						
13	ทำให้เกิดการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศภายในโรงเรียนที่ครบถ้วน						
14	ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ติงามตามความคาดหวังของสังคมมากขึ้น						

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริงเลย.....จริงที่สุด					
		1	2	3	4	5	6
15	มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในอดีตของข้าพเจ้า						
16	ต้องมีการวางแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ซึ่งยากที่ข้าพเจ้าจะนำไปปฏิบัติได้						
17	ต้องวางแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าสามารถนำมาทดลองปฏิบัติได้						
18	ทำให้โรงเรียนของข้าพเจ้าได้รับความร่วมมือจากชุมชนอย่างเห็นได้ชัดเจน						
19	ทำให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่องมากกว่าแนวปฏิบัติเดิมที่ทำมา						
20	มีการประเมินผลนักเรียนครบทุกด้านสอดคล้องกับความต้องการของข้าพเจ้า						
21	มีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้สามารถพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เป็นสิ่งที่ยากที่จะนำมาปฏิบัติได้จริง						
22	ไม่สามารถพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมได้อย่างชัดเจน						

ชุดที่ 6 แบบสอบถามพฤติกรรมการสื่อสาร

คำแนะนำในการตอบ

เมื่อท่านอ่านข้อความที่ละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

- ✓ ในช่องคำตอบที่ 1 แสดงว่า ไม่จริงเลย ✓ ในช่องคำตอบที่ 4 แสดงว่า ก่อนข้างจริง
 ✓ ในช่องคำตอบที่ 2 แสดงว่า ไม่จริง ✓ ในช่องคำตอบที่ 5 แสดงว่า จริง
 ✓ ในช่องคำตอบที่ 3 แสดงว่า ก่อนข้างไม่จริง ✓ ในช่องคำตอบที่ 6 แสดงว่า จริงที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริงเลย.....จริงที่สุด					
		1	2	3	4	5	6
1	เมื่ออ่านหนังสือพิมพ์ ข้าพเจ้ามักจะเปิดอ่านคอลัมน์การศึกษา						
2	ขณะที่ข้าพเจ้าหมุนคลื่นหาเพลงฟัง ถ้าพบรายการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ข้าพเจ้าจะหยุดเพื่อรับฟังทันที						
3	ข้าพเจ้าจะเปิดโทรทัศน์ชมรายการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา แม้ว่าช่วงเวลานั้นจะตรงกับรายการที่ข้าพเจ้าสนใจ						
4	ข้าพเจ้ามักใช้เวลาว่างที่มีอยู่อย่างจำกัดในการค้นหนังสือเกี่ยวกับวิชาที่ข้าพเจ้าสอน						
5	ถ้าข้าพเจ้าทราบว่ามียุทธศาสตร์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาในวารสารฉบับใด ข้าพเจ้าจะชวนช่วยหาอ่านแม้จะต้องซื้อก็ตาม						
6	ข้าพเจ้ามักสนทนากับครูในโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ						
7	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องรับฟังผู้บริหารย่อเตือนเรื่องการเขียนแผนการสอนรายวิชา						
8	ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้ามักพูดคุยกับผู้นำชุมชนเกี่ยวกับปัญหาคุณภาพนักเรียน						
9	ข้าพเจ้ามีภาระการสอนมากจนไม่มีเวลาเหลือพอที่จะสนทนากับผู้ปกครองเกี่ยวกับปัญหาความประพฤติของนักเรียน						
10	ข้าพเจ้าไม่มีเวลาสนทนากับเพื่อนร่วมงานเพื่อช่วยกันคิดแก้ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา						

ตอนที่ 3

1. โรงเรียนของท่านมีการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนหรือไม่ มี ไม่มี
2. ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาหรือไม่ อย่างไร

.....

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่ง

ภาคผนวก ข
การหาคุณภาพเครื่องมือวัด

- ค่า Item – total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดการรับรู้คุณลักษณะของ การประกันคุณภาพการศึกษา
- ค่า Item – total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดพฤติกรรมการสื่อสาร
- ค่า Item – total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการโรงเรียน
- ค่า Item – total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
- ค่า Item – total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา
- ค่า Item – total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดการตัดสินใจยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา
- ค่า Item – total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดการนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

ตาราง 12 ค่า Item – total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดการรับรู้คุณลักษณะ
ของการประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อ	ค่า Item – total correlation
1	.3879
2	.3687
3	.5666
4	.6506
5	.6532
6	.6497
7	.4139
8	.5639
9	.6661
10	.6634
11	.6416
12	.2712
13	.5708
14	.6555
15	.2467
16	.3505
17	.5922
18	.6123
19	.6473
20	.6758
21	.3370
22	.4988
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	.8965

ตาราง 13 ค่า Item – total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดพฤติกรรมการสื่อสาร

ข้อ	ค่า Item – total correlation
1	.4746
2	.5381
3	.5898
4	.5497
5	.5512
6	.5531
7	.3267
8	.3543
9	.3640
10	.3935
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	.7862

ตาราง 14 ค่า Item – total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการ โรงเรียน

ข้อ	ค่า Item – total correlation
1	.3320
2	.3525
3	.3657
4	.3823
5	.3199
6	.4068
7	.4493
8	.4365
9	.3807
10	.4676
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	.7251

ตาราง 15 ค่า Item – total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อ	ค่า Item – total correlation
1	.1379
2	.2060
3	.1720
4	.2850
5	.2550
6	.1888
7	.1588
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	.4362

ตาราง 16 ค่า Item – total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดการจูงใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อ	ค่า Item – total correlation
1	.4773
2	.5049
3	.4052
4	.3917
5	.3730
6	.4759
7	.5606
8	.5118
9	.4386
10	.3072
11	.4334
12	.4777
13	.6250
14	.2650
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	.8144

ตาราง 17 ค่า Item – total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดการตัดสินใจยอมรับ การประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อ	ค่า Item – total correlation
1	.3778
2	.6116
3	.6156
4	.5577
5	.5448
6	.5838
7	.5074
8	.3933
9	.6212
10	.4642
11	.5143
12	.3455
13	.5572
14	.4457
15	.4003
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	.8520

ตาราง 18 ค่า Item – total correlation รายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดการนำการประกัน
คุณภาพการศึกษาไปใช้

ข้อ	ค่า Item – total correlation
1	.5530
2	.4524
3	.5846
4	.5687
5	.5854
6	.5153
7	.5918
8	.3367
9	.5083
10	.3186
11	.4095
12	.4346
13	.4069
14	.3656
15	.4512
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	.8350

ตาราง 19 รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

สปจ.	สปอ.	รายชื่อโรงเรียน
นครปฐม	เมือง	วัดวังเย็น
		บ้านหนองปากโลง
		บ้านลำพญา
		วัดบางเขม
		วัดลาดปลาเค้า
		วัดพระปฐมเจดีย์
		บ้านทุ่งหัวพรหม
		วัดทุ่งรี
		วัดม่วงตารศ
		วัดวังตะกู่
		วัดทัพหลวง
		บ้านหนองงูเหลือม
		บ้านลำท่าโพ
		หลวงพ่อแช่มวัดตาก้องอนุสรณ์
		บ้านทุ่งน้อย
		วัดพระประโทนเจดีย์
		วัดเกาะวังไทร
	กำแพงแสน	อนุบาลนครปฐม
		วัดสระพัง
		บ้านดอนทอง
		อินทศักรดีศึกษาลัย(บ้านยาง)
		วัดบ่อน้ำจืด
		วัดวังน้ำเขียว
		กำแพงแสน
		วัดทุ่งกระพังโหม
		วัดราษฎร์วาราราม
		วัดนิยมธรรมวาราราม
บ้านหนองพงนก		
วัดดอนเตาอิฐ		
วัดสระสี่มุม		
วัดโพธิ์งาม		
วัดปฐมทองสุธาราม		
วัดท่าเสา		

สปจ.	สปอ.	รายชื่อโรงเรียน
		วัดห้วยม่วง
		วัดทะเลบก
		ประถมฐานบินท่าแพงแสน
	สามพราน	บ้านพาดหมอน
		บ้านคลองจินดา
		วัดราษฎร์ศรัทธาราม
		วัดปริตาราม
		วัดวังน้ำขาว
		วัดจินดาราม
		บ้านหอมเกร็ด
		คลองบางกระทึก
		บ้านเพลินวัฒนา
		บ้านกระท่อมล้ม
		วัดท่าพูด
		วัดดอนหวาย
		บ้านท่าตลาด
		วัดเดชานุสรณ์
		บ้านคลองใหม่
		วัดสรรเพชญ์
		วัดหอมเกร็ด
		วัดไร่ขิง
นนทบุรี	เมือง	วัดแดง(นนทคุณพิพัฒนราษฎร์อุปถัมภ์)
		วัดแคนอก(คณะราษฎร์บำรุง)
		ท่าทรายประชาอุปถัมภ์
		วัดตำหนักใต้(วิลาสโอสถานนหันุเคราะห์)
		ทานสัมฤทธิ์วิทยา
		อนุราชประสิทธิ์
		วัดบางกร่าง
		วัดตึก(จำลองศิลปวิทยา)
		วัดโชติการาม
		วัดเฉลิมพระเกียรติ(พิบูลบำรุง)
		ชุมชนวัดไทรมา
		วัดปากน้ำ(พิบูลสงคราม)
		วัดผาง

สปจ.	สปอ.	รายชื่อโรงเรียน
		วัดทางหลวงโพธิ์ทอง
		วัดบัวขวัญ(มีหีบราษฎรบำรุง)
		กลาใหม่อุทิศ
		อนุบาลนนทบุรี
		ประชาอุปถัมภ์
	บางบัวทอง	วัดบางรักใหญ่ (สายอักษรตรี)
		วัดโมลี (นนทวิมล)
		ชุมชนไมตรีอุทิศ
		ชุมชนวัดบางไผ่
		จันทร์ทองเอี่ยม
		วัดลาดปลาตุก
		เต็มรักศึกษา
		ประชารัฐบำรุง
		แสงประเสริฐ
		บางคูรัด
		ขอและอีศึกษา
		ระดิงหินประชาสรรค์
		เจริญรัฐอุปถัมภ์
		ประสานสามัคคีวิทยา
		สุหร่าลากก้อน
		แสงประทีปรัฐบำรุง
		สุหร่าเขียว
		สุหร่าปากคลองลำวี
	ปากเกร็ด	วัดอินทาราม(สงฆ์วอนอุทิศ)
		วัดบางบัวทอง(โสภณวิทยานุเคราะห์)
		วัดสหานสูง(รตไฟนุเคราะห์)
		สามัคคีวิทยา(เชื้อผู้ตีอุปถัมภ์)
		วัดท่าเกวียน(ศึกษาประชาสรรค์)
		รุ่งเรืองวิทยา
		วัดกู่(นนทภาภินันท์วิทยา)
		วัดโพธิ์ทองบน
		วัดบางพูดใน(นนทวิทยา)
		วัดผาสุกมณีจักร
		คลองเกลือ
		วัดบ่อ(นนทวิทยา)

สปจ.	สปอ.	รายชื่อโรงเรียน	
ปทุมธานี	เมือง	วัดเสาธงทอง วัดศาลากุล วัดกลางเกร็ด วัดปรมย์ยิกาวาส(แสนสวัสดิ์วิทยาคาร) ประเสริฐอิสลาม ชลประทานสงเคราะห์ วัดโพธิ์เลื่อน วัดโบสถ์ วัดดาวเรือง วัดเวฬุวัน วัดเปรมประชากร ชุมชนวัดเสด็จ วัดราษฎร์ศรัทธาทำ วัดฉาง วัดโคก วัดโพธิ์ฟ้า วัดหงส์ปทุมवास อนุบาลปทุมธานี ชุมชนวัดลบางกะดี สุลักษณ์ วัดบางกุฎีทอง วัดรังสิต วัดนาง	
		คลองหลวง	ขจรทรัพย์อำรุง จารุศรบำรุง วัดคุณหญิงสนั่นจีน คลองหนึ่ง ชุมชนวัดบางชัน ประถมศึกษาธรรมศาสตร์ บุญคุณราษฎร์บำรุง คลองห้า (พฤษชัย ๗) วัดเพิ่มทาน วัดมงคลพุการาม วัดศิริจันทาราม วัดตะวันเรือง บางชวดอนุสรณ์

สปจ.	สปอ.	รายชื่อโรงเรียน
		วัดเกิดการอุดม
		วัดกลางคลองสาม
		คลองสอง
		วัดกล้าช่อม
		ลำสนุ่น
		ไทยรัฐวิทยา 69 (คลองหลวง)
	ลำลูกกา	ขจรเนติยุทธ
		วัดปัญจทศกาวาส
		วัดกลางคลองสี่
		วัดประยูรธรรมาราม
		วัดโพสพผลเจริญ
		วัดลาดสนุ่น
		ร่วมใจประสิทธิ์
		สหราษฎร์บำรุง
		วัดดอนใหญ่
		วัดประชุมราษฎร์
		เจริญดีวิทยา
		ชุมชนเลิศพินิจพิทยาคม
		กลางคลองสิบ
		วัดลานนา
		วัดสมุหราษฎร์บำรุง
		วัดทศทิศ
		วัดสุวรรณ
		ชุมชนวัดท่าเลทอง
สมุทรปราการ	เมือง	วัดบางด้วน
		วัดบางโปรง
		วัดสุขกร
		อนุบาลวัดพิชัยสงคราม
		พร้าโนลวัชระ
		คลองใหม่
		วัดคลองแก้ว
		วัดราษฎร์โพธิ์ทอง
		นาคตือนุสรณ์
		คลองแสนสุข
		วัดแพรกษา
		คลองบางปู

สปจ.	สปอ.	รายชื่อโรงเรียน
		คลองเสาธง
		ชุมชนวัดราษฎร์บำรุง
		วัดตำหรุ มิตรภาพที่ 65
		เอี่ยมสุรีย์
		บ้านคลองหลวง
	พระประแดง	วัดบางฝ้าย
		วัดปทุมสังฆาวาส
		วัดมหาวงษ์
		วัดโยธินประดิษฐ์
		วัดบางหญ้าแพรก
		วัดสวนส้ม
		บางครุ
		บ้านบางจาก
		วัดกลาง
		วัดชมนิมิตร
		วัดครุใน
		สุขสวัสดิ์
		วัดบางน้ำผึ้งนอก
		วัดบางกะเจ้ากลาง
		วัดราษฎร์รังสรรค์
		วัดกองแก้ว
		วัดบางน้ำผึ้งใน
		วัดบางกอบัว
	บางพลี	คลองบางกระบือ
		ชนสิทธิ์อนุสรณ์
		คลองบางแก้ว
		วัดบางพลีใหญ่กลาง
		วัดหนามแดง
		วัดบางพลีใหญ่ใน
		คลองลาดกระบัง
		คลองบางน้ำจืด
		เตรียมบริญญานุสรณ์
		วัดสลุด
		วัดกิ่งแก้ว
		วัดบางโฉลงใน

สปจ.	สปอ.	รายชื่อโรงเรียน
สมุทรสาคร	เมือง	คลองบางกะอี
		วัดราษฎร์นิยมธรรม
		สุเหร่าบางปลา
		วัดบางไฉลงนอก
		สุเหร่าบางกะสี
		วัดราษฎร์บูรณะ
		เทพนรรัตน์
		บ้ำงบางปิ้ง
		วัดใหญ่จอมปราสาท
		วัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์)
		วัดคลองครุ
		อนุบางสมุทรสาคร
		วัดเจริญสุขาราม
		วัดชีผ้าขาว
		สมุทรมณีรัตน์
	วัดบางหญ้าแพรก	
	กระทุ่มแบน	เอกชัย
		บ้านหนองหาดใหญ่
		วัดโสภณาราม (ปลั่งร่วมราษฎร์บำรุง)
		บ้านบางน้ำจืด
		วัดโพธิ์แจ้
		วัดราษฎร์รังสรรค์
		บ้านปลายคลองน้อย
		วัดราษฎร์บำรุง
		วัดท่าเสา
		บ้ำงคลองแค
		วัดนางสาว
วัดอ้อมน้อย (มิตรครูราษฎร์รังสรรค์)		
วัดสุวรรณรัตนาราม		
บ้านแคทราย (เกษตรพันธุ์พิทยาการ)		
บ้านคลองกระทุ่มแบน		
วัดใหญ่หนองพะอง		
บ้านสวนหลวง		
วัดศรีสำราญราษฎร์บำรุง		
วังนกไช้		

สปจ.	สปอ.	รายชื่อโรงเรียน
		วัดบางยาง (บางยางพิทยาคาร)
		วัดอ่างทอง
		บางปล่องเหล็ก
	บ้านแพ้ว	บ้านโรงเข้
		วัดโรงเข้
		วัดหนองสองห้อง
		หลวงสินธุราษฎร์รังสฤษฎ์
		บ้านดอนไผ่ (อุดม-สอางค์อุ้นสุวรรณ)
		วัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร
		วัดดอนไผ่สิตาราม
		บ้านวังจรเข้
		วัดหนองบัว
		ไทยรัฐวิทยา 9 (วัดใหม่ราษฎร์นุกุล)
		วัดยกกระบัตร
		วันครู2500
		วัดกระโจมทอง
		บ้านคลองตัน
		วัดหลักสองราษฎร์บำรุง
		วัดคลองตันราษฎร์บำรุง
		วัดเจ็ดริ้ว
กรุงเทพมหานคร		วัดโสมนัส
		วัดโบสถ์
		โสมสิตสโมสร
		อนุบาลวัดปรีชาเยก
		วัดอมรินทราราม
		พญาไท
		ราชวินิต
		ไทยรัฐวิทยา 75
		วัดอุทัยธาราม
		วัดใหม่ช่องลม
		พระยาประเสริฐสุนทราศรัย
		อนุบาลสามเสนฯ
		พิบูลอุปถัมภ์
		บางบัว
		อนุบาลพิบูลเวศม์

สปจ.	สปอ.	รายชื่อโรงเรียน
		วัดชัยชนะสงคราม
		วัดชนะสงคราม
		มหาวิโรจน์วัตร
		พระตำหนักสวนกุหลาบ
		ประมทวิธาภิเศก
		วัดประยุรวงศาวาส
		วัดพลับพลาย
		วัดเวตวันธรรมาวาส
		วัดสังข์กระจาย
		วัดนาคปรก
		วัดช่างเหล็ก
		วัดเจ้ามุล
		วัดหงส์รัตนาราม
		ราชวินิตประมบางแค
		อนุบาลวัดนางนอง
		วัดหนึ่ง
		วัดด่าน
		ประมนนทรี
		บ้านหนองบอน
		วัดมหาบุศย์
		ดาราาราม
		สายน้ำทิพย์
		ทุ่งมหาเมฆ

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตารางที่ 20	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคลและการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้าน
การประกันคุณภาพการศึกษา
ตารางที่ 21	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับโรงเรียนและการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้าน
การประกันคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคลและการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านคุณภาพการศึกษา

	TSEX	TAGE	AGEG	TEDU1	TEDU2	TCHA	TCOM	KNOW	TPER	TDEC	TIMP	TINNO
TSEX เพศของครู												
TAGE อายุของครู												
TAGEOV อายุราชการของครู												
TEDU1 การศึกษาปริญญาตรีและอื่น ๆ ของครู												
TEDU2 การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีและอื่น ๆ ของครู												
TCHA การรับรู้คุณลักษณะของการประกันคุณภาพการศึกษา												
TCOM พฤติกรรมการสื่อสาร												
TKNOW ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา												
TPER การสนใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษา												
TDEC การตัดสินใจยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา												
TIMP การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้												

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับโรงเรียนกับการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านคุณภาพการศึกษา

	SSEX	SAGE	SEDU	SOPL	TKNOW	TPER	TDEC	TIMP	TINNO
SSEX เพศของคณะกรรมการโรงเรียน		.133*	-.214**	.063	-.004	-.007	-.025	-.022	-.020
SAGE อายุของคณะกรรมการโรงเรียน			-.047	.189**	.044	.064	.110	.102	.101
SEDU ระดับการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียน				.103	.002	-.034	.021	-.001	-.004
SOPL ภาวะผู้นำทางความคิดของคณะกรรมการโรงเรียน					.056	.187**	.166**	.221**	.207**
TKNOW ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา						.152**	.177**	.225**	.246**
TPER การมุ่งสู่การประกันคุณภาพการศึกษา							.801**	.791**	.930**
TDEC การตัดสินใจยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา								.753**	.921**
TIMP การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้									.919**
TINNO การตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านคุณภาพการศึกษา									

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาคผนวก จ

สูตรการคำนวณ

สูตรการคำนวณ

ค่าความสัมพันธ์ Interclass –correlation

$$\hat{p} = \hat{\tau}_{oo} / \hat{\tau}_{oo} + \hat{\sigma}^2$$

\hat{p} = ค่าความสัมพันธ์ interclass correlation

$\hat{\tau}_{oo}$ = ความแปรปรวนระดับโรงเรียน

$\hat{\sigma}^2$ = ความแปรปรวนระดับบุคคล

ค่าอธิบายความแปรปรวน (Variance explained)

$$\text{ค่าความแปรปรวนระดับบุคคล} = \frac{\hat{\sigma}^2(\text{null model}) - \hat{\sigma}^2(\text{simple model})}{\hat{\sigma}^2(\text{null model})}$$

$$\text{ค่าความแปรปรวนระดับโรงเรียน} = \frac{\hat{\tau}_{oo}(\text{null model}) - \hat{\tau}_{oo}(\text{Simple model})}{\hat{\tau}_{oo}(\text{null model})}$$

$\hat{\sigma}^2(\text{null model})$ หมายถึง ความแปรปรวนระดับบุคคลในระบบวิเคราะห์ null model

$\hat{\sigma}^2(\text{simple model})$ หมายถึง ความแปรปรวนระดับบุคคลในการวิเคราะห์ Simple model

$\hat{\tau}_{oo}(\text{null model})$ หมายถึง ความแปรปรวนระดับโรงเรียนในการวิเคราะห์ null model

$\hat{\tau}_{oo}(\text{simple model})$ หมายถึง ความแปรปรวนระดับโรงเรียนในการวิเคราะห์ Simple model

$$\text{ค่าความเชื่อมั่นของค่าเฉลี่ย} = \hat{\tau}_{oo} / \left[\hat{\tau}_{oo} + \left(\hat{\sigma}^2 / n \right) \right]$$

$\hat{\tau}_{oo}$ หมายถึง ความแปรปรวนระดับโรงเรียน

$\hat{\sigma}^2$ หมายถึง ความแปรปรวนระดับบุคคล

n , หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างครูในแต่ละโรงเรียน

ภาคผนวก ข

สภาพแวดล้อมและรายละเอียดโรงเรียนที่มีการตัดสินใจ
เกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาสูง

สภาพแวดล้อมและรายละเอียดของโรงเรียนที่มีการตัดสินใจ เกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาสูง

โรงเรียนอนุราชประสิทธิ์

โรงเรียนอนุราชประสิทธิ์เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เดิมชื่อโรงเรียนอนุบาลทหารมหาดเล็ก ราชวัลลภ ก่อตั้งอยู่ที่กรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภ ซึ่งอยู่ใกล้สวนสัตว์ดุสิต เนื่องจากสมเด็จพระบรม ๔ ท่านมีดำริให้บุตรหลานของข้าราชการบริพารมีที่เรียน ในกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภ เดิมนั้นมีสถานที่เล็ก อาคารสถานที่ขยายไม่ได้ ก็เลยมาขอที่ดินตรงนี้จากวัดกลางบางซื่อ เป็นวัด ที่อยู่ใกล้แม่น้ำเจ้าพระยา อยู่ห่างจากโรงเรียนประมาณ 4 กิโลเมตร ที่ดินบริเวณโรงเรียนเป็นที่ ที่ประชาชนบริจาคให้ 16 ไร่เศษ เริ่มก่อสร้างมาตั้งแต่ 2534 โรงเรียนได้เปิดทำการสอนจริงในปี พ.ศ.2535 ปีนี้เป็นปีที่ 9 อย่างปีที่ 10 เมื่อมีการเริ่มสร้างก็ได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการ รวมทั้งประชาชนในจังหวัดนนทบุรี และเมื่อปี พ.ศ.2542 ได้มีการโยกย้ายฝ่ายบริหารรวมทั้งครู อาจารย์ประมาณ 25 คน เพื่อปรับคณะบริหารชุดเดิมเป็นชุดใหม่

โรงเรียนวัดรังสิต

โรงเรียนวัดรังสิตเป็นโรงเรียนขนาดกลาง ผู้อำนวยการโรงเรียนชื่อ พรหมา พวงผกา เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 18 ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 2531 โรงเรียนแต่งตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2470 เป็นโรงเรียนประชาบาล ประเภทนายอำเภอจัดตั้ง โดยอาศัยศาลากลางเป็ริยญ ของวัด เดือนกันยายน 2499 ได้รับความช่วยเหลือจากจอมพลผิน ชุณหวัน ได้รับเงินจากคลัง 20,000 บาท จึงได้สร้างเป็นโรงเรียนแบบ ป1ก กว้าง 9 เมตร ยาว 24 เมตร มีมุขกลาง มีพระ อธิการตั้งเป็นเจ้าอาวาส และเป็นผู้อุปการะ ต่อมาปี พ.ศ. 2515 ได้งบประมาณ 300,000 บาท มาสร้างอาคารเรียนแบบ 015 ริมทางรถไฟ และบ้านพักครู 1 หลัง ปี พ.ศ. 2517 ได้ย้ายอาคาร เรียนหลังเก่ามาปลูกเป็นโรงอาหาร

คนในชุมชนมีอาชีพรับจ้าง กรรมกรก่อสร้าง แคทดี ค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ข้าราชการ น้อยมาก มีรายได้ค่อนข้างต่ำ เป็นชุมชนแออัด เด็กที่นี่เป็นเด็กเร่ร่อน พ่อแม่รับจ้างก็ตามมา ย้ายมาจากต่างจังหวัด มักเป็นเด็กยากจน และมีปัญหาครอบครัว

โรงเรียนวัดรังสิตได้รับการสนับสนุนจากชุมชนและสังคม โดยผู้ปกครองและผู้ที่ผ่านมา ทางโรงเรียนเห็นสภาพโรงเรียนแล้วอยากช่วยเหลือ ก็จะบริจาคเงิน บริจาคข้าวสาร เครื่องกีฬา รองเท้า ช่วยโครงการอาหารกลางวัน และนักศึกษาตามมหาวิทยาลัยจะมาช่วยสร้างสนามกีฬา และทาสี บางครั้งผู้ปกครองก็จะมาให้ความรู้ เช่น สอนปีพาทย์ ดนตรีไทย และนาฏศิลป์ ถ้าโรงเรียนมีกิจกรรม เช่น วันเด็กผู้ปกครองจะมาช่วยทำ ช่วยตัด ช่วยแจก ช่วยตามความสามารถ

ของเขา บางคนก็มาออกร้าน ทางวัดพระจะให้ทุนนักเรียนยากจน ถ้าโรงเรียนมีงานทางวัดก็จะเข้าร่วมบ้าง และจะช่วยเรื่องอาหารกลางวัน อาหารที่ได้มาจากการบิณฑบาต บางวันก็พอ บางวันก็ไม่พอ โรงเรียนมีโครงการอาหารกลางวัน โดยจ้างแม่ครัวเป็นรายวัน และได้รับงบประมาณจากหลวงหัวละ 6 บาท นักเรียนมีประมาณ 700 คน แต่บางครั้งเด็กจำนวนมากงบประมาณมีไม่พอ นักเรียนมักเป็น “เด็กจร” คือเด็กที่ย้ายตามผู้ปกครองมา ไม่ได้มีภูมิลำเนา ไม่มีบ้านเลขที่ มาสร้างเพิงอยู่ ไม่มีสามะโนครัว เพราะละแวกโรงเรียนเป็นที่ดินของการรถไฟ ชาวบ้านที่ย้ายถิ่นจะมาจับจองอยู่ เพื่อทำงานรับจ้างต่าง ๆ ในหมู่บ้านใกล้ๆ

โรงเรียนวัดกู่

โรงเรียนวัดกู่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในวัดกู่ มีพระครูนนทภักดิ์เจ้าอาวาสเป็นประธานคณะกรรมการโรงเรียน โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้ท่าหน้าปากเกร็ด มีซอยแยกเข้าไปค่อนข้างลึก เป็นสวนเก่า เดิมเป็นบริเวณที่อยู่ของคนไทยเชื้อสายมอญ ในอดีตยังคงมีความเชื่อถือแบบดั้งเดิมอยู่ เช่น ห้ามเด็กเล่นตุ๊กตารูปสัตว์ เพราะผีบ้านผีเรือนจะโกรธ เขาถือว่าตุ๊กตาเป็นตัวแทนของผี หรือที่โรงเรียนมีบริการตัดผมจากผู้ฝึกอาชีพบ้านเกร็ดตระการ พ่อแม่บางคนไม่ยอมให้ลูกตัดผม และถ้าเป็นวันพุธจะเป็นวันถือ ห้ามตัดผมโดยเด็ดขาด วันเปิดเทอมก็จะขอให้โรงเรียนเปิดวันพฤหัสบดี เพื่อให้นักเรียนนำดอกไม้ธูปเทียนมาไหว้ครู แต่ปัจจุบันคนดั้งเดิมน้อยลง มีแต่คนย้ายถิ่นใหม่เข้ามาอยู่ ผู้ปกครองฐานะยากจน ส่วนใหญ่ไม่ใช่เด็กในพื้นที่ เป็นเด็กที่ย้ายถิ่นตามผู้ปกครองมาจากต่างจังหวัดแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเด็ก “จร” จะย้ายเข้าออกตามผู้ปกครอง ยุค IMF เด็กย้ายออกกลับต่างจังหวัดเป็นจำนวนมาก ส่วนมากผู้ปกครองมารับจ้างทั่วไป ทำโรงงานไม้อัด โรงงานเฟอร์นิเจอร์ โรงงานกระดาษ โรงเลื่อยจักร โรงงานขนมปัง หรือซีเมนต์ออร์ไซค์ โรงเรียนจะได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากโรงงานที่พ่อแม่เด็กทำงานอยู่ เช่น ให้เงิน สมุด ดินสอ และขนมในวันเด็ก

โรงเรียนวัดกู่มีนักเรียนประมาณ 200 คน มีครู 7 คน คือ ครูสอน ป.1 – ป.6 รวม 6 คน อนุบาลมี 2 ห้อง ครู 1 คน มีชั้นเด็กอนุบาล 3 ขวบเป็นของเทศบาลมาฝากไว้ โดยขอยืมสถานที่ของโรงเรียน เทศบาลจ้างครูมาเป็นครูที่เลี้ยง โรงเรียนวัดกู่ได้รับรางวัลพระราชทานปี 2541 จึงได้เข้าโครงการยุวทูตความดี ทำงานร่วมกับกระทรวงต่างประเทศ โรงเรียนจัดทำโครงการภูมิปัญญาไทยสานแข่งปลาทุ ได้ออกรายการโทรทัศน์ รายการโลกสีขาว ช่อง 7 หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ สกุลไทย ฐานันท์ (เป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายสัปดาห์) มีวงอังกะลุงของโรงเรียน โดยคุณตาสายเป็นชาวบ้านมาช่วยสอนทุกวันศุกร์ เคยแสดงต่อหน้าพระที่นั่งที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ มีกลุ่มทำดอกไม้จันทน์ให้วัด